

Jesu buhedore īgu apinirā erā iirare wereripū āhraa

—Espíritu Santo arigucumi, arīnumi Jesucristo īgu buherāre

¹⁻² Teófilo, ero core yu gojamāhtarapū mera Jesu īgu iirare, īgu buherare mure weretuhabu. Te umarogue īgu muriarare weretubu. Jesu īgu muriaboro core īgu Espíritu Santo turari mera dorepu īgu apinirāre. Erā īgu beyenirā árīnorā.

³ Eropi Jesu īgu crusague īgu sīrirā pührū yujyerisuburi dāpucagū dehyoapu īgu apinirāre. Cuarenta nūri pührū dehyoatupu. Eropigū īgu īgu basi ojocarigu árīrire ihmupu erāre. Eropa dehyoagu Goāmu mari Pagu īgu opu árīrire ðari buherire werepu erāre.

⁴ Gajisubu Jesu īgu apinirā mera árīgu ðpa arī erāre werepu:

—Jerusalén ta árīnique dohpa. “Espíritu Santore muare obeogura,” yu Pagu īgu arīdigure corenique. Irire īgu eropa arīrare muare wereabu yuhu.

⁵ Nu muare waīyegu deco mera muare waīyemi. Yuhu īgu iira tauro iigura muare. Espíritu Santo muā mera īgu árīniguicācū iigura muare, arīpu Jesu.

Jesu umarogue muriara

⁶ Eropi gajisubu utāgugue Olivo waīcudigugue Jesu erāre dehyoacū erā serēpiñorā īgure:

—Opʉ, ¿i Israe yebare mari ya yebare dohpárīcʉ guare dipaturi doreburire apibocuri mʉhʉ guare? ¿Dohpárīcʉ mari acawererā gohrare opʉ acugucuri mʉhʉ? arñorā īgure.

7 Erā eroparīcʉ peegʉ Jesu ñpa arípʉ:

—Mari Pagʉ dihta irinurire mʉa ya yebare mʉa ñaro árīborore apimasimi. Irinurire mʉare masiya mara.

8 Eropirā mʉare Espíritu Santo īgu eracʉ Goāmʉ ya turarire oparāca mʉa. Iri turarire mʉa oparā Jerusalén majarāre, árīpehrerā Judea majarāre, Samaria majarāre, árīpehrerī yeba majarāre ñari buherire buherāca mʉa yaha árīburire. Yʉ sīrirare, yʉ masa mʉriarare erāre buherāca mʉa, arī werepʉ Jesu erāre.

9 Eropa arī weretuhaja, Jesu ʉmarogue mʉria wapʉ. Erā īgure erā ñhanurʉsia mujucʉ imica cururi pohecague ñaja dedere mʉria wapʉ.

10 Eropirā erā Jesu īgu muriagure erā ñhanurʉsia mujurisubu perā anyua boreri suhricʉrā Jesu īgu apinirā pohro dehyoanʉgajañorā.

11 Eropirā erāre ñpa arñorā:

—Mʉa Galilea majarā, ¿duhpirā ñhamuju niguirā iiri mʉa? Ihī Jesu ʉmarogue muriagʉ, īgu mʉriadiro dopa ta dipaturi arigucumi daja, arī wereñorā anyua.

Jesu īgu apinirā Judare gohrotobure beyeñorā

12 Eropiira pʉhrʉ Jesu yarā ʉtāgugue Olivo waicʉdigugue árīnirā dijari, Jerusaléngue dujañorā. Irigu ʉtāgʉ yuju kilómetro wecañari Jerusalén ejaboro pohro árīyoro.

13 Dujaja erā uumarogue erā árīri taribugue mūria wañorā. Oā árīñorā erā: Pedro, Ñu, Santiago, Andre, Felipe, Toma, Bartolomé, Mateo, Santiago, Simo, Juda árīñorā. Santiagopu Alfeo magu árīpu. Simopu celote waicuri curu majagu árīpu. Judapu Santiago acaweregu árīpu.

14 Eropirā bajasuburi oā árīpehrerā, nome mera, María Jesu pago mera, Jesu pagu porā mera ñaro gamenere, turaro mera Goāmure mari Pagure serēmuriñorā.

15 Eropi irinurire masa bajarā ciento veinte ejaboro gohra gamenereñorā. Eropigu Pedropu īgu mera majarā Cristo yarā watope nūgaja, werepū erāre.

16 —Yu acawererā, Goāmu iribojegue īgu arīdiro dopa ta eropa wahaa. Irire Espíritu Santo Davire weredoreñumi Juda mūru eropa warare. Juda Jesure ñeha wejēmorāre ihmudi árīmi.

17 Juda mūru mari mera Jesu yare ii, gūa mera majagu ta árīrimi.

18 Judapu īgu Jesure ihmura wajare iri niyerure īgu wiara puhru īgu basi wejē sīripu. Eropigu yuhridija wa, īgu gūramisida yehguea sīria wapu. īgu wiara niyeru mūra mera gajirā merogā yebare asūñorā.

19 Eropirā árīpehrerā ohō Jerusalén majarā masipehrecāma Juda mūru īgu ñero warare. Erropa masirā īgu niyeru mera erā asūra yebare Acéldama di cóari yeba waicua, arīma iri yebare.

20 Iribojegue erā arī gojadiro dopa ta eropa wahámi Juda mūru. Salmo waicuripūgue ñopa

arī gojañuma:

Ígu árīdirore cóādiro árīporo. Eropirā gajirā Ígu árīdirore árībiricāporo, arī gojañuma.

Ohō sāre ñpa arī gojañuma:

Gajigu ñgu mohmerare gohrotogu árīgūcumi, arī gojañuma Salmogue, arīpu Pedro.

21-22 “Eropirā mari yujugu beyerā Juda mūrure gohrotobure. Nu waÿegu ñgu masare buhera-subu árīdigure, Jesu mera mari mera árīdigure beyero gahmea mari mera majagu árībure. Jesu masa mūriacū sāre ñadigure beyero gahmea. Eropa beyera pührū Jesu ñgu masa mūriarare mari mera buhegūcumi, arī werepū Pedro ñgu acawererāre Cristo yarāre.

23 Ígu eroparicū peerā perāre beyedoboñorā erā. Yujugu José Justo waïcugure beyeñorā. Ígu Barsabá erā arī piyugu árīpu. Eropirā gajigure Matia waïcugure beyeñorā.

24-25 Erā perāre beyedobotuhaja, erāre Goãmure ñpa arī serēñorā:

—Muhu gua Opu árīpehrerā masa erā pepirire masia. Oā ährima gua perā beyerā. Juda mūrure gohrotobure nihi mu gamegure beyequ. Juda mūru Jesure cóādigu peamegue wadigu árīmi. Eropigu ñgure gohrotogu Jesu ñgu apidigu árīgūcumi. Eropigu gua mera ñari buherire buhegūcumi, arīñorā erā Goãmure.

26 Eropa arīrā ta ñtā mera deamuriñorā beyemorā. Matia yañe ñaro wiricū, Matiapu Jesu ñgu apinirā once apinirā mera majagu dujapu.

2

Espíritu Santo īgu yarā mera árīnugapu

¹ Eropii Pentecoste waicurinu árīñ erā yujuro mera árīpehrerā yuju wihi gamenereñorā.

² Irisubure ta miruñe būrigā ariro dopa ta umarogue būsuro cariyoro. Ero eropa būsuro caricū peeñorā árīpehrerā iri wihigue gamenere árīrā.

³ Eropiro peame porārigā dopa bejari erā árīpehrerā dipu wecare dehyoayoro. Iri peame porārigā nediru dopa bejari dehyoayoro.

⁴ Eropigū Espíritu Santo erapu erāre īgu turarire ogū arigū. Eropirā Espíritu Santo erāre īgu itamuropē erāpu gajirā yare õaro wereniguinugañorā.

⁵ Irinurire Jerusalén bajarā judio masa eranirā árīñorā. Goāmure umupeorā erarā árīñorā. Erā macari nucu majarā árīñorā.

⁶ Eropirā umarogue būsucū peerā masa bajarā Jesu buherā pohrogue gamenere wahgāñorā. Masa nucu yare Jesu buherā erā wereniguicū peeñorā. Erā eropa wereniguicū peerā, erā pee uca wañorā.

⁷⁻⁸ —Yaho, ¿Duhpirā oā Galilea majarā árīquererā õaro mari yare wereniguiri? Erā mari masa dehyoadirogue árīnirā iro dopa ta wereniguirā iima, arīñorā erāpu.

⁹⁻¹⁰ Árīpehrerā mari yare dohpaguere wereniguirā iima. Partia majarā, Media majarā, Elam majarā, Mesopotamia majarā, Judea majarā, Capadocia majarā, Ponto majarā, Asia majarā, Frigia majarā, Panfilia majarā, Egipto

majarā, Africa majarā, Cirene majarā, Romague arirā āhraa mari. Yujurāyeri judio masa āhraa mari. Gajirā judio masa árībirā judio masa ya buherip̄ure buherāgue āhraa mari.

¹¹ Creta majarā Arabia majarā sā mari mera āhrima. Eropirā oā mari yare erā wereniguic̄ peea mari. Erā mari ya mera Goāmu turari mera īḡu õaro iirare wererā iima, arī wereniguiñorā masa erā basi.

¹² Erā eropa arīrā uca wañorā. Erā īarare erā peerare õaro masibiriñorā.

—¿Dohpárírono oā gajirā ya mera Goāmu yare eropa õaro wereniguiri mua pepic̄? arī game serēpiñorā erā erā basi.

¹³ Eropirā gajirā wereyañorā.

—¿Dohpa oā siburi ihrinijarā mererā iiri? arī wereyañorā gajirā erā basi.

Pedro masare werepu

¹⁴ Eropigu Pedro once Jesu īḡu apinirā mera wahgānugaja, masare werepu:

—Mua Judea majarā, árīpehrerā Jerusaléngue arīrā, ire yu werec̄u õaro peeque mua.

¹⁵ Mua pepiri diaye árībeaa. Dohpaguere nueve āhraa. Umugue āhraa. Eropirā oā merebeama.

¹⁶ Oā Goāmu iribojegue īḡu werediro dopa ta iirā iima. Irire Joere Goāmu ya weremuhadiḡure ire weredoreñumi Goāmupu.

¹⁷ Ojogorocurinu árīc̄u õpa árīroca: Yuhu Espíriture masare árīpehrerāre obeogura. Eropirā mua porā Goāmu yare wererācoma. Eropirā mua mera majarā mamarā Goāmu

deyoro moarire ūarācoma. Eropirā múa mera majarā mūrāpü quērire quērācoma.

18 Eropigu yü pohro majarāre yü Espíriture obeogura. Eropirā erā yahare wererācoma.

19 Eropigu yü turari mera iigüca ümüsigue. Yebague sâre yü turari mera irire ühmugüca. Eropigu di mera, peame mera, imica mera ühmugüca yü turarire.

20 Yu eropiicü abe umü majagu naitüa wagücumi. Ñami majagu abe diagü gühyaro wagücumi. Õpa waroca Cristo múa opü ígu dujariburinü, yü aríranü core. Irinü ñha uca waráca múa. Eropiro irinü gühyarinü áriroca.

21 Eropiro õpa áriroca: Áripehrerā masa Cristore erā ñerire cóadore serénirâre ígu erâre peamegue wabonirâre taugücumi Goãmu, arí gojañumi Joe, arípü Pedro masare.

22 “Múa Israe masa yuhü werecü peeque, arípü daja. Jesu Nazare majagüpu Goãmu ígu obeodigu árimi. Jesure “Goãmu obeodigu áhrimi,” masa erā arí masiboro dopa Jesu Goãmu turari mera deyoro moarire masare ii ühmucü iidi árimi Goãmu Jesure. Múa irire masia.

23 Múa Jesure wejëdorecü Goãmu iribojegue ígu “Eropa waroca,” ígu arídiro dopa ta eropa wahabü. Eropirā múa Jesure crusague wejëdorerā wiabü ígure masa ñerâre.

24 Goãmupü Jesu sîridigüre masuami. Eropigu dipaturi ne sîrisome ígu. Ígu sîri wajabeami. Eropa ojocariniguicâbu áhrimi.

25 Õpa aríñumi Davi iribojegue majagu Cristo

ĩgₔ arĩbodiro dopa ta:

Yₔ Opₔ, yₔ mera āhraa muhₔ. Umuri nacu Goãmu yₔ Opₔ yₔ pohro muhₔ árĩcū ñamurabu yuhₔ güibiriboro dopa.

26-27 Muhₔ Goãmu yₔ sîporãre sîrinirã erã árĩrogoure ne cõäsome. Yure mu mahigure ñerogue yₔ sîporãre cõäsome muhₔ. Yuhₔ mu pohro majagₔ mure umupeogₔ āhraa. Yₔ dãpãre boadoresome muhₔ. Eropigₔ bürigã mucubiria. Mucubiriri mera wereniguia. Eropigₔ mure Goãmure bürigã umupeogₔ árĩgₔ güiro mariro õaro árĩcää.

28 Yure dipaturi ojocaricã iigₔca muhₔ. Yₔ mera muhₔ árĩcū bürigã mucubiria, arĩ gojañumi Davi Cristo ĩgₔ arĩbodiro dopa ta, arípₔ Pedro.

29 “Acawererã, õpa õaro weregura muare Davire mari acaweregu mûrure, iribojegue majagure, arñemopₔ daja Pedro. Ĩgₔ Davi sîria wañumi. Eropigₔ Ĩgure erã yaara gobe dohpaguere árĩnia. Eropigₔ “Yₔ dãpãre boadoresome muhₔ,” arĩ gojagₔ ĩgₔ basi waípeo weregu iibiriñumi.

30-31 Iribojegue Goãmu Davire õpa arĩñumi: “Diaye ta arĩgₔ iiaa. Mu pãramerã áríturiarã mera majagₔ mu iiro dopa ta i maca majorã weca opu árĩgucumi,” arĩñumi Goãmu Davire. Davi Goãmu yare wereyugₔ árĩñumi. Eropigₔ Cristore Goãmu ta opu acuborore masigₔ, Cristo ĩgₔ masa mûriaborore weremuhtatuhañumi Davipₔ. Õpa arĩ wereñumi ĩgₔ: “Ĩgₔ sîrinirã erã árĩrogoure árĩwajasome. Ĩgₔ dãpu ero boasome,” arĩñumi Davi.

32 Íre Jesucristore Goāmʉ masuami. Ígʉ masudigʉre gʉa árípehrerā ūabʉ.

33 Eropigʉ Cristo ʉmarogue mari Pagʉ diayepʉ árīcumí doregʉ árīgʉ. Eropigʉ ígʉ Pagʉ “Espíritu Santore yebague obeogura,” arípʉ ígʉre. Eropigʉ Cristopʉ Espíritu Santore dohpaguere obeomi gʉare. Eropirā Espíritu Santore ígʉ gʉare obeorare ūarā iiaa mʉa. Eropirā mʉa peea.

34 Davipʉ Jesu ígʉ mʉriadiro dopa ta ʉmaroguere mʉriabiriñumi. Eropigʉ ígʉ ígʉ basi ñpa aríñumi:

Goāmʉ arími yʉ Opʉre: “Ohō yʉ diayepʉ doaque mʉhu.

35 Eropigʉ mʉre íhaturirāre mʉre tarinʉgabasagura yʉhʉ mʉ pohro majarā dopa árīmorāre,” arími Goāmʉ yʉ Opʉre, arí gojañumi Davi.

36 “Eropirā árípehrerā Israe masa ire ñaro masique mʉa. Ihī Jesure mʉa crusague wejēdigʉre mʉa opʉ acuami Goāmʉpʉ. Ígure mʉare taubure Cristore apiami Goāmʉ, arí werepʉ Pedro masare.

37 Ígʉ eroparíçʉ peerā bʉrigā bʉjawere, güirā masapʉ Pedro sāre serépi ūañorā:

—Gʉa acawererā, ¿dohpa iirācuri gʉa? arí serépi ūañorā erā.

38 Erā eropa arí serépi ūacʉ yʉhripʉ Pedro sā.

—Mʉa ñero iirire bʉjawererā árīque. Õarire gohrotoque. Eropirā Jesu waī mera wañyenirā árīque mʉa árípehrerā. Mʉa eropa iicʉ mʉa ñerire cādijigʉcumi Goāmʉ. Mʉa eropa iicʉ

Espíritu Santo múa mera árígucumi. Goāmʉ īgʉ Espíritu Santore eropa ocágucumi mʉare.

³⁹ Mʉare, múa poräre, múa pāramerā áríturiaräre yoarogue majaräre, árīpehrerā Goāmʉ mari Opʉ īgʉ beyeniräre “Diaye ta itamugʉra mʉare,” arī apiñumi Goāmʉ, arīpʉ Pedro masare.

⁴⁰ Eropa arītuhaja baja werenemopʉ Pedro. Eropigʉ turaro mera werepu eräre.

—I yeba majaräre erā ñero iira dipuwaja dipuwaja moagucumi Goāmʉ. Eropirā mʉapʉ Goāmʉ yarā áríque. Mʉa eropa árīcʉ īgʉ mʉare dipuwaja moasome, arīpʉ Pedro masare.

⁴¹ īgʉ eroparīcʉ peerā bajarā īgʉ werenigu-
irire õaro peeñorā. Eropigʉ īgʉ sā eräre wañyepʉ. Eropirā Goāmʉ yarā mera majarā tres mil masa wanemoñorā.

⁴² Eropirā erā masa Cristo īgʉ apinirā mera umʉri nʉcu árīmuriñorā. Eropirā erā buherire umʉri nʉcu peemuriñorā. Erā barire game guere, Goāmure serē, Cristo īgʉ apinirā mera õaro árīcāñorā erā.

Jesu yarā ne árīnʉgarā erā árīricʉrire werepu Luca

⁴³ Eropii Goāmʉ īgʉ turari mera deyoro moarire ii īhmuñorā īgʉ apinirā. Erā eropa iicʉ īarā masa árīpehrerā īha ʉca wañorā.

⁴⁴ Eropirā árīpehrerā Jesure umupeorā gamenere, õaro árīcāñorā. Eropirā erā yare game gueremʉriñorā.

⁴⁵ Erā yare dua, árīpehreräre gajinore mooräre erā nʉcu omʉriñorā erā.

46 Eropirā umuri nacu erā Goāmu wihigue gameneremuriñorā. Áripehrerā yujurāyeri erā wirigue yujuyeri cururi mucubiriri mera gamenere bamuriñorā.

47 Erā eropa gamenererisubu “Goāmu ñagü ahrimi,” arī umupeomuriñorā. Eropirā gajirā masa erāre gametarimuriñorā. Eropigü umuri nacu Goāmu gajirāre ñgu yarā wacu iimuripu.

3

Curimasibigu ñagü wapu

1 Namicague tres árīcū Goāmure serērisubu árīcū Pedro, Nu mera Goāmu wihigue warā iiñorā. Iri wihi disiporo yujugu umu doapu.

2 Umuri nacu iri wihi disiporo ñari disiporo waicuri disiporo gajirā ñgure aigāri duhudoñoñorā. Ñgu umupu ne masa dehyoagügue ta curimasibigu árīpu. Eropigü ñgu iri disiporo pohro doagü niyerure serēmuriñorā iri wihire ñajarare.

3 Eropii Pedro, Nu iri wihigue erā ejanugajacū curimasibiguñorā erāre ñha, niyerure serēpū.

4 Eropirā erā Pedro, Nu mera ñgure ñha, Pedropu ñpa arīpū:

—Guare ñaque muhü, arīpū Pedro ñgure.

5 Ñgu eroparīcū peegü erāre ñha “Niyerure orācoma yure,” arī pepiripu.

6 Ñgu eropa arī pepiquerecū ta Pedro ñgure ñpa arī werepu:

—Niyerure opabeaa yuhü. Opabiriqueregü ta ire iigura yuhü mure. Jesucristo Nazare majagü

ĩgʉ turari mera curique mʉhʉ, arīpʉ Pedro curimasibigʉre.

⁷ Eropa arīgʉ ta ĩgʉ mojotore diayepʉ maja mojotore ñeha, ĩgʉre tarawahgū nugupʉ. Irisubu ta curimasibigʉ ĩgʉ guburire, ĩgʉ ñigarire turari ñajayoro.

⁸ Iri eropa ñajara pʉhru ĩgʉ wahgānugajapʉ. Eropigʉ ĩgʉ waha buhrima mʉria “Goāmʉ turagʉ õagʉ ãhrimi,” ĩgʉ arī mucubiridiro mera erā mera Goāmʉ wihiqüe ñajaapʉ pare.

⁹ Ĩgʉ eropa curicʉ, “Goāmʉ õagʉ ãhrimi,” arī gaguiniguicʉ masa árīpehrerā ĩgʉre īañorā.

¹⁰ Eropirā masa ĩgʉre īha masiñorā. “Ihí iri wihi maja disiporo õari disiporo pohro ĩgʉ niyerure serē doagʉ ãhrimi,” arñorā erā. Eropirā ĩgʉ eropa curicʉ īarā īhamaria wañorā.

Pedro Goāmʉ wihiqüe masare buhepu

¹¹ Eropii curimasibiridigʉ Pedro sāre ĩgʉ duhubirisubu, masa árīpehrerā īhamaria warā Pedro sā pohro omagā, gamenereñorā. Erā Goāmʉ wihiqüe árīrā Salomo waīcūripugue árīñorā.

¹² Erā eropa gamenerera pʉhru Pedropʉ werepu erāre.

—Mʉa Israe masa, ¿duhpirā īre īha ucari? ¿Duhpirā gʉare mʉa īhanʉruri? Gʉapʉ gʉa ya turari mera, Goāmʉre gʉa umupeori mera, gʉa ejatuharo īre curicʉ iibirabu gʉa. Jesu irire iiāmi.

¹³ Mari ñecʉ sʉmarā mʉra Abrahā, Isaa, Jacobo mʉra Goāmʉre umupeomʉriñorā. Erā umupeodigupʉ Goāmʉpʉ ĩgʉ magʉre Jesure

turagu, ñagu ñgu árïcu ñhmumurimi. Mua Jesure ñhaturiráre ohabu. Eropigu Pilato ñgure ñgu peresugue wiudiacu muapu ñgure ñgu wiucu gamebirabu. Pilatore Jesure ohabu mua.

14 Pilato ñgure wiudiarami. Muapu Jesure ñagure, õaro iigure gamebirá gajigure masa wejédigure wiudoreabu mua.

15 Eropirá Jesure mari ojocaricu iigure wejéabu mua. ñgu síricu Goãmu ñgure masuami. ñgure masudigure gua ñabu.

16 Eropirá gua ñgure umupeorá ñhraa. Gua eropa umupeocu ñagu ñre mua dohpague ñagure mua ñha masigure Jesupu ñgu turari mera ñgu curicu iiами.

17 “Yu acawererá, mari opará mera Jesure õaro masibiriquererá ñgure wejéabu mua. Irire masia yuhu.

18 Iribojegue majará Goãmu yare weremuhtanirá Goãmu eráre ñgu weredorediro dopa ta wereñuma erá sá. “Cristo ñero tarigucumi,” arí wereyuñuma erá. Erá eropa arí werediro dopa ta eropa wabu dohpaguere.

19 Eropirá dohpaguere mua ñero iirare bujawererá árïque. Õaripure gohrotoque. Cristore umupeoque. Mua eropa iicu mua ñerire cádijigucumi Goãmu. Eropigu muare mucubiririnurire apigucumi ñgu. Eropirá õaro sínajaráca.

20 Eropigu Goãmu Cristore ñgu beyedigure muare obeogucumi daja. Cristo Jesu ta ñhrimi.

21 ñgu Jesu Goãmu pohrogue árïcumi dohpa. Iribojegue Goãmu ñgu yare weremuhtaniráre

wereyudoreñumi ïg✉ iiburire. Íg✉ werediro dopa ta árípehrero amug✉ iicumi. Íg✉ amutuhaja Cristore obeogucumi daja.

22 Moise irire weregu õpa arñumi: “Mari mera majagure mari acaweregure Goãm✉ yare werem✉htagure Goãm✉ mari Op✉ obeogucumi m✉are. Yure ïgu obeodiro dopa ta obeogucumi ïg✉ sãre. Eropirã m✉are ïg✉ werec✉ peep-ehrecârâca m✉a.

23 Õpa áriroca. Árípehrerã ïgure peeberã, ïg✉ dorerire iibirã ïg✉ cõanirã árîrâcoma. Goãm✉ yarã mera majorã árísome erã,” arím✉riñumi Moise iribojeque.

24 “Árípehrerã Goãm✉ yare werem✉htanirã nuc✉, Samue ïgu p✉hru árîrã sã i dohpague warire wereyuñuma.

25 Mari ñec✉ sumarâre iribojegue majorâre “Masare õaro iig✉ra,” arí werem✉riñumi. Íg✉ erâre werediro dopa iimi marire dohpaguere. Eropigu Abrahâre ïg✉ arídiro dopa ta mari sãre arí weregu iiñumi. Õpa arí wereñumi Goãm✉ Abrahâre: “Árípehreri yeba majorâre õaro iig✉ra. Õpa irire iig✉ra: Mu acawereg✉ p✉hru áríg✉p✉ masare õaro iibasagucumi yure,” aríñumi Goãm✉ Abrahâre.

26 Maripure Goãm✉ Jesure ïg✉ magure ïg✉ masudigure mari pohrogue obeom✉htami mari ñero iirare cõâbure. Eropa iig✉ ïg✉ m✉are õaro iiamí, aríp✉ Pedro erâre.

4

Pedro, Ñu mera oparâre weretamuñorã

1-3 Ígu eropa wereniguisubu pahia, Goāmu wihire corerā surara opu, saduceo masa sā erāre peeñorā. Ópa buhepu Pedro Ñu mera masare:

—Jesu ígu sīrira pūhru masa mūria wami. Ígu eropa masa mūriacū ñarā, pūhru mari sā ígu yarā mari masa mūriaborore masia mari, arī werepu Pedro sā. Erā eroparīcū peerā, oparāpu erā mera guañorā. Eropa guarā naimerecū ñarā erā Pedrore, gajirā Jesu apinirā sāre ñeha, peresu iiñorā.

4 Oparā eropa gamebiriquerecū ta masa bajarā Goāmu yare Pedro sā buherire peerā “Diaye ta ãhraa,” arī pepiñorā erā. Eropirā Jesu yarā bajarā wañorā. Erā ume dihtare queocū Jesure umuelorā cinco mil masa árīñorā.

5 Eropii gajinu iri maca majarā mūrā, oparā, judio masa buherā mera Jerusaléngue gamenereñorā.

6 Eropigū pahia opu Ana waicugū ero árīpu. Ígu acawererā sā árīñorā. Caifa, Ñu, Alejandro, gajirā mera Ana acawererā árīñorā.

7 Eropirā erā Pedro sāre erāre gamebeocū, surarapu peresugue erāre aíwiu oparā watopegue erāre aí ejañorā. Erā eropa iira pūhru oparā serēpi ñañorā Pedro sāre.

—¿Noa ya turari mera muā curimasibigure õagu iiari? ¿Noa ãhriri muare irire iidoregu? arī serēpi ñañorā erā.

8 Erā eroparīcū peegu Espíritu Santo ígu itamurire õaro opagu werepu Pedro erāre.

9 —M̄ua oparā, m̄ua m̄urā, ¿ḡua curimasibigure ḡua ñaḡu iirare serēpi ñarā iiri m̄ua ḡuare?

10 Ire masique m̄ua ár̄ipehrerā, Israe masa. Ire Jesucristo eropa iiами. Jesu Nazare majaḡu, m̄ua crusague wej̄ediḡu, Goāmu masudiḡu, īḡupu ih̄i curimasibigure ñaḡu wac̄u iiами. Eropirā ūre dohpaguere m̄ua ih̄uro īgu curic̄u ih̄aa m̄ua. Ópa ãhraa Goāmu yare erā gojarapūgue Cristore wereyuro:

11 “Ih̄i Cristo utāye iro dopa ta Goāmu beyediḡu ãhrimi. Īgu Goāmu beyediḡu ár̄iquerec̄u masa īgure gamesome. Īgure erā gamebiriquirec̄u Goāmu īgure opu acuami ár̄ipehrerāre dorebure,” arī gojañumi iribojegue.

12 Ne gajiḡu masare peamegue wabonirāre tauḡu ne marimi. I yebaguere Jesu dihta masare tauḡu ãhrimi. Ne gajirā īgu iro dopa ár̄irā ne marima, arī werep̄u Pedro erāre.

13 Īgu eropa arī werera p̄uhru, Pedro Ñu mera buheya marirā erā ár̄ic̄u ñarā, güiro mariro erā buhec̄u ñarā, m̄urā, oparā, judio masa buherā mera pee uca wañorā. Eropirā Jesu iro dopa erā buhec̄u ñarā, òpa pepiñorā erā. “Pedro, Ñu sā diaye ta Jesu mera majarā ta ãhrima oā,” arī pepiñorā erā.

14 Eropiḡu curimasibiridiḡu Pedro sā mera ár̄ipu. Īgu, īgu ñaḡu ár̄ic̄u ñañorā m̄urā, oparā, judio masa buherā mera. Eropirā erā Pedro sāre “Ñero iirā iiaa,” arī weresāmasibiriñorā.

15 Europa weresāmasibirā oparā erā

gamenereri taribugue árīrāre Pedro sāre wiriadoreñorā.

¹⁶ Erā wiriara puhrū erā basi weretamuñorā.

—¿Oäre dohpa iirācuri mari? arī wereniguñorā erā.

Ópa arī wereniguñemoñorā:

—Pedro, Ñu mera Goāmʉ turari mera curimasibigure curicʉ iinirā āhrama. Eropirā Jerusalén majarā árīpehrerā erā eropa ðaro iirare masiama. Eropirā maripʉ “Eropa iibirama erā,” arīmasibeaa mari.

¹⁷ Eropirā Jesu īgʉ buherare gajirāre buhedorbicārā erāre gajirā erā buherire gameri arīrā, arī wereniguñorā erā erā basi.

¹⁸ Eropa arī wereniguituha Pedro sāre sihubeo òpa arīñorā:

—Jesu īgʉ buherare ne buhebiricāque gajirāre. Irire ne wereniguibiricāque, arīriñorā erāre.

¹⁹ Erā eroparīcʉ peerā Pedro Ñu mera òpa arīñorā erāre:

—Mʉa òpa arīcʉ mʉare yuhrirā Goāmʉpure tarinugārā iiboca gʉa. ¿Nihi yapʉre gʉa werecʉ gahmeri mʉa? ¿Mʉa yapʉre gʉa iicʉ gahmeri mʉa? ¿Goāmʉ yapʉre gʉa iicʉ gahmeri mʉa?

²⁰ Gʉapure gʉa ñarare, gʉa peerare gʉare yayasāma masiya mara masare, arī yuhripʉ Pedro Ñu mera.

²¹ Erā eroparīcʉ peerā oparāpʉ dipaturi doreriñorā daja erāre.

—Jesu īgʉ buherare mʉa buherā ñero tarirāca mʉa, arīriñorā oparā erāre.

Erāre “Ñu, Pedro mera ñero iirā iima,” arīmasibiriñorā erā. Eropirā masapʉ curimasibiridigʉ ïgʉ õagʉ wacʉ ïarā, “Goāmʉ diaya ta õagʉ ãhrimi,” arīñorā masa. Erā eroparīcʉ peerā oparāpʉ Pedro sāre dipuwaja moamasi-biri, erāre wiuñorā.

²² Curimasibigʉ õagʉ erā iidigʉ cuarenta bo-jori opagʉ árīpʉ.

Jesu yarā erā güibiriburire serēñorā Goāmure

²³ Eropii, Pedro Ñu mera erā mera majarā pohrogue eja, pahia oparā, mūrā erāre erā arīrare wereñorā.

²⁴ Erā eroparīcʉ peerā erā árīpehrerā yujuro mera mari Pagure Goāmure serēñorā.

—Gua Opʉ, mʉhu umarore, yebare, diarie iigʉ, árīpehrerāre ojocaricʉ iigʉ ãhraa mʉhu.

²⁵ Mʉ Espíritu Santo gua ñecure Davi mʉrure mʉ pohro majagure õpa weredoreyoro mʉ arīdiro dopa ta:

¿Duhpirā judio masa árībirā guarí? Pee masibirā ãhrima masa.

²⁶ Baja macari majarā oparā gamenere, mari Opʉ Goāmure, ïgʉ opʉ acudigʉ Cristo sāre ïhaturi, ñero iidiamma erā, arī weredoreyoro mʉhu Davire iribojeguere.

²⁷ Eropa ta ãhraa, arī serēñemoñorā Goāmure. I macare Herode, Poncio Pilato, judio masa árībirā, judio masa mera mʉ beyedigʉre Jesure õagʉ mʉ pohro majagure wejēdia gamenereama.

²⁸ Irisubu mʉ gamediro dopa ta “Eropa waroca,” mʉ arīdiro dopa ta iiama erā. Mʉ masiri mera eropa wereyoro mʉhu.

29 Eropigu, gúa Opú, erã guare “Múa buheri waja ñero tariráca,” erã arírare guñaque múa. Guare itamuque. Eropigu guare múa pohro majaräre güiro mariro múa buherire weredoreque guare.

30 Múa múa turari mera dorecüräre õarã iique. Eropigu múa buherire güiro mariro werecú iique guare. Eropigu múa deyoro moarare Jesu múa pohro majagu ígu turari mera ii íhmudoreque guare. Eropigu dorecüräre õarã gúa wadorecú múa turari mera itamuque guare, arí serënorã erã mari Pagure.

31 Erã eropa arí serëra pührú, erã gamenereri wihi ñohmemaa wayoro. Ero eropa ñohmecú ta Espíritu Santo ígu turari mera guñaturarã wacú iipú erâre. Eropa warã, Espíritu Santo ígu dorediro dopa ta iiñorã. Güiro mariro Goãmu yare wereñorã erã.

Jesu yarã erã yare dúca wañorã

32-33 Eropirã Goãmu ígu turari mera erã Jesu ígu apinirã õpa arí wereñorã masare: Jesure Goãmu masudigüre gúa íabú, arí wereñorã erã masare. Eropigu Goãmu erã áripehreräre õaro itamumuriipú. Eropirã Jesure umupeorã bajarã áriñorã. Erã yujuropa ta pepirã árímuriñorã. Eropirã erã erã yare erã doberire “Yaha dihta áhraa,” ne aríbiriñorã. Erã áripehrerã erã yare gajinore mooräre erã mera majaräre dúca wamuriñorã.

34 Eropirã erã mera majarã mojomorocurã marimuriñorã. Erã mera majarã yeba oparã, wiri oparã erã yare duamuriñorã.

³⁵ Eropa duarā erā wajasearare erā aīgāri, Jesu īgu apinirāre omūriñorā. Eropirā erāpū irire erā mera majarāre dūca wamūriñorā. Árīpehrerā opabirāre dūca wañorā.

³⁶ Irisubure yujugu erā mera majagū José waīcugū árīpū. Jesu īgu apinirā Josére Bernabé waīyeñorā. Īgu waī Bernabé “Masare mucubiricū iigū ãhrimi,” arīma Griego ya mera. Īgu Leví ya curu majagū Chipre nūguro majagū árīpū.

³⁷ Eropigu īgu poeri opagu árīgu irire duapū. Eropigu īgu wajasearare Jesu īgu apinirāre ópu īgu gajirāre gueredoregu.

5

Ananía īgu marapo Safira mera gūyapū

¹ Gajirā sā Bernabé iro dopa iimuririñorā. Erā Ananía waīcugū, īgu marapo Safira waīcugo árīñorā. Eropigu Ananía erā ya poerire duapū īgu.

² Eropa duaqueregu ta īgu wajasearare īgu basi aīpū. īgu marapo sā īgu eropa iirare masipo. Eropigu erā wajasea dūharare aīgāri, Jesu īgu apinirāre ópu Ananíapū. Eropa ogu, “Opehogu iiaa,” arīripū īgu.

³ īgu eropa iicū īagū Pedro īgure werepū. —Ananía, watī mure gūyadorecū muhū gūyabū Espíritu Santore. Eropigu muā ya poerire dua, mu wajasearare mu basi aību ãhrabū muhū.

⁴ Mu duaboro core muā ya poeri árīribū. Eropiro mu duara pūhrū mu ya wajatari ta

ãhrabu. ¿Eropigu dohpa árironore eropa gøyari mühu? Muhu gúa dihtare gøyabeaa. Goämü sâre gøyabu muhü, arípu Pedro ígure.

⁵ Ígu eroparicü peegu ta, Ananíapu mehmereja, sîria wapu. Eropirâ áripehrerâ ígu eropa warare masirâ, bûrigâ güiñorâ.

⁶ Ígu sîririra pührü mamarâ ahri, ígu düpüre suhri mera oma, disiporogue aïgâ, yaañorâ ígure.

⁷ Eropii ühre hora pührü Ananía mürü marapo ígu sîrirare masibigo Pedro pohrogue ñajapo.

⁸ Eropigu Pedro igore õpa arípu:

—¿Mu ya poerire duanijarâ dipë wajatari mu? arípu ígu. Eropigo igo igo marapu mürü ígu arírañepë ta, “Iripëta wajatabu gúa,” arí wereripo igo sâ.

⁹ Eropigu Pedro igore werepu:

—¿Duhpirâ mu yujuro mera Goämü Espíriture guya ïhadiari mu? Peeque dohpaguere. Mu marapu mürure yaanirâ ta ahrima daja. Mu sâre mu düpüre aïrâ ahrima, arípu Pedro.

¹⁰ Ígu eropa arí werecü ta igo mehmereja, sîria wapo. Eropirâ mamarâ iri wihire ñajarâ, igo ya düpü mürarore aï wiria wañorâ. Aïgâ, igo marapu mürü dipaba yaañorâ.

¹¹ Eropirâ Jesu yarâ áripehrerâ gajirâ irire peerâ sâ, güitariacâñorâ.

*Jesu ígu apinirâ Goämü turari mera ii
ïhmuñorâ*

¹² Eropirâ masa watope Jesu ígu apinirâ bajasuburi Goämü turari mera deyoro moarire ii

īhummuriñorā. Eropirā erā Salomo waic̄ari taribugue õari taribugue gameneremuriñorā.

¹³ Eropirā gajirā erāre güirā, erā pohrogue wabiriñorā. Eropa güiquererā erāre Jesu īgu apinirāre, “Óarā āhrima oā,” arīñorā masa.

¹⁴ Eropirā ume, nome bajarā Jesure umupeonugañorā.

¹⁵ Eropirā erā dorecurāre aigāri, omasiariñe mera pūtāpi apigāñorā Pedro waburi mague erāre. Eropirā dorecurāre õarā wacū gamerā Pedro erāre īgu ñapeocū gameñorā erā aigānirāpu. Erāre īgu ñapeobiricū Pedro erā weca īgu watā merejariñe dihtare gameñorā erā. Iri dihtare gameñorā erā erā õarā waboro dopa.

¹⁶ Eropirā Jerusalén pohro árīri macari majarā sā, dorecurāre, watēa ñajasūnirā sāre aigāriñorā. Eropirā erā árīpehrerā erā dāpu õaro wañorā.

Oparāpu Jesu īgu apinirāre ñero iidoreñorā

¹⁷ īgu eropa iicū ñarā pahia opu, īgu mera majarā mera Pedro sāre peyocāpu. Pahia opu mera majarā saduceo masa árīñorā.

¹⁸ Pedro sā iirare peerā erā guatarirā Jesu īgu apinirāre ñehadore, peresu iiñorā.

¹⁹ Eropiira pūhrā iri ñami ta Goāmu īgu anyu pāgūpu erāre peresugue árīrāre. Tuhanugu erāre wiriridore õpa arī werepū anyu:

²⁰ —Goāmu wihigue waque. Iri wihigue árīrā Goāmu masare īgu tauburire, iri õari buherire wereque masare, arīpū anyu erāre.

21 Ígʉ eroparīcʉ peerā ñamigā ñari Goãmʉ ya wihigue ñaja, masare buheñorā erā.

Irinʉ ta pahia opʉ, ígʉ mera majarā, Israe masa oparā mera gamenere, Jesu ígʉ apinirāre peresugue árīrāre aígāridoreripʉ surara oparāre.

22 Eropirā surara oparā peresugue doarāpʉre aígārirā wariñorā. Erāre bocabiriñorā. Bocabiri dujaa wañorā daja.

23 Dujaja wereñorā erā oparāre.

—Peresugue árīri disiporori bihara disiporori áhrabʉ. Eropirā erā iri disiporori pohro peresu iinirāre corerā niguiama. Eropa íabʉ gua. Eropirā gua disiporore págūcʉ, masa marabʉ, arī wereñorā erā.

24 Erā eroparīcʉ peerā, surara Goãmʉ wihire corenirā opʉ, pahia oparā mera irire pee ʉca wa, “¿Dohpa waha ojogorocurācuri erā europa iirā?” arī pepiñorā erā.

25 Eropigʉ erā pohrogue gajigʉ ahri, erāre werepʉ.

—Mʉa peresu iinirā Goãmʉ wihigue áhrama. Íarā waque bu. Iri wihigue masare buherā iiama erā, arī werepʉ.

26 Ígʉ eroparīcʉ pee, surara opʉ, ígʉ surara mera waha, Jesu ígʉ apinirāre dipaturi ñeagāriñorā daja. Eropa ñearā erāre surara turibiriñorā. Eropirā erāre pabonirā árīquererā, masare güirā pabiriñorā erāre. “Oäre mari pacʉ gajirā masapʉ ʉtā mera dearācoma marire,” arī pepiñorā erā surarapʉ.

27 Eropirā erāre aīgāri, oparā core duhu-doboñorā erāre. Erā eropa aī eraa dobocū pahia opu erāre turipu.

28 —Muare gua weretuhabu. Jesu yare buhe-biricāque, arīrabu gua muare. Gua eropa arīquerecū ta muapu árīpehrerā Jerusalén majarāre buhea muā. Jesu īgu sīrira waja, gūare dipuwajacucū iidiarā iica muā, arīpu pahia opu.

29 īgu eroparīcū peegu Pedropu gajirā Jesu īgu apinirā mera yuhripu.

—Goāmu īgu dorerapure iimuhtarāra. Eropirā puhru Goāmu gamecū masa erā dorerire iirāra.

30 Goāmu mari acawererā iribojegue majarā opu Jasure masudi árīmi. īgu ta āhrimi muā crusague pabia wejēdigu.

31 Jasure masura puhru Goāmu īghre “Óagu āhrimi,” arī, īgu diayepu doadoremi Jasure īgu Pagupu. Eropigū Jesu masa opu, masare masugū árīgu, Israe masare erā ñeri iirare būjawererā árīdoregu, erā ñerire cóādiami Jesu.

32 Eropirā guapu Jesu īgu iirare īanirā árīrā irire werea gua. Espíritu Santo irire īhmugu árīgu weremi īgu sā. īghre Espíritu Santore Goāmu obeoami. Árīpehrerā Goāmu dorerire iirāre īgu Espíritu Santore ohomi, arī werepu erāre.

33 īgu eroparīcū peerā oparāpu guatari-acāñorā. Eropirā erā Jesu īgu apinirāre wejēdiariñorā.

34 Irisubure erore Gamalie fariseo masu ero árīgu erāre wejēdoregu iibiripu. īgu oparā

mera majagʉ, dorerire buhegʉ ūgʉ árīcʉ, masa erā umupeogʉ árīpʉ. Eropigʉ ūgʉ Jesu ūgʉ apinirāre merogā coredoregʉ gajipugue erāre aīgādorepʉ surarare.

³⁵ Erā eropa aīgāra pʉhrʉ ūgʉpʉ werepʉ masare.

—Mʉa Israe masa, oāre mʉa iiburire ūaro pepique mʉague wejēri arīrā.

³⁶ Guñaque Teuda mʉrure. ūgʉ, ūgʉ basi “Masare tarinugagʉ āhraa yʉhʉ,” arīmi masare. Eropirā masa bajarā cuatrocientos masa ūgʉ mera majarā dujama. Eropirā gajirāpʉ ūgʉre wejēnirā árīma. ūgʉ sīricʉ ūha ūgʉ buherire buhenirāpʉ wasiria wanirā árīma. Eropirā erā dohpaguere marima.

³⁷ Pʉhrʉ masare erā queorisubu árīcʉ Galilea majagʉ Juda waicʉgʉ masare ūgʉ buhecʉ ūgʉ mera masa bajarā dujama. ūgʉ sā sīria wadi árīmi. Eropii ūgʉ yarā árīpehrerā wasiria wanirā árīma erā sā.

³⁸ Eroparīgʉ dohpaguere mʉare ire arīgʉ iiaa. Eropa ūacāque oāre Jesu yare wererāre. Eropii i buheri oā erā ya buheri Goāmʉ ya buheri árībiro, pehrea waroca.

³⁹ Goāmʉ ya buheripʉ árīro, ne pehresome. I buheri Goāmʉ ya árīcʉ ne ire ne dederecʉ iimasebaa mʉa. Mʉa ire dederecʉ iidiarā Goāmʉ mera gamequeārā iiboca mʉa, arīpʉ Gamalie erāre.

Ūgʉ eropa arī werecʉ peerā, “Diaye ta āhraa,” arī, peeñorā oparā.

⁴⁰ Eropirā erā Jesu apinirāre sihubeo, erā eracʉ ūtarā erāre tārañorā. “Jesu yare buhebiricāque

múa,” arítu haja, eráre wadoreñorá.

⁴¹ Eropa wadorecá peerá erá opará pohrogue árínirá waha wañorá. Jesu ya áríburire ñero tarirá bürigá mucubiriñorá Jesu ígu apinirá.

⁴² Eropirá umuri nacu erá ya wirigue, Goámu wihigue sâre Jesucristo yare buhe weremuriñorá erá.

6

Siete itamumoráre beyeñorá Jesu yará

¹ Irinurire Jesure umupeorá bajará wañorá. Eropirá griego masa judío masa mera game-turiñorá erá Jesu yará dihta áríquererá. Griego masa wapeweyará nomere umuri nacu erá barire òaro erá guerebircá ñará judío masare turiñorá.

² Eropirá Jesu ígu apinirá, docepá Jesure umupeoráre árípehreráre erá pohrogue sihubeo, ópa arí wereñorá:

—Gúa Goámu yare buherá áhraa gúa. Barire gueremoráno áríbeaa gúa.

³ Eropirá múa gúa acawererá, siete umare, gajirá “Óará,” erá arírare, Espíritu Santo oparáre amaque. Erápure barire gueredoreque múa.

⁴ Eropirá gúapá umuri nacu Goámu seré Goámu yare buheráca, aríñorá Jesu apinirá erá Jesure umupeoráre.

⁵ Erá eroparicá peerá, “Áu, eropa ta iirá,” aríñorá erá árípehrerá Jesure umupeorá. Eropirá Estebanre Cristore umupeogüre, Espíritu Santo turarire wüaro opagüre beyeñorá erá. Gajirá sâre beyeñorá. Felipere, Prócorore,

Nicanore, Timore, Parmenare, Nicolare bari gueremorāre beyeñorā erā. Nicolapʉ judio masʉ árībigʉ Antioquía majagʉ judío masa buherire gamegʉ erā mera ñajadigʉ árīpʉ.

6 Erā beyenirāre Jesu īgʉ apinirā pohro aī erañorā gajirā Jesu yarāpʉ. Erā eropa aī eracʉ ñarā erā Goāmʉre serēbasañorā. Eropirā erā beyenirā weca erā mojotorire duhpeoñorā Goāmʉ turarire orā.

7 Eropirā iri yeba majarā Goāmʉ yare masipehrenijarā iiñorā. Eropirā Jerusaléngue árīrā Jesure umupeorā bajarā wanemoñorā daja. Eropirā pahia sā bajarā Jesu yarā wañorā.

Gajirā Estebanre ñeañorā

8 Eropigʉ Esteban Goāmʉ turarire opagʉ árīpʉ. īgʉ Goāmʉ ñaro iigʉ árīpʉ. Eropigʉ īgʉ Goāmʉ turari mera deyoro moarire ii ñhmupʉ masa erā ñaro.

9 Judio masa erā buheri wihi majarā īgʉre ñhaturiñorā. Eropirā īgʉ mera game duyasonugañorā. Erā Liberto waicurā árīñorā. Eropirā erā Cirene majarā, Alejandría majarā, Cilicia majarā, Asia majarā mera bajarā árīñorā erā Esteban mera duyasorā.

10 Esteban masigʉ dopa ta, Espíritu Santore wʉaro opagʉ ta īgʉ wereniguicʉ peerā erā yujuro bojebiriñorā īgʉre.

11 Eropa yujuro bojebirā erā gajirāre ahma guyadore, wajayeñorā erāre. Erā eropa guyadorecʉ ñpa arī weresañorā erā Estebanre:

—Ihī Goāmure īgu ñero wereniguicū, Moisere īgu ñero wereniguicū sāre gua peeabu, arī weresāriñorā erā gūyarāpū gajirāre.

¹² Erā eroparīcū peerā masa, judio masa buherā, mūrā sā īgu mera guañorā. Eropirā erā Estebanre ñeha erā oparā pohro aīgāñorā īgure.

¹³⁻¹⁴ Eropirā erā gajirāre gūyanemodoreñorā. Õpa arīñorā erāpū:

—Ihī umuri nucu Goāmu wihire, īgu doreri sāre ñero wereniguigū ãhrimi. Peeabu gua īgure īgu õpa arīcū. “Jesu Nazare majagū Goāmu wihire cōāgucumi. Eropigu īgu Moise dorerare marire īgu wererare gohrotogucumi Jesu,” arāmi Esteban gua peecū, arī guya weresāriñorā erā.

¹⁵ Eropirā árīpehrerā ero doarā Estebanre õaro ïhamehtu, īgu diapore ñañorā erā. Anyu iro dopa deyoyoro īgu diapo.

7

Esteban Jesu yare werepū

¹ Eropii pahia opū serēpipū Estebanre.

—¿Oā erā arīri diaye ta ãhriri? arī serēpipū īgu Estebanre.

² īgu eroparīcū peegu, Estebanpū erāre õpa arī werepū:

—Acawererā, mūrā, gua pagu sūmarā, peeque. Abrahā mari ñecu mūru iribojegue majagū Mesopotamiague īgu árīcū, Harángue īgu árīboro core, Goāmu turagu goesiriro dopa īgure Abrahāre dehyoañumi.

3 Eropa dehyoagʉ Goāmʉ wereñumi īgʉre. “Mʉ ya yebare mʉ acawererā mera árībiricāque. Eropigʉ gaji yebague waque. Mʉ eropa wacʉ mure iri yebare ihmugʉra yʉhʉ,” arīpʉ Goāmʉ Abrahāre.

4 Īgʉ eroparīcʉ peegʉ Abrahā sã Caldea majarā ya yeba árīrā wañuma. Pʉ Harángue ejañuma. Erogue eja árīñuma. Eropigʉ īgʉ pagʉ īgʉ sīrira pʉhru i yeba dohpague mʉa árīri yeba Goāmʉ ta árīdoreñumi Abrahāre.

5 Īgʉre eropa árīdorequeregʉ Goāmʉ Abrahā īgʉ árīri yebare õaro gohra apibirimʉriniñumi īgʉre. Ne merogā apibiriniñumi. Eropigʉ Abrahā īgʉ porā marigʉ árīquerecʉ ta Goāmʉpʉ īgʉre õpa arī wereñumi. “Mʉre mʉ pāramerā gaji turi majarāguere i yebare ogʉra,” arīñumi Goāmʉ Abrahāre.

6 Eropa arīgʉ ta õpa arī werenemoñumi Goāmʉ Abrahāre. “Mʉ pāramerā gaji turi majarāgue gaji yebague waha, erogue gajirā pohro árīrā erā pohro majarā árīrācoma erā. Eropirā cuatrocientos bojori gohra ero majarā ñero iirācoma mʉ pāramerā árīturiarāguere.

7 Eropigʉ ero majarāre erā eropa iira waja dipuwaja moagura yʉhʉ. Yʉhʉ eropiira pʉhru mʉ pāramerā i yeba erarācoma daja. Eropirā i yeba yʉ dorerire iirācoma erā,” arīñumi Goāmʉ Abrahāre.

8 Eropa arīgʉ Goāmʉ “Yʉ arīdiro dopa ta iigʉra,” arīgʉ Abrahā īgʉ guñaburire õpa apiñumi īgʉre. Merogā gasirogāre īgʉ dupure wiri aïdoreñumi īgʉre, īgʉ eropa arī werera-guere guñadoregʉ. Eropiira pʉhru Abrahā

Isaare porācʉñumi. Ocho nʉri pʉhrʉ merogā gasirogāre wiri aĩñumi Isaa dʉpu sāre. Pʉhrʉ Isaa Jacobore īgʉ porācʉra pʉhrʉ wiri aĩñumi īgʉ dʉpu sāre. Eropigʉ Jacobo doce gohra porācʉñumi. Erā docepʉ mari cururi nʉcʉ oparāgue árīmʉriñuma.

9 “Eropirā erā Jacobo porā mari ñecʉ sʉmarā mʉra Josére erā pagʉ magure peyocʉmʉriñuma. īgure cohā, duacāñuma Egipotogue warāre. Eropigʉ Josére Goāmʉ itamumʉriñumi.

10 īgʉ ñero taricʉ īagʉ Goāmʉ īgure itamumʉriñumi. īgʉ eropa itamucʉ Josépʉ ðaro pee masigʉ wañumi. Eropigʉ faraō Egipito majagʉ opʉpʉ Josére īgʉ gamecʉ iiñumi Goāmʉpʉ. īgʉ eropiicʉ faraōpʉ Josére Egipito majagʉ opʉ, īgʉ ya wihi majagʉ opʉ apiñumi.

11 “Eropii irisubure ta Egipotogue, Canaa waicʉri yeba sā ne deco aribiriyoro. Eropirā ero majarā ñero tariñuma. Eropirā Canague árīrā Jacobo porā mari ñecʉ sʉmarā mʉra bari bocabirimʉriñuma.

12 Eropigʉ Egipotogue trigo árīcʉ peegʉ, Jacobo īgʉ porāre erogue bari asūdoregu ne obeogʉ iiñumi.

13 Pʉhrʉ Egipotogue erā ejacʉ José īgʉ tīrāre wereñumi. “Mʉa pagʉ magʉ ta āhrraa yʉhʉ,” arīñumi erāre. Eropigʉ José acawererāre ne īagʉ iiñumi opʉ faraō waicʉgʉ.

14 Pʉhrʉ José īgʉ tīrāre erā pagʉ Jacobore sihudoregu obeoñumi. īgʉ acawererā setenta y cinco masa árīñuma irisubu.

15 īgʉ magʉ īgʉ sihubeocʉ peegʉ Jacobo

Egiptogue wañumi īgʉ magʉ pohrogue. īgʉ magʉ pohro āhri, pʉhrʉ sīria wañumi pare. Eropirā īgʉ porā mari ñecʉ sumarā mʉra erogue sīriehrea wañuma erā sā.

¹⁶ Eropirā Siquē waīcūri yebague erā dʉpure aĩ, masa goberigue seatuha yaañuma erā dʉpure. Abrahā īgʉ asūra yebague árīyoro iri yeba erāre yaara yeba. Ero core Abrahā iri yebare Hamor porāre asūyuñumi niyeru mera.

¹⁷ Eropigʉ Goāmʉ Abrahāre “I yebare ogūra mure,” arīmʉriñumi. “Iri yebare ogūra,” īgʉ arīrasubu ejacʉ Abrahā pāramerā Israe masa bajarā masa wañuma. Egiptogue árīñumi.

¹⁸ Egipto yeba erā árīnicʉ, gajigʉ opʉ ñajañumi. Eropigʉ īgʉ opʉru José murure masibiriñumi.

¹⁹ Eropigʉ īgʉ mari acawererāre ñero iidia, erā porāre wejēdia, erā porāre wejē cóācādoreñumi erāre. Eropigʉ mari ñecʉ sumarāre ñero iiñumi opʉ faraōpʉ.

²⁰ īgʉ eropiirisubu Moise árībupʉ masa dehyoañumi. īgʉ ðagʉ, Goāmʉ ðaro ïhasʉagʉ arīmʉriñumi. Eropirā īgʉ pagʉ sumarā ʉrerā abe gohra ðaro ïhadibuñuma īgʉgāre.

²¹ Moisere dibunemomasibircʉ īgure erā cóāra pʉhrʉ opʉ mago īgure boca aĩ majaa, igo magʉ iro dopa ta dibuñumo īgure.

²² Eropirā Egipto majarā ðaro masirā yare buheñuma Moisere. Eropigʉ güiro mariro wereniguigʉ opʉ iro dopa iigʉ árīñumi Moise.

²³ “Eropigʉ Moise cuarenta bojori īgʉ opaboro core īgʉ acawererāre Israe masare īadiagʉ erā

pohrogue curigʉ wañumi.

²⁴ Eropa curigʉ ejagʉ Egípto majagʉ Moise acaweregure īgu ñero iicʉ Moise īañumi. Eropa īagʉ īgu acaweregure itamuñumi Moise. īgu acaweregure itamugʉ Egípto majagʉpʉre pa wejēcāñumi īgu.

²⁵ Eropirgʉ Moise õpa arī pepiriñumi. Yʉ acawererā erā acaweregure yʉ itamucʉ īarā, ‘Goāmʉ marire õaro taricʉ iidoregʉ obeoñumi īre,’ yʉ acawererā yʉre arī pepirācoma,” arī pepiriñumi Moise. Erāpʉ ne eropa pepibiriñuma.

²⁶ Gajinʉ Moise īgu acawererāre perā erā basi gamequeārāre īapʉ. Eropigu īgu erāre bosariñumi. “¿Mʉa basi árīquererā gamequeāri mʉa?” arīñumi Moise erāre.

²⁷ īgu eroparīcʉ peegʉ yujugʉ īgu acaweregure ñero iigu Moisere tuubeoñumi. “Mʉhʉ gʉa opʉ árībeaa. Gʉare doregʉ árībeaa mʉhʉ.

²⁸ ¿Carāre Egípto majagure mʉ wejēdiro dopa ta yʉ sāre wejēdiagʉ iiri mʉhʉ?” arīñumi īgu Moisere.

²⁹ īgu eroparīcʉ pee uca wa Moise oma duhrigā waha wapʉ. Madián waicʉri yebague waha wañumi. Erogue nomeore boca perā porācʉñumi.

³⁰ “Eropii Moise cuarenta bojori gohra ero īgu árīra pʉhru Sinaí waicʉdigʉ utāgʉ pohro masa marirogue īgu árīcʉ anyu īgure dehyoañumi.

³¹ Eropa irigʉgā ūjʉcʉ īagʉ Moise īha uca wañumi. Iri peamere pohrogā õaro īgu īagʉ wacʉ gohra Goāmʉ īgure wereñumi.

³² “Goāmʉ āhraa yʉhʉ. Mu ñecʉ sʉmarā, Abrahā, Isaa, Jacobo erā Goāmʉ āhraa yʉhʉ,” arīñumi Goāmʉ Moisere. Īgʉ eroparīcʉ peegʉ Moisepʉ naragāñumi. Ne īha wahgūbirīñumi.

³³ Eropigʉ Goāmʉ wereñumi īgure. “Dohparagā yʉ pohro niguigʉ iiaa mʉhʉ. Eropigʉ gʉhyadiaro mera mʉ zapature tuweaque.

³⁴ Yaharā masa Egipogue erā ñero taricʉ īabu. Erā sīwererire peeabu. Eropigʉ erāre itamugʉ ahrabu. Erā eropa wacʉ īagʉ waque mʉ sā. Egipogue mure obeogura erāre itamudoregu,” arīñumi Goāmʉ Moisere.

³⁵ “Erāpʉ mari acawererā Israe masa Moisere gamebirituhajañuma. “Mʉhʉ gʉa opʉ árībeaa. Mʉhʉ guare doregu árībeaa,” Moisere eropa arīrā gamebirā iituhajañuma. Eropa erā Moisere gamebiriñumecʉ Goāmʉ īgure Egipogue obeoñumi mari acawererāre, Israe masare itamubure, erāre dorebure. īgʉ eropa obeogʉ anyupʉre īgure yucʉgugue dehyoadigʉre itamudoreñumi īgure.

³⁶ Moise ta mari acawererāre Israe masare Egipogue árīrāre wiudigu árīñumi. Eropigʉ Egipogue ejə, ihī Moise Goāmʉ turari mera ii īhmunʉgañumi. Eropigʉ wʉariya diariyague eropa ta iiñumi daja. Pʉhruguerre masa marirogue sāre cuarenta bojori gohra Goāmʉ turari mera deyoro moarire ii īhmumʉriñumi īgʉ erāre.

³⁷ Ihī Moisepʉ mari acawererāre Israe masare weremʉriñumi. “Yʉ iro dopa ta Goāmʉ yare weremʉhtabure Goāmʉ obeogucumi. Eropigʉ īgʉ mua mera majagʉ mua acaweregʉ

árīgħcumi. ļigħ ēropa eracħ ļigure õaro peeque mħa,” arimħuriñumi Moise erāre.

38 Moise masa marirogue mari acawererā Israe masa mera árīmħuriñumi. Eropiġu mari ñecu sħamarā iribojegue majarā mera árīñumi ļigħ. Ēropa árīgħu Sinaí waċċudigu utsāgħugue ļigure weredigħu anyu mera árīñumi. Erogue Goāmu ļigħ dorerire aħidigħu árīñumi Moise.

39-40 “Iri dorerire utsāgħugue Moise waha aħrisubu mari ñecu sħamarā mħra Egiptogue dujadiarā Moisere tarinuġañuma. Erā ļigure gamebiriñuma. Ēropa gamebirā Aarōre Moise tīgħiġre õpa arīñuma: “¿Ligħ Moise marire Egip-togue aħgħaridi dohpa wayuri ļigħ? Masibirica mari. Eropiġu goħmarā wéanirāre iique mari yarā árīmorā. Eropiħi erā erā iidigħre weċċure īarā, mucubiri, bosenu iñnuma.

41 Ēropa arīra puhru erā weċċure oro mera wéañuma. Ēropa iituhaja, erā waimurāre wejē, erā wéadigħu pohro aħgħari umupeiñoñuma ļigure. Eropiħi erā erā iidigħre weċċure īarā, mucubiri, bosenu iñnuma.

42 Eropiġu Goāmu erā wéadigħre erā umupeocħ ļagħu, erāre cōācariñumi. “Erā yure cōārā gajirā umaro majarāpħre umupei cu-rapor,” arīgħu cohāgħa warinu. Goāmu yare weremuhtanirā õpa arī gojañuma Goāmu wereniguirire:

Mħa Israe masa, yure ñe ñero iiabu. Masa marirogue cuarenta bojori gohra árīrā waimurāre mħa wejēnirāre mħa soenirāre yure mħa obodiro dopa ta umupearabu mħa.

Eropirā yūpūre umupeobirabu mua.

⁴³ Eropirā mua Molo waicugure umupeorā árīrā, īgure umupeori wihire iiabu mua. Eropirā “Refa gua goāmu āhrimi,” arīrā īgu necāmu mua wéadigure mua umupeoabu daja. Erā wéanirāre mua iinirāre mua umupeoabu. Mua eropa iira waja mware Babilonia sipugue cóabeogura yuhu, arīnumi Goāmu īgu ya weremuhitanirā mera.

⁴⁴ “Eropirā masa mariogue Goāmu masa mera īgu árīri wihire waimurā gasiri wihire opamuriñuma mari ñecu sumarā iribojegue majarā. Iri wihi Goāmu masa mera īgu wereniguiri wihi árīyoro. Iri wihigue Goāmu dorerire īgu gojara mijiri utā mijiri árīyoro. Iri wihire Goāmu īgu werediro dopa ta Moisere īgu ihmudiro dopa ta ii ihacūdoreñumi Goāmu Moisere.

⁴⁵ Puhrugue majarā mari ñecu sumarā Josué mera iri wihire aigāriñuma mari árīri yebague erarā. Erā iri yebaguere Goāmu īgu apira yebaguere erā eraboro core iri yeba majarā mūrare Goāmu cóacāñumi. Irisubure Goāmure umupeori wihire waimurā gasiri wihire opamuriñuma mari ñecu sumarā. Ne Davi mūru īgu árīcāgue opatuñuma iri wihire.

⁴⁶ Eropigü Davi mūru Goāmure mucubiricü iiñumi. Eropigü Goāmu ya wihi árīburire iidiagü Davipu serēriñumi Goāmure.

⁴⁷ īgu eropa serēquerecü ta Salomopu Davi magupu Goāmu ya wihire iiñumi.

⁴⁸ īgu eropa iiquerecü ta Goāmupu masa erā iira wihiguere árībeami. Ópa arīnumi Goāmu wereniguiri wereremuhadigü:

49 Umarogue yu doaro āhraa. Ero doagu dorea yuhu. Eropiro yebapu yu guburire duhpeoro iro dopa ta āhraa. Yuhu turatariagu āhraa. Yaha wihi árīborore iimasibeaa mua. Goāmu yu árīcu yu árīburi wihire mua iimasibeaa.

50 Yu basi i yebare árīpehrero iiabu yuhu, arīmi Goāmu, arī gojañumi Goāmu yare weremuhtadigu, arīpu Esteban.

51 Eropigu õpa werenemopu Esteban erāre:

—Mua ne yuhridiabirā āhraa. Goāmu yare peequererā, īgure yuhridiabeaa. Espíritu Santore tarinugataria mua. Mua ñecu sumarā erā iidiro dopa ta iiaa mua.

52 Mua ñecu sumarā árīpehrerā Goāmu ya weremuhtanirāre ñero iiñuma. Erā Goāmu yare weremuhtanirāpu “Puhru õagu Goāmu yare weremuhtagu arigucumi,” arī erā wererā árīcu peeñuma mua ñecu sumarā mura. Eropa arī werenirā murare wejēmuriñuma. Eropirā “Óagu,” erā arigure mua sā dohpaguere īgu ya curu majarā árīquererā ta īgure wejēabu.

53 Goāmu dorerire anyuapu wereriñuma muare. Eropirā mua iri dorerire opariyoro. Eropirā iri dorerire tarinugabu mua, arī wereniguitupu pare Esteban.

Erā Estebanre utsāyeri mera dea wejēñorā

54 Ígu eroparīcu peerā erāpu burigā guañorā. Eropa turaro guarā, guhyarā wañorā.

55 Erā eropa guaquerecu ta Ígu Espíritu Santo Ígu dorero dopa ta iipehogu árīgu, Ígu turarire õaro opagu árīgu, umarogue ïhamemuju Goāmu

gosesiririre ūapu Esteban. Jesu Goāmu diayepu ūigū niguicū ūapu ūigū.

56 Eropa ūagū ūpa arīpu

—Umarogue merogā ero tuweamaacū Jesu Goāmu obeodigu Goāmu diayepu ūigū niguicū ūhaa yuhu, arīpu Esteban.

57 Ūgu eroparīcū peerā ta erā būrigā gaguinigui, erā gamirire bihacā, yujuro mera ūigū pohrogue omagā, ūigure ūeañorā.

58 Ņehatuhaja, ūigure aīgā, iri maca tūro pohrogue cóāñorā ūigure. Eropirā ūtāyeri mera dea wejēcāñorā erā ūigure. Erā eropa wejēboro core ūigure ūtāyeri mera deamorā erā weca maja suhrire tuwea, mamure Saulo waīcugure iri suhrire opabasadoreñorā erā.

59 Eropigū Esteban erā ūigure ūtāyeri mera dea wejērisubu ūpa arīpu.

—Jesu yu Opu, yu sīporāre aīque, arīpu.

60 Eropigū ūigū mereja ūpa arīpu:

—Opu Jesu, oā dohpague ūero erā yure iirire erāre dipuwaja moabita muhū, arīpu Esteban.

Eropa arītuhajagu ta sīria wapu ūigū.

8

1 Eropigū Esteban ūigū sīricū ūagū, “Óhaa,” arīpu Saulo.

Saulopu Jesu yarāre ūero iipu

Eropirā irinure ta Jesu yarāre Jerusaléngue árīrāre ūero iinugañorā Jesure gamebirāpu. Erā eropa ūero iicū Jesu yarā Judea yebague, Samaria yebague yoarogue duhrisirigā wañorā. Jesu ūigū apinirā dihta wabiriñorā.

² Eropirā gajirā Goāmure umupeorā Esteban düpü murarore yaa, būrigā oreñorā erā.

³ Saulopü Jesu yarāre ñetariaro iimuriripü. Ígu erā ya wirigue ñaja, ume, nomere ñeha, peresugue bihadobomuripü.

Samariague Jesu yare buhepu Felipe

⁴ Eropirā yoarogue wasirinirā Jesu yarāpu Jesu yare buheñorā.

⁵ Eropigü Felipe Samaria waicuri macague eja, Jesu yare buhepu iri maca majarāre.

⁶ Ígu eropa buhecü ero majarā õaro peeñorā. Eropirā Goāmu turari mera deyoro moarire ígu ii ïhmucü ñañorā erā. Eropa ñarā ígure õaro peeñorā erā.

⁷ Bajarā watēa ñajasünirāre ígu pohro erā eracü ñagu watēapure wadorepu ígu. Watēapü būrigā gaguinigui, duhugā waha wañorā erāre. Eropigü bajarā düpü būhanirāre, curimasi-birāre düpü õarā iimuripü.

⁸ Ígu eropa iicü ñarā iri maca majarā bajarā masa mucubiriñorā.

⁹ Irisubure Simo waicagü iri maca majagü yee árīpu, Eropigü yeea erā iirare ii ïhmumuripü Samaria majarāre. Ígu eropa ii ïhmucü ero majarā ñha ume wa ígure gūhyadiaro mera ñarā áriñorā.

—Yuhü masipehogü ãhraa, arípu Simopü erāre.

¹⁰ Ígu eropa iicü ñarā masapü õpa arímuririñorā:

—Ihī Goāmʉ ya turari opagʉ āhrimi. Goāmʉ iro dopa turagʉ āhrimi, arīmʉririñorā masa erā oparā mera. Erā áripehrerā ñaro peeñorā īgure.

11 Īgʉ yeea erā iiri īgʉ purisiriri mera yoari boje ii īhmumʉripʉ erāre. Īgʉ eropa ii īhmucʉ īarā erā uca wamʉriñorā. Eropirā erā īgure umupeomʉriñorā.

12 Felipepʉ erā īgure eropa umupeoquerecʉ Goāmʉ īgʉ opʉ árīrire, Jesucristo yare ñari buherire werepʉ. Īgʉ eropa werecʉ erā īgure ñaro peeñorā. Erā eropa ñaro peecʉ īagʉ ūma, nome mera waīyepʉ Felipe.

13 Eropigʉ Simo īgʉ yee sā Felipere ñaro peepʉ. Eropigʉ īgʉ sāre waīyepʉ. Īgʉ eropa iira pʉhrʉ Felipe mera dujapʉ īgʉ. Felipepʉ Goāmʉ turari mera ii īhmucʉ īagʉ, dorecurā ñarā īgʉ iicʉ īagʉ Simo īha uca wamʉripʉ.

14 Eropirā Samaria majarā Goāmʉ yare erā bʉrigā gamecʉ peebeomʉriñorā Jerusaléngue árīrā Jesu īgʉ apinirāpʉ. Erā eropa peebeorā Pedrore, Ñu sāre obeoñorā Samariague.

15 Erogue erā ejara pʉhrʉ Pedro sā Goāmure serēbasañorā. “Oā Samaria majarā mure umupeorā mʉ Espíritu Santore opaporo,” arī, serēbasañorā erā Goāmure.

16 Erā Samaria majarā Jesucristo waī mera waīyesñirā árīñorā. Iri dihtare masiñorā erā. Eropirā Espíritu Santore opabiriniñorā dohpa.

17 Eropigʉ Pedro Ñu mera Samaria majarāre erā mojotorire erā weca duhpeora pʉhrʉ Espíritu Santore opanʉgañorā erā.

18 Eropigu Pedro sā erā ya mojotori mera erā duhpeora puhru Espíritu Santo eracū īapu Simo yeepu. Eropa īagu árīgu, erā turarire gamegu niyeru mera wajayediaripu.

19 Ōpa arīripu Simo:

—Yu sāre oque i turarire. Yu sā yu mojotori mera masa weca duhpeodiaca Espíritu Santore erā ñeaboro dopa. Eropigu i yu iiburi wajare wajayediaa, arīripu Simo erāre.

20 Īgu eroparīcū peegu Pedro ōpa arīpu.

—Mu niyeru mera Goāmu ya turarire mu asūdiara waja mu niyeru mera ta peamegue waque muhhu.

21 Goāmu mu pepirire masimi. Mu huu ñegu árīnia. Eropirgu ire għu iirire iimasibea mħuhu. I mu jirino árībeaa.

22-23 Burigā peyocua mħuhu. Eropigu mu ñeri iirire ne duhumasibea mħuhu. Eropigu ire muhhu ñero iirare bujawereque muhhu. Goāmure mu ñero pepirire ero diaye ta serēque muhhu. Mu huu eropa iicū īagu īgu mu ñerire cādijibocumi, arī wereppu Pedro īgħure.

24 Īgu eroparīcū peegu Simo yuhripu īgħure.

—Yure serēbasaque mu Goāmure mu arīdiro dopa yu wabiriboro dopa. Iri waja peamegue wadiabeaa yuhħu, arīpu Simo īgħure.

25 Ero puhru Pedro Nu mera Goāmu yare wereñorā. “Jesu īgu masa muriacū īabu għu,” arī, Samaria yeba árīri macari majarāre õari buherire buheñorā. Erāre Goāmu yare buhetuhaja Jerusaléngue dujaa wañorā.

Felipe Etiopía yeba majagħure buhepu

26 Eropii Goāmu īgu obeodigū anyu Felipere werepū:

—Dohpaguere ñodoca surge waque. Jerusalén pohro árīri mague Gazague wari mague waque, arī werepū anyu Felipere. Iri maha masa mariogue árīyoro.

27 Īgu eroparicū peegū īgupū iri mague waha wapū. Puhru iri mague yujugū masure bocatíribu iipū. Īgu bocatíribu árīpū Etiopía yeba majagū opū. Eropigu Candace waīcugo Etiopía majago opo buro yare niyerure árīpehrerire īhadibugū árīpū. Eropigu īgu Jerusaléngue mari Pagare umupeogū ejadi árīpū.

28 Īgu ya macague tūrudiru mera dujaagū irirugue waqueregū ta buhegu iipū. Goāmu yare weremuhadigū Isaia īgu gojarapūre buhegu iipū.

29 Eropigu Espíritupū Felipere òpa arī werepu.

—Sihī tūrudirugue wagū pohrogue waque, arīpū Espíritu Santo īgure.

30 Īgu eroparicū peegū, Felipepū tūrudiru pohrogue omagā, Isaia īgu gojarare Etiopía majagū īgu buhecū peepū. Eropa peegū Felipe serēripū īgure.

—¿Mu buherire masiri muhū? arīpū īgu.

31 Īgu eroparicū peegū Etiopía majagū òpa arī yuhripū:

—Gajigu yure weretaugū maricū õaro masibeaa yuhū. Ohō yure weredoagū arique yuhū dipaba, arī yuhripū īgu Felipere.

—Áu, arī, doajapū īgu pohro.

³² Eropii Goāmū yare Etiopía majagū īgu buheripū ōpa árīyoro:

Ovejare erā ñeha wejēdiro dopa ta īgħu sāre ñeha wejérācoma masa. Eropigħu ovejagħare īgħu poare erā seacū īgħu gagu niġu ibiro dopa ta īqħu masu sā ejari mariro arīgħum.

33 Igure erā wereyarācoma. Eropirā īgu īgu
ñero iibiriquirecū ta erāpū ñero iirācoma īgure.
Īgu i yebague īgu árīcū erā īgure wejērācoma.
Eropigu īgu porā marigu sīria wagucumi, arī
gojara árīyoro.

³⁴ Iripū eroparīcū ū ūagū, Etiopía majagu Fe-
lipere serēpípu:

—Wereque yare. ¿Ópa Isaia īgu arīgu nihino árīcuri ihī? ¿Isaia īgu basi weregu iicuri? ¿Ogajigure weregu iicuri? arī serēpiu Etiopía majagu.

³⁵ Ígu eropa serëpi ïacă peegu Felipe iripüre ïha, Jesu yare werepu Etiopía majagure.

³⁶ Eropirā erā iriru mera waha, maugāgue
ejañorā.

—Íaque. Ohō maugā āhraa. I maugāgue yure waīveque, arīpu Etiopía majagu.

³⁷ —Jesure mʉhʉ ðaro umupeocʉ ūagʉ mʉre wañeqʉra, arípʉ Felipe ūqʉre.

—Jesure umupeoa yahua. Igua Cristo Goamua magua ahrimi. Irire oaro masia yahua, aripua Etiopia majagua.

³⁸ Eropa arīgū ta īgū tūrudiru autugure yau-dorepū. Iriru yūsumerejara pūhrū wiriañorā erā. Wiria waha, iriyagāque eja, ñumu wiri

nugajañorā. Ero ñumunugaja, Felipepü īgure waíyepü.

³⁹ Waíyetuhaja erã majajanugajacü Goãmu ëgü Espíritu Felipere aígä wapü. Ígu eropa wara puhrü Etiopía majagü õaro mucubirigü ëgü ya yebague dujaa wapü. Ígu eropa iira ujutuyacü ne dipaturi Felipere ïabiripü.

⁴⁰ Felipepü eropa iituhaja Azotogue ejapü. Eropigü baja macarire õari buherire buhepu masare. Pü Cesareague buhetumüripü.

9

Saulo Jesucristore ëgure umupeonugapü

¹ Irisubure Saulo Jesu yaräre ëhaturigü, “Eräre wejégura,” arígu, ëgu opü pohrogue wapü.

² Erogue ejagü ëgu gojarapürire serëpü pahia opüre. Òpa arípu:

—Damasco maca maja wirigue mari buheri wirigue Jesu yaräre, umare, nomere yuhü eräre bocaja, ñeha dihri, Jerusaléngue aígärigüra. Iri wirigue árïräre yü eräre ñeaburipüre paperapüre yure goja oque, arí serëpü pahia opüre.

³ Iripüre aítuhaja, waha, ëgu Damasco pohro ëgü ejabu iicü gohra umaro maja goesesiri medijuyoro ëgure.

⁴ Eropa goesesiri medijucü ta ëgu yebague mehmerejagü, wereniguicü peepü.

—Saulo, Saulo, ¿duhpigü muhü yure ñero iiri? aríro cariyoro.

⁵ —Opü, ¿nihino ãhriri muhü? arípu Saulo.

—Yuhu mʉ ñero iigu ta ãhraa arípʉ Jesu. Muhu yʉ mera guagu yure yuhribigu, mʉ basi ta ñero tariaa, arípʉ Jesu Saulore.

6 Igʉ eroparicʉ Saulo güiri mera naragānijagu õpa serēpiph:

—Opʉ, ¿dohpa yuhu iicʉ gahmeri muhu? arípʉ Saulo.

Igʉ eroparicʉ õpa arípʉ Jesu ìgure:

—Wahgānugajaque muhu. Macague waque. Iri macague ejacʉ ero majagu mʉ iiburire weregucumi mure, arípʉ Jesu Saulore.

7 Igʉ eroparicʉ Saulo mera majarapʉ ìgʉ wereniguiri dihtare peeñorā. Jesupure ñabiriñorā. Igʉ eropa wacʉ ñarā güirā erā wereniguimasibiriñorā.

8 Eropigʉ Saulo yebague oyadigu wahgānugaja, igʉ ñacʉ igʉ cuiri deyobiriyoro. Eropirā erā igʉ mojotore ñeha, Damascogue tuā wahgā wañorā erā ìgure.

9 Eropigʉ ìgʉ uhrenʉ gohra ne ñabiri, babiri, ne ihribiripʉ.

10 Eropii Jesu ìgʉ buhegu Ananía waicʉgu Damasco árípʉ. Eropigʉ Jesu dehyoapʉ Ananíare. Eropa dehyoagu piyupʉ ìgure:

—Ananía, ¿âhriri? arípʉ Jesu ìgure.

—Ãhraa yʉ, arí yuhripʉ Ananía ìgure.

11 Igʉ eroparicʉ Jesu ìgure werepʉ.

—Diaye waicʉri mague waque. Eropa wagʉ Juda ya wihiqüe Tarso majagʉre Saulo waicʉgure amaque. Igʉ Goãmure serēniguigu iicumi.

12 Eropigʉ quēro dopa ta īgʉ īarare īagʉ iicumi eroguere. Ōpa árīrire īagʉ iicumi. Mʉhʉ mʉ mojotore īgʉ weca duhpeo, īgʉ cuiri òaro wacʉ īagʉ iicumi īgʉre dehyoarare, arīpʉ Jesu Ananíare.

13 īgʉ eroparīcʉ peegʉ Ananíapʉ ōpa arīpʉ:

—Opʉ, īgʉ mʉ yarāre òarāre Jerusalén majarāre ñero iiapʉ. Bajarā masa yʉre eropa arī wereama.

14 Eropigʉ õre īgʉ árīpehrerā mʉre umupeorāre peresu iigʉ arigʉ iiapʉ. Pahia oparā īgʉre eropa iidoreañorā, arīpʉ Ananía Jesure.

15 īgʉ eropa arīquerecʉ Jesupʉ werepʉ īgʉre.

—İgʉ Saulopʉ yʉ beyedigʉ ãhrimi. İgʉ yaha buherire baja macari majarāre, oparāre, Israe masa sãre buhegʉcumi.

16 Eropigʉ bajasuburi yahare īgʉ buheri waja īgʉ ñero tarigʉcumi. Irire īgʉre masicʉ iigʉra. Eropigʉ waque mʉhʉ, arīpʉ Jesu Ananíare.

17 īgʉ eropa arīra pʉhrʉ Ananíapʉ, waha ejá, Saulo īgʉ árīri wihiqüe ñaja wapʉ. Ñajaja, īgʉ mojotore Saulo weca duhpeo, werepʉ īgʉre:

—Acaweregʉ Saulo, mari Opʉ Jesupʉ mague mʉre dehyoadigʉ yʉre obeoami mʉ cuiri mʉ īaboro dopa. Espíritu Santore mʉ opaboro dopa, īgʉ dorediro dopa mʉ iiboro dopa yʉre obeoami mʉ pohrogue, arī werepʉ Ananía Saulore.

18 īgʉ eroparīcʉ ta īgʉ cuirire wai nʉtʉri dopa bejarire īgʉ cuirire cohrodijacʉ īapʉ pare Saulo. īgʉ eropa īatuhara pʉhrʉ īgʉ wahgānʉgajacʉ gajigʉpʉ waÿepʉ īgʉre.

19 Eropigʉ īgʉ, īgʉ bara pʉhrʉ turagʉ wapʉ.

Saulo Damascogue Jesu yare buhenugapu

Eropii bajamenuri Damascogue Jesu yarā mera árimuripu Saulo.

20 Eropigū irisubure ta īgū judio masa buheri
wiri árīgu, Jesu yare buhepu masare. “Jesu
Goāmu magu ta áhrimi,” arī werepu Saulo.

21 Īgu eropa werecū īarā árīpehrerā īgure
peerā uca wañorā.

—Ihī Goāmu yarāre Jesure umupeorāre ñero
iidigū áhrimi. Eropigū īgū erāre ñeha, dihri,
pahia oparāre odiadigū árīrimi. Eropiidiagū
ōguere aridigū árīrimi, arīñorā masa īgure
peerā.

22 Erā eroparīquerecū Saulo güiro mariro tu-
raro mera buhenugapu. Judio masare Damasco
majarāre õaro werepu. “Ihī Jesu diaye ta Cristo
marire taibu áhrimi,” īgū arī werecū erāpu
īgure “Guyagu iimi ihī,” arīmasibiriñorā īgure.

Saulo duhri wahgāpū judio masare

23 Eropirā bajanuri puhrū judio masa īgure
wejēdiañorā. Eropirā erā basi gamenere īgure
erā wejēburire wereniguñorā.

24 Eropirā īgure wejēdiarā, iri maca maja
disipororire umure ñami sāre coremuriñorā.
Saulo wiricū īha wejēmorā coreñorā. Erā eropa
wejēdiaquerecū Saulo erā wejēdiarire masipu
īgū mera majarā mera.

25 Eropirā ñamigue Saulo buherā īgure puibu
wāari puibu mera aīsā, iri maca maja sāriro
purupugue duhudijucāñorā īgure.

Saulo Jerusalén árīpu

26 Eropigʉ Saulo Jerusaléngue ejagʉ, erogue Jesu yarã mera īgʉ ářidiaripʉ. Īgʉ eropa ářidiacʉ erã īgure “Jesure umupeogʉ ářibeami ihĩ,” arĩñorã. Īgure güi ářiñorã.

27 Erã eropa güíquerecʉ ta Bernabépʉ īgure aīgāpʉ Jesu īgʉ apinirã pohrogue. Eropigʉ Saulo mague Jesure īgʉ ñarare, Jesu mera īgʉ wereniguirare, Damascogue güiro mariro Jesu yare īgʉ buhenugare werepʉ Bernabépʉ.

28 Īgʉ eropa werera puhru Saulo erã mera ñajagʉ, Jerusaléngue erã mera ářimuripʉ.

29 Eropigʉ īgʉ güiro mariro Jesu yare buhepu. Eropigʉ īgʉ judio masare Jesu yare weretarinugagʉ iipʉ. Erã judio masa griego masa ya wereniguirã ářiñorã. Eropirã Saulo īgʉ eropa weretarinugari waja īgure wejëdiañorã.

30 Erã eropa wejëdiacʉ ñarã, Saulo mera majarã Jesu yarãpʉ īgure Cesareague ařduhrigã waha wañorã. Erogue īgure sihu ářiniguiri Tarsogue obeoñorã erã īgure.

31 Eropi ářipehrerogue Judea yebague, Galilea yebague, Samaria yebague Goãmu yarã õaro ářimuriñorã. Irisubure ne masa ñero iibirimuriñorã erãre. Eropirã õaro buheñorã erã. Eropirã erã Goãmure g̃uhyadiaro ñañorã. Espíritu Santo erãre īgʉ itamucʉ erãpʉ Jesure umupeorã bajarã wañorã.

Pedro Eneare ðagʉ wacʉ iipʉ

32 Eropii Pedro ářipehreri macarigue wagʉ, Jesu yarã Lida majarã pohrogue sãre ejapʉ īgʉ.

33 Erogue ejagu Enea waicugure bocajapu. Enea dupu buhadigü árígü, ocho bojori gohra erã pütäpidi oyamuripu.

34 Eropigü Pedropu ígure ñpa arípu:

—Enea, Jesucristo ñagu árícü iimi mure. Wahgänugajaque. Mure pütäpira gasirore amuque, arípu Pedro ígure.

Ígu eroparícü ta ígu wahgänugaja waha wapu.

35 Eropirá árípehrerá Lida majarã, Sarón majarã ígure ñarã, erã erã ñeri iirare duhu, Jesure umupeonugañorá.

Dorca waicugore masupu Pedro Jesu turari mera

36 Eropii Jope waicuri macague Jesure umupeogo Tabita waicugo árípo. Igo waí Tabita griego ya wereniguiri mera Dorca áhraa. Igo ñarire iigo baja omuripo masare.

37 Eropigo irisubure igo dorecu wahgú, sïria wamuripo. Igo sïricü ñarã, erã igo dupu mürarore ñaro coe, umaro maja taribugue apiñorã igore.

38 Lida waicuri maca Jope pohrogue áríyoro. Ero eropa árícü Jesure umupeorá Jope maca majarã Pedro Lidague ígu árícü peebeoñorá. Eropa peebeorá perã umare obeoñorá Pedro pohrogue. Ígu pohrogue ejarã wereñorá Pedrore erã.

—Yojaro mera waque gua árírogue, arí wereñorá erã.

39 Erã eroparícü peegu erã mera waha wapu ígu. Erogue ígure erã aí ejara pührü umaro maja taribugue sïridigo pohro aïmuria wañorá ígure. Pedro árícü ñha árípehrerá wapeweyarã

nome orerā īgʉ pohro ejanʉgamʉriñorā. Tabita erā mera árñigogue baja suhrire iibasamʉripo. Eropirā erā igo eabasara suhri mʉrare īhmuñorā Pedrore.

⁴⁰ Pedro erāre iri taribugue árñrāre wiriadorepʉ. Erā wiriara pʉhrʉ īgʉ mereja, Goãmure igore serēbasapʉ. Eropigʉ igo dʉpʉ mʉrarore maji īha,

—Tabita, wahgāque, arīpʉ īgʉ.

Īgʉ eroparīcʉ ta igopʉ īha wahgū, Pedrore īha, wahgā doajapo.

⁴¹ Igo eropa wahgā doajacʉ īha, īgʉ igo motore ñeha tarawahgū nugupʉ igore. Eropigʉ īgʉ ero majarāre Jesu yarāre, wapeweyarāre sihubeo, igore ojocarigore wiapʉ erāre.

⁴² Īgʉ eropa iira pʉhrʉ árñpehrerā Jope majarā irire masirā bajarā masa Jesure umupeonʉgañorā.

⁴³ Pʉhrʉ Jopegue Simo waimʉrā gasirire amugʉ mera bajanʉri Pedro īgʉ mera árīpʉ.

10

Pedro Corneliore Jesu yare werenʉgapʉ

¹ Irisubure Cesareague Cornelio waicʉgʉ árīgʉ. Īgʉ cien surara opʉ árīpʉ. Erā surarapʉ erā ya curu Italiano waicʉyo ro.

² Cornelio īgʉ ya wihi majarā mera mari Pagʉre umupeorā, gʉhyadiaro īarā árñorā. Eropigʉ īgʉ judio masa mojomorocʉrāre itamugʉ baja gajinore omʉripʉ. Eropigʉ īgʉ umʉri nʉcʉ mari Pagʉre serēmʉripʉ.

3 Eropii ñamicague tres árīcūgue Goāmu yagü anyu īgure dehyoapü. Eropa dehyoagu Cornelio pohrogue ñajajapü.

—Cornelio, arī piyupü anyu īgure.

4 Eropigu Cornelio īgure īha güigü õpa arīpu:

—Opü, ¿ñehenore gahmeri? arīpu īgu.

—Masare mu orare, mari Pagure mu serēniguirare Goāmu peeami.

5 Eropigu Jopegue mu umare obeoque. Erogue Simo Pedro waicugü ãhrimi. īgure aīgāridoreque mu umare.

6 īgu gajigu Simo waimurā gasiri amugü pohro, wuariya turo árīri wihi ta ãhrimi, arīpu anyu Cornelio.

7 Anyu eropa arītuhaja, wiria waha wapü. īgu wiriara pührü Cornelio perāre īgure itamurāre yujugü īgu surara mera majagure si-hupü. Surarapü Goāmure umupeogü árīgu, umuri nucü Cornelio itamudigü arīpu.

8 Eropigu Cornelio erāre werepeho, Jopegue obeopü erāre.

9 Eropi gajinü Jopegue erā warisubu goeri boje gohra árīcü Pedropü wihi wecague Goāmure serēgu wapü.

10 Eropigu īgure oa pūricü badiapü. Eropigu gajirā barire erā moarisubu īgupü dehyoacü īapü.

11 Umarore pārimaacü, wuari gasiro wapicurisubu pepuri ojogorori dirira gasiro dijaricü īapü.

¹² Iri gasiro pohecague bajarā waimurā n̄ugū majarā, yebague paha curirā, mirimagū porā majarā árīñorā.

¹³ Irire īgū īara p̄uhru, Pedrore wereniguiro caricū peepu.

—Pedro, wahgānugajaque. Oāre wejē baque, arīro cariyoro īgure.

¹⁴ īgū eroparīcū peequereregū ta Pedro õpa arīpu:

—Opū, ne erāre babeaa yūhū. Ñerāre, Goāmu īgū badorebirinirāre ne babirimurabu yūhū, arīpu Pedro.

¹⁵ Eropigu Pedro dipaturi wereniguiro caricū peepu.

—Goāmu, “Óarā áhrima,” īgū arīnirāre “Ñerā áhrima,” arībiricāque mūhū erāre, arīro cariyoro Pedrore.

¹⁶ Eropii ūhresubu eropa arī wereniguiru p̄uhru iri gasiro ūmarogue mūria wayoro daja.

¹⁷ Eropigu Pedro būrigā guña “¿Dohpa arīdiari iiri yūre eropa dehyoaro?” arī pepipu īgū īgū basi. īgū eropa pepirisubu Cornelio ūma īgū obeonirāpu Pedro ya wihigue ejañorā. “¿Simo ya wihi nohogue áhriri?” arī, erā serēpira p̄uhru īgū ya wihigue ejañorā erā.

¹⁸ Eropirā erā serē īha purumujuñorā. “¿Simo Pedro waicugū i wihire áhriri?” arī serēpi īañorā erā.

¹⁹ Eropigu Pedro īgū pepirisubu Espíritu Santo īgure werepu:

—Íaque. Úrerā ūma mūre amarā iima.

²⁰ Wahgānugajaque. Dijaque. Erā mera waque. “¿Dohparīri?” arī pepibigu ta waque

ñaro mera. Yüpü eräre ñuguere obeoabü, arípü Espíritu Santo Pedrore.

21 Ígu eroparicü peegü Pedro erä pohrogue dija wa,

—Íaque. Ohö áhrraa yahü mua amagärigü. ¿Duhpirä arirä iiari mua yü pohro arirä? arípü Pedro eräre.

22 Ígu eroparicü ta eräpü ñpa arñnorä.

—Cornelio cien surara opü, ñarire iigu, mari Pagure gúhyadiaro mera umupeogü, árípehrerä judio masa “Óagu” erä arígu mure sihugäridoregü obeoami gúare. Goämü ñagu anyu Cornelio mure sihudoreapü. Ñpa aräpü: “Pedrore mua ya wihiqü aigäridoreque mu umare. Eropii ígu mure weregucumi,” arí, sihudoreapü anyu Cornelio, arí wereñorä Cornelio Pedrore ígu sihudoreniräpü.

23 Erä eroparicü Pedropü eräre ñajaridore, bari oho, ígu ya wihiqü caridorepü eräre. Eropigü gajinü Pedro wahgä, erä mera waha wapü. Eropirä gajirä Cristo yarä Jope majarä Pedrore wapicügäñorä.

24 Gajinü erä Cesareague ejañorä. Eropigü Cornelio pü ígu acawereräre, ígu mera majarä sâre sihu gameneo, Pedrore corepü.

25 Eropigü Pedro Cornelio ya wihi pohrogue ígu aricü íagu Cornelio pü ígure bocatüri wiria, ígu guburi pohro merejapü.

26 Ígu eropa iicü Pedropü ígure aí wahgñnugupü.

—Niguique muhü. Yü sã mu iro dopa ta árigü áhrraa. Goämü áríbeaa, arípü Pedro ígure.

27 Ígʉ eropa arítuhajara pʉhrʉ Cornelio ígʉre aíñaja wapʉ ígʉ ya wihigue. Erogue ñajajagʉ masa bajarā iri wihigue gamenere ígʉre corerāre ĩapʉ Pedro.

28 Eropigʉ Pedro erāre werepʉ:

—Judío masʉ árīqueregʉ ta gaji curu majarā mera árīgʉ gʉa dorerire tarinʉgagʉ iiaa yʉhʉ. Irire òaro masia mʉa. Eropigʉ gaji curu majarāre “Ñerā áhrima,” arīdorebirami Goāmʉ. Ópa arī wereami ígʉ yʉre.

29 Ígʉ eroparīcӦ peegʉ õguere mʉa pohroguere ahrabʉ. Mʉa yʉre sihubecӦ “Ne wasome,” arībirabʉ. ¿Dohpa árīronore yʉhʉ õgue aricӦ gahmeari mʉa? arīpʉ Pedro erāre.

30 Ígʉ eroparīcӦ peegʉ Cornelio pʉ arīpʉ:

—Tres árīcӦ i horano gohra ta mari Pagʉ yagʉ anyu yʉre dehyoami. Wapicʉrinʉ wahaa ígʉ yʉre dehyoara pʉhrʉ. Irinʉ ta mari Pagure yʉ serēniguirisubu cuimijuri suhricagʉ yʉ pohro dehyonʉgajami.

31 Eropigʉ ígʉ yʉre õpa arāmi: “Cornelio, mʉhʉ mari Pagʉ mera mʉ serēcӦ ígʉ peeami. Eropigʉ mojomorocʉrāre erā gamerire mʉ ocӦ ñagʉ mari Pagʉ mʉ mera mucubirigʉ itamugʉcumi.

32 Eropigʉ Jopegue mʉ ʉmare obeoque Simo Pedro waicʉgure mʉ pohrogue erā aígāricӦ. Ígʉ gajigʉ Simo waimurā gasiri amugʉ ya wihi, wʉariya turo pohro árīri wihi áhrimi ígʉ. Ígʉ mʉ pohro eragʉ mʉre weregʉcumi,” arī wereami ígʉ yʉre.

33 Ígu eroparicũ peegu yu umare mure aigāridoregu obeoabu yuhu. Eropigu õaro iigu ahraya muhu gúa pohroguere. Eropirã gúa áripehrerã õre mari Pagu ígu ihabeoro áfrã iiaa gúa. Áripehrerire mari Pagu Goãmu mure ígu weredorera peediarã, cohreabu gúa, arípu Cornelio Pedrore.

Pedro Jesu yare werepu Cornelio ya wihi majarãre

34 Ígu eroparicũ peegu, Pedro õpa arí werepu:
—Dohpague masia pare. Diaye ta áhraa.
Goãmu yujuropa ta õaro iimi marire.

35 Eropigu áripehreri macari majarã Goãmure guhyadiaro erã ñacu, õarire erã iicu, Goãmupu erãre mucubirimí.

36 Goãmu gúa judio masa pohro Jesucristore obeomi. Masa Goãmu mera õaro erã áriboro dopa Jesupu õari buherire weremi. Iri buherire muá masia. Jesucristopu áripehrerã masa opu áhrimi.

37 Nu waýyegu “Muá ñerire bujawereque. Eropirã waýyenirã áríque,” masare ígu eropa arí werera puhru Galileague õari buherire Jesupu werenugami. Puhru Judea yebague iri buherire werepehomi.

38 Ihí Jesu Nazare majagure Goãmupu ígu turarire, Espíritu Santo mera ígu iimasiburire odi árimi Jesure. Eropigu Jesu õaro iigu wami. Eropa wagu watéa ñajasúnirãre, ñero tarirãre, áripehrerãre õarã wacu iimi. Mari Pagu Jesu mera áridi árimi.

39 Judea yeba, Jerusalén sāre árīpehreri īgu iirare gúa īabu. Puhru erā crusague pabia wejēma īgure.

40 Eropigu uthrenu waboro Goāmu īgure masudi árīmi. Eropigu Jesure īgu masura puhru gajirāre dehyoacū iidigu árīmi mari Pagu.

41 Irisubu Jesure árīpehrerā īabirima. Guare bajamerāgāre dehyoami. Mari Pagu īgu gamerāre, Jesure īamorāre iribojegue Goāmu guare beyepu. Guapu Jesu īgu sīridi masara puhru īgu mera baha, ihribu.

42 Eropigu īgu guare doremi õpa arīgu: "Masare wereque. Yuhu Jesu árīpehrerā ojocarirāre, sīrinirāre erāre dipuwaja moabu yu árīcū iiами yure Goāmu. Eropirā irire wereque," arī doremi Jesu guare.

43 Árīpehrerā Jesure erā umupeocū īagu Goāmu erā ñerire cādijigacumi. Irire árīpehrerā Goāmu ya weremuhtanirā iribojegue majarā wereyuñuma, arī werepu Pedro.

Judio masa árībirā Espíritu Santore opanugañorā

44 Iri árīpehrerire īgu eropa arī wererisubu, árīpehrerā irire peerā mera Espíritu Santo árīnugamariju.

45-46 Eropirā erā judio masa árībirā peeyamariri wereniguiri mera mucubiriri mera wereniguinugañorā. Erā ya wereniguiri mera "Goāmu turagu, õagu ãhrimi", arīrā iiñorā. Erā eroparīcū peepu Pedro īgu acawererā judio masa mera. Eropirā Espíritu Santo judio masa árībirā mera īgu árīnugacū īarā judio masapu

uca wañorã. Eropigü Pedro õpa arĩ werepü judio masare:

⁴⁷ —Mari iro dopa ta Espíritu Santore opama oã sã. Erã eropa opacã ñarã oãre wañyedoremasia mari, arípü Pedro erãre.

⁴⁸ Eropa arítuhaja Jesu wañ mera judio masa árribirãre wañyedorepü Pedro. Erã eropiira puhrü “Gua mera bajamenürigã dujanique,” aríñorã erã Pedro sãre.

11

Pedro Jerusalén majarãre Jesu yarãre werepü

¹ Eropii judio masa árribirã sã Goãmü yare erã õaro gamecã Jesu ïgü apinirãpü erã acawererã Judeague árîrã mera peebeoñorã.

² Eropirã Pedro Jerusaléngue ïgü dujajacã ñarã judio masa Jesu yarã bajamerãgã ïgure õpa aríñorã:

³ —¿UDIO masa árribirã pohro duhpigü ejari muhü? ¿Dohpa árironore erã mera bahari muhü? arĩ turiñorã erã Pedrone.

⁴ Erã eroparicã peegü Pedro ïgü iirare werepehopü erãre.

⁵ Õpa arĩ werepü:

—Yuhü Jopegue árígü Goãmure serëgü iibü. Eropigü yure õpa dehyoabü. Yuhü ñacã wüari gasiro wapicurisubu pepuri dirira gasiro umarogue yü pohrogue dijaricã ñabü.

⁶ Eropigü iri gasirore õaro ñabü “¿Ñeheno iri gasiroguere áhriri?” aríbü. Eropigü ñabü iri gasiroguere árîrãre. Waimurã nügü majarãre, yebague paha curirãre, mirimagü porã majarãre ñabü.

⁷ Eropigu Goāmʉ īgu yure wereniguirire peebʉ. "Pedro, wahgānʉgaque. Wejē baque oāre," arīgu carimi yure.

⁸ īgu eroparīcʉ peegʉ ñopa arībʉ yuhʉ. "Opʉ, ne erāre babeaa yuhʉ. Ñerāre Goāmʉ badorebirinirāre ne babirimʉrabʉ yuhʉ," arībʉ yuhʉ.

⁹ Eropigu umarogue yure dipaturi wereniguigʉ carimi daja. "Goāmʉ īgu 'Óarā ãhrima,' īgu arīrāre 'Ñerā ãhrima,' arībircāque mʉhʉ," arīgu carimi yure.

¹⁰ Eropigu ʉhresubu īgu eropa arī wereniguira pʉhrʉ iri gasiro dipaturi mʉria wabʉ daja.

¹¹ Yʉ eropa ñarisubu ta ʉrerā ʉma gʉa árīri wihiigue ejanirā árīma. Erā Cesarea majagʉ īgu obeonirā árīnirā árīma.

¹² Eropigu Espíritu Santopʉ yure erā mera wadoregʉ "Erā ñerā ãhrima," arībircāque erāre," arī weremi īgu yure. Eropirā oā seis mera yʉ acawererā mera Cesarea majagʉ ya wihiigue ñajajabʉ gʉa.

¹³ Eropigu īgu guare ñopa arī weremi. "Anyu yaha wihi dehyoacʉ ñabʉ yuhʉ. Ñopa weremi yure. Jopegue Simo waicʉgure aigāridoreque.

¹⁴ īgu mʉre mʉ acawererā mera mʉare árīpehrerāre peamegue wabonirāre mʉa tariborore weregʉcumi," arīmi anyu yure," arī weremi yure Cesarea majagʉ.

¹⁵ Eropii yuhʉ erāre wereniguirisubu Espíritu Santopʉ erā mera árīnʉgami marire īgu iimʉhtadiro dopa ta.

¹⁶ Eropigu Jesu īgu wererare guñabʉ yuhʉ. Ñopa arī weremi īgu: "Ñu mʉare waíyegʉ deco

mera waſyemi. Yüpü iri tauro iigüra muare. Puhru Espíritu Santore mu a mera árñiguicü iigüra," arí weremi.

17 Eropigu Jesucristo mari Opure mari umupeocü ūagü Goämü ūgu Espíritu Santore ohámi marire. Eropigu Goämü marire ūgu Espíritu Santore ūgu odiro dopa ta judio masa árñbirä säre ūgu ohámi. Goämü ūgu eropa iicü ūagü ūgure tarinugamasibea yuhu, arípu Pedro eräre judio masare Jesu yaräre.

18 ūgu eroparicü peerä, erä ūgure ne arñemobiriñorä. ūgure erä turimasibiriñorä. Eropirä erä Goämure mucubirirä,

—Goämü ñagu, turagu áhrimi, arñorä.

Ópa arñemoñorä erä:

—Judio masa árñbirä sã erä ñerire bujawererä árñirä Goämü ūgu taunirä árñiräcoma. Eropa ūgu taunirä árñirä erä sã umuri nucü ūgu mera árñiguiräcoma, arñememoñorä erä.

Antioquía gajirä Jesu yarä árñorä

19 Eropii Estebanre erä wejéra puhru masa Jesu yaräre ñero iiñorä. Erä eropa iicü ūtarä Jesu yarä duhrisirigä wañorä. Eropirä erä Feni-ciague, Chipregue, Antioquíague waha, judio masa dihtare Goämü yare wereriñorä erä.

20 Gajiräpu Jesu yarä mera majarä Chipre majarä, Cirene majarä Antioquíague eja, judio masa árñbiräre Jesu yare buheñorä Goämü eräre ūgu tauboro dopa.

21 Eropigu mari Opü eräre itamupü. Eropirä masa bajarä Jesure umupeo, ñaripure gohro-toñorä.

22 Eropii “Antioquía majarāgue Jesure gamecoma,” arī peebeoñorā Jerusalén majarā Jesu yarā. Erā eropa peebeora pührū Jerusalén majarā Bernabé waicugure Antioquíague obeoñorā.

23 Eropigʉ īgʉ Antioquíague ejagʉ, Goāmʉ itamuri mera judio masa árībirā īgʉ yarā erā wacʉ īagʉ, buringā mucubiripʉ. Eropigʉ īgʉ ero majarāre ñpa arī werepʉ:

—Jesure eropa umupeoniguicāque. īgʉ yare ne duhubiricāque, arī werepʉ īgʉ árīpehrerāre erāre.

24 Bernabé ñagʉ árīgʉ, Espíritu Santore wħaro opagʉ árīgʉ, Jesu dorediro dopa iigʉ árīgʉ Jesure ñaro umupeodigʉ árīpʉ. Eropirā īgʉ buhera pührū bajarā masa Jesure umupeoñorā.

25 Pührū īgʉ Tarso waicʉri macague Saulore amagʉ wapʉ.

26 Erogue īgure bocajapʉ. īgʉ bocajara pührū Antioquíague aīgāpʉ Saulore. Erogue erā ejara pührū yuju bojori gohra erā Goāmʉ yarā mera gamenere, bajarā masare buhemʉriñorā erā. Eropirā Antioquíague Cristo yarā Cristiano waicʉnʉgañorā.

27 Irisubure Goāmʉ ya weremʉhtarā Jerusalén árīnirā waha, Antioquíague ejañorā.

28 Eropigʉ erā mera majagʉ Agabo waicʉgʉ Jesu yarā watope niguigʉ, Espíritu Santo īgʉ turari mera werepʉ erāre. “Árīpehreri yebaguere buringā oanʉ waroca,” arī wereyupʉ īgʉ. Irisubure bari maririsubu árīcʉ árīpehrerā weca opʉ Claudio árīpʉ.

²⁹ Eropirā Jesu yarā árīpehrerā erā oparopē erā acawererāre odiarā erā basi game wereniguiñorā. “Judea yeba majarāre Jesu yarāre niyerure obeorā,” arīnorā erā basi.

³⁰ Erā eropa arīra pührū Bernabé Saulo mera erā iri niyerure aīgābasañorā. Erogue ejarā Judea majarāre Jesu yarāre wiañorā iri niyerure.

12

Pedrore peresu iiñorā

¹ Irisubu opu Herode yujurāyerire Jesu yarāre ñero iinugapu.

² Eropigu īgu Ņu tīgure Santiacopure matamiji mera īgu wejēdorecū gajigupu īgure wejēpu. Santiacore īgu wejēcū judio masa mucubiriñorā.

³ Erā mucubiririre Herode masigu, “Eropa dihta iicū gahmema erā,” arīgu Pedro sāre peresu iipu. Irinārire būgabiriri pan erā bari bosenu Pascua árīyoro.

⁴ Eropigu Herode Pedrore ñeha, peresu iipu. Eropigu diez y seis surarare īhadibudorepu īgure. Wapicurā surara īgure īhadibuñorā. Pührū wapicurā erā gohrotonirā īgure īhadibumuriñorā. Eropa ta iiñorā erā diez y seis surara. Herodepu Pascua pührū Pedrore peresugue árīgure masa core duhudobodiaripu īgure wejēdorebu.

⁵ Eropigu Pedro peresugue árīpu. īgu erogue árīcū ta Jesu yarāpu Goāmure būrigā serēbasañorā īgure.

Goāmu peresugue árīgure Pedrore wiupu

6 Iri ñamire ta Pedro comedari peda mera erã diridigü perã surara watope carígü iipü. Eropirã perã surara disiporo coreniguñorã īgure. Eropigü iri ñami boyoro Herode Pedrore judio massa core duhudobodiaripü īgure wejëdorebu.

7 Eropigü Goãmü anyupü Pedro carígü pohro īgü niguicü īgu peresu áriri taribu boyopehrea wayoro. Eropigü anyu Pedro pohro niguigü īgu patorecere puucarepü īgure.

—Duru wahgäque, arípü īgu Pedrore. īgu eroparicü ta īgu mojotorire erã dirira comedari pârisiri dija wayoro.

8 Eropigü anyu īgure werepü:

—Mu ya suhrire sañaque. Mu zapatu sâre sañaque, arípü īgu.

īgu eroparicü Pedropü īgu aríro dopa ta iipü.

—Mu weca majañe suhrirore saña, yu mera arique, arípü anyu.

9 īgu eroparicü iri taribugue árídigü wiria anyu pührü waha wapü īgu. Eropa waqueregü ta õpa arí pepiripü īgu. “¿I diaye áribiricuri? ¿O quégü iicuri yuhü?” arí pepiripü īgu.

10 Eropirã erã īgu áriri taribu pohro niguirã surarare tarigã, gajirã yoañariro niguirã sâre tarigã, wüari disiporogue ejañorã. Iri disiporo macague wari mare cähmotayoro. Iri biharise irise basi pâricü erã wiriañorã. Wiria wa erã mague waha wañorã. Anyupü waha wapü. Eropigü Pedro yujugü ta dujapü.

11 Eropa īgu anyu īgu wara pührü īgu iirare Pedro masipü pare. Õpa arí pepipü īgu. “Anyu

Goāmʉ īgʉ obeodigʉ peresugue árīgʉre yure wiugʉ erami. Dohpague irire masia īgʉ eropa iirare. Judio masapʉ yure erā ñero iidiarare Goāmʉpʉ erāre iidorebirami. Eropigʉ yure Herode īgʉ peresu iidigʉre wiuami,” arī pepipʉ Pedro.

¹² īgʉ eropa arī pepira pʉhrʉ María Ñu pago ya wihigue ejapʉ Pedro. Ñupʉ Marco waīcʉgʉ árīpʉ. Iri wihigue masa bajarā gamenere, Goāmure serērā iiñorā.

¹³ Eropigʉ Pedro disiporore eraa dotepe. Rode waīcugo pohro majago īgʉ dotecʉ peego, īago ejapo igo.

¹⁴ Eropigo Pedro igore piyucʉ peego īgʉ wereniguirire pee masi, bʉrigā mucubiri disiporore pāgūbiripo. Eropa mucubirigo īgure pāgūbodio cādija wapo. Pedro ero niguicʉ ta igo majinugaja oma ñaja wapo.

—Pedro disiporogue erami, arī werego ñajapo.

¹⁵ Eropirā iri wihi árīrā igo eroparīcʉ peerā,

—Eropa arīmaacāgo iiaa mʉhʉ, arīñorā erā igore.

—Diaye ta āhraa. Diaye ta arīgo iiaa, arīpo igo. Igo eroparīcʉ peerā,

—Īgʉ árībircumi. īgʉ sīporā mʉraro eraro iica, arīñorā erāpʉ.

¹⁶ Erā eropa arīrisubu Pedro disiporore eropa ta doteniguicāpʉ. īgʉ eropiicʉ peerā, erā disiporore pāgū, īgure īha, uca wañorā.

¹⁷ Eropigʉ Pedro īgʉ mojoto mera “Ejarimarcāque,” arīgʉ, Goāmʉ peresugue īgure īgʉ wiurare werepu erāre.

—Ire wereque Santiagore gajirā Jesu yarā sāre, arípʉ Pedro.

Eropa arī weretuhaja, īgʉ gajipʉgue tarigā waha wapʉ.

¹⁸ Eropii boyodijiricʉ surara Pedrone īhadibunirā īgʉ dohpa ii wiriarare ne masibirinorā. Eropa masibirā ʉca wañorā.

¹⁹ Eropigʉ Herode Pedrone amadoreripʉ. Eropigʉ īgʉ surarare peresu corerāre īgʉ serēpira pʉhrʉ erāre wejēdorepʉ Herodepʉ. Eropii Herode Judeague árīdigʉ waha Cesareague árīgʉ waha wapʉ.

Herode sīria wapʉ

²⁰ Ero pʉhrʉ Tiro waīcūri maca majarā mera Sidón waīcūri maca majarā mera sāre Herode guapʉ. īgʉ eropa guacʉ īarā iri macari majarāpʉ Herode mera amurā wañorā. īgʉ erā mera īgʉ guarare wereniguirā wañorā. Ejaa Herodere īaboro core Herode itamugʉ Blasto waīcugʉ mera weretamuñorā. Eropirā erā īgʉ Blasto īgʉ itamuri mera Herode pohro ejañorā. īgʉ pohro ejarā ñopa arīñorā:

—Mari ðaro árīrā. Mari basi īhaturibiricārā, arī serēñorā erā Herodere.

Erā ya yeba majarā Herode ya yeba barire bocamʉriñorā. Eropirā Herode erāre īhaturicʉ gamebiriñorā erā.

²¹ Eropigʉ Herode erā īgure īarinʉ īgʉ queoranʉ árīcʉ, opʉ īgʉ sañari suhri ðari suhrire sañamʉripʉ īgʉ. Eropigʉ īgʉ īgʉ doaro doani-jagʉ, masare werenigui īhmumʉripʉ.

22 Igu eropa werenigui ïhmucu peerã masapu gaguiniguñorã:

—Ihi wereniguigu masu áribeami. Goãmu ahrimi, ari gaguiniguimuririñorã erã Herodere.

23 Erã eropa arira puhru Goãmu ïgu anyu Herodere dore ópu. “Goãmu áribea yuhu,” ne aribiripu Herode. Igu eropa aribirira dipuwaja anyu ïgu dorecucu iipu. Igu eropa dorecucu ïgure beca ba wejecãnorã.

24 Eropii Jesu yarã masa bajarãre Jesu ya buherire buheñorã.

25 Eropirã Bernabé, Saulo mera Jesu yarãre itamupehotuhaja Jerusaléngue árinirã Antioquíague dujaa wañorã. Eropirã Ñure Marco waicugure erã aigañorã erã mera.

13

Jesu yarã Bernabére Saulo mera Goãmu yare buherore oboeñorã

1 Irisubure Antioquíague Jesu yarã gamenererã mera majarã, Goãmu yare weremuhtarã árinirã. Masare buherã ta árinirã erã sã. Bernabé, Simo Negro waicugu, Lucio Cirene majagu, Manaén, Saulo mera erã árinirã. Manaénpu opu Herode muru mera erã perã yujuro mera ta masanirã árinirã.

2 Eropirã erã Goãmu yare erã buherisubu, erã ba duhurisubu, Espíritu Santopu werepu erãre:

—Bernabére, Saulo mera apique yu gamero dopa iimorãre. Irire iimorãre beye apigu iiaa erãre, aripu Espíritu Santo.

3 Ígu eroparicū erāpū ba duhu Goāmure serē, Bernabé weca Saulo weca erā mojotorire duh-peoñorā. Eropa duhpeorā erāre buhedorerā obeoñorā.

Chipregue Jesu ígu apinirā buheñorā

4 Eropirā erā Espíritu Santo ígu obeonirā árīrā, Seleuciague eja, iri macare tarigā, Chipre waīcūri nūgurogue ejañorā erā.

5 Eropirā Salamina waīcūri peramague ejañorā. Iri maca judio masa buheri wirigue Goāmu yare werenūgañorā erā. Eropigū Ņu Marco sā erā mera waha, erāre itamupū.

6 Eropirā erā iri nūguro ojogoro maja. Pafo waīcūri macague ejarā, yeere bocajañorā erā. Ígu judio masū Barjesu waīcūgū árīpū. Barjesu griego ya mera Elima erā arī piyugū árīpū. “Goāmu yare werenūhtagu āhraa yuhū,” arī masare guyaniguicāgū árīpū ígu.

7 Eropigū ígu Sergio Paulo waīcūgū mera majagū árīpū. Sergio Paulopū iri nūguro majorā opū masipehogū árīpū. Eropigū Goāmu yare peediagū erāre Bernabé, Pablo mera bocatīripū ígu.

8 Eropigū Elima yeepū erāre buhedorebiriripū. Ígu Sergio Paulo Jesu yare ígu umupeocū gamesābiripū yeepū. Sergio Paulore Goāmu yare ígu peecū cāhmotadiaripū.

9-10 Ígu eropa buhedorebiriñuerecū ta Saulo, Pablo waīcūgū Espíritu Santore õaro opagu árīgū yeere õaro ñadihupi íghre werepu:

—Muhū gūyaricugū, ñegū, watī ígu dorerire iigū, õarire ñhaturigū āhraa muhū. ¿Duhpigū

mari Opʉ yare "Ñeri āhraa. Gūyari āhraa," eropa arñiguicāri mʉhʉ?

¹¹ Mʉhʉ eroparīra waja Jesu mari Opʉ mure īgʉ pēhrecā cuiri īhajabigu árīguca mʉhʉ. Eropigʉ bajamenūrigā mʉhʉ inħrire īarisome, arīpʉ Pablo.

Īgʉ eroparīcā ta īgʉ yeepʉ imica iro dopa árīrire īamħuhtagʉ, naitħaro dihtare īapʉ īgʉ. Eropigʉ īgure tuā curibure amapʉ īgʉ.

¹² Īgʉ eropa wacā īagʉ, Sergio Paulopʉ Jesu yare "Diaye ta āhraa," arī masipʉ. Mari Opʉ yare īgʉ pee, uca wa, Jesure umupeonugapʉ.

Pablo Bernabé mera Antioquía Pisidia yebague árīri macague árīnorā

¹³ Eropi Pablo sā Pafogue árīnirā dohodiru mera waha, Pergegue ejañorā. Perge Panfilia yebague āhraa. Erogue eja, Nu Marcopʉ erāre cohā wahgā, Jerusaléngue waha wapʉ.

¹⁴ Erāpʉ Pergegue árīnirā waha, Antioquíague ejañorā. Antioquía Pisidia yebague āhraa. Erogue ejarā, Sabadonʉ árīcā erā judio masa buheri wiħigue īnajaja, erogue doañorā.

¹⁵ Eropirā iri wihi majarā oparā Goāmʉ dorerire, Moisegue marire īgʉ apirare, Goāmʉ yare weremħuhtanirā erā gojarare erā buhera puhru erā sihubeoñorā Pablo sāre.

—Acawererā, ¿masare mħa werediarā iiri? Irire werediarā wereque dohparagā, arīñorā iri wihi majarā oparā.

¹⁶ Erā eroparīcā peegʉ, Pablo wahgānugaja, "Wereniguibircāque," arīgʉ īgʉ mojoto mera paatupʉ. Erā ejarimaricā īha, īgʉ õpa arīpʉ:

—Israe masa, múa mari Pagure umupeorá, pеequе.

¹⁷ Mari ñecu sumarã mura Goãmure umupeomuriñuma. Erã mürare Goãmu beyemuriñumi. Eropirã erã mari ñecu sumarã yoari boje Egipogue árímuriñuma gajirã áríquererá. Erogue erã árícü Goãmu õaro iimuriñumi eräre. Eropirã bajarã masa pore árñuma erã. Õpa iiñumi eräre. Eräre Egipogue áríräre ïgu turari mera aí wiuñumi Goãmu.

¹⁸ Ígu eropa wiura pührü erã cuarenta bojori gohra masa marirogue curimuriñuma. Erogue ígure erã tarinugacü Goãmu eropa ta pepicâñumi.

¹⁹ Eropigü Canaa waicuri yebaguere siete cururi majaräre cóåtuhaja, Goãmu iri yebare oñumi Israe masapüre.

²⁰ Iri yebare otuhaja cuatrocientos cincuenta bojori gohra masare doremoräre apimuriñumi Goãmu Israe masare.

—“Goãmu ígu apinirã Samue ígu árícügue árítumuriñuma. Samuepu Goãmu yare weremühtagü árímuriñumi.

²¹ Samue áririsubu Israe masapü erã opü árïbure amamuriñuma. Eropirã Goãmure serémuriñuma. Erã eropa serécü ïagü Goãmu Saulore apimuriñumi. Saulo Cis magü árñumi. Benjami ya curu majagü árñumi. Eropigü cuarenta bojori gohra erã opü árïbure apiñumi Goãmu ígure.

²² Eropigü Goãmu Saulore ígu cóåra pührü Davire apimuriñumi ígu. Õpa arñumi Goãmu

Davire. “Davi Isaí magure bocabu yuhu. Ígure mucubiria yuhu. Ígu yu gamerire iipehogucumi,” arínumi Goámu.

²³ Ihí Davi ígu párampi áríturiagü ährimi Jesu. Goámu Jesure apidigu árimi Israe masare itamubure. “Masare òaro iigüca,” arínumi Goámu. Ígu arídiro dopa ta iidi árimi ígu Jesu.

²⁴ Ígu eropa iiboro core Jesu ígu ariboro core Ñu waíyegü õpa arí buhepu: “Muña ñerire bujawereque. Õaripüre gohrotoque. Eropirá waíyesünirá árique,” arí buhepu Ñu áripehrerá Israe masare.

²⁵ Eropigü Ñu ígu buhetuboro core, ígu sñiboro core õpa arí weremüripü. “¿Nihino ähriri yuhu muña pepicü? Iribojegue majagü Goámu yare weremühtadigu áribeaa yuhu. Cristo áribeaa yuhu. Gajigu ähraa. Cristo yuhu áribilequerecü yu puhru yu tauro turagüpu arigucumi. Ígupü õatariagü ährimi. Ígu iro dopa áribeaa yuhu,” arí werepu Ñu masare, arípu Pablo.

²⁶ “Acawererá, Abrahá párämerá, áripehrerá mari Pagüre gühyadiaro ñará, marire i ígu tauborore wereri buherire obeodi árimi mari Pagü.

²⁷ Jerusalén majará erá opará mera Jesu eráre taugü ígu árícü masibirinirá árima. Sabadonüri árícü Goámu yare weremühtanirá erá gojarare buhequererá ta Jesure masibirinirá árima. Eropa masibirá Jesure wejëdoreñorá. Eropa iirá Goámu yare weremühtanirá erá gjadiro dopa ta iirá iiñorá.

28 Ígure erã wejëboro core erã Jesure weresăriñorã. Ígu ñerire iibiriñorecũ ta erã Pilatore Jesure wejëdoremorã serëñorã.

29 Eropirã iribojegue majorã erã gojadiro dopa ta Jesure iituhaja, ígure crusague árígure aïdiju, masa gobegue utâyegue erã seara gobegue apiñorã erã ígure.

30 Eropa erã ígure wejëquerecũ ta Goãmu masudi árîmi ígure.

31 Eropirã Galileague arinirã Jerusaléngue ígu mera ejanirã bajanuri ígure sîri masa deyo-digure ïañorã. Eropirã dohpaguere ígure erã ïarare masare werema erã.

32-33 Eropa masare wereniguigü õpa arî weren-emopu daja Pablo:

—Eropirã õari buherire werea gúa muare. Goãmu mari ñecu sumarâre “Masare õaro iigüca,” iribojegue ígu arîdiro dopa ta dohpaguere marire erã acawererâre iiами. Irire ígu wererare õpa iiами ígu. Goãmu Jesure masudi árîmi. Eropirã Jesure ígu masurare werea gúa muare. Salmopügue iribojegue ígu õpa arî gojadiro dopa eropa wayoro Jesure: “‘Muñu yü magü ähraa. Dohpagäre mure dehyoacü iiabü,’ arîmi Goãmu ígu magure,” arî gojañumi iribojegue.

34 Eropigü Goãmu Jesure ígu masuburire dipaturi ígu sîribiriborore weregü õpa arî were gojadoreñumi Salmopügue: “Davire yuhü momjorø ïadiro dopa ta diaye ta õaro iigura muasâre,” arî gojadoreñumi.

35 Eropigü gaji Salmo sâre õpa ta arî wereñumi: “Goãmu mu õagu ígu dupure

boadorebirabu muhu," ari gojañumi.

36 Eropigu Davi Goãmu ïgu gamediro dopa ta ïgu árîrasubu majarâre itamumuriñumi. Puhru ïgu síria wañumi. ïgu sírira puhru ïgu pagu sumarâre era iidiro dopa ta yaañuma ïgu sáre. Eropigu ïgu boa wañumi.

37 Eropigu ihi Jesu Goãmu ïgu masudigupu ne boabiridi árimi.

38 Eropirã mua, yu acawerera, ire masique: Goãmu mua ñerire ïgu cóaborore muare ire werea gua. Jesupu mua ñerire cóabu áhrimi.

39 Eropigu ïgure umupeorâre era ñero iirare cádijicágucumi ïgu. Moisere ïgu apira dorerire mua iira mera Goãmu pohrogue wasome mua. Eropigu iri dorerire iiri mera taridiarâre era ñerire cóasome Goãmu.

40 Eropirã õaro ii^{que}. Mua õaro iibircú Goãmu ya weremuhtanira era gojadiro dopa ta muare waroca. Õpa ari gojañuma:

41 Peeque mua queoricurã. Yure ïhaturirã áhraa mua. Yu õpa iicú güique mua. Eropirã peamegue waque. Mua árîrinurire muare ii ïhmugura. Yu eropa ii ïhmucú ñaquerera "Diaye ta áhraa," arisome mua. Gajigu irire muare ïgu õaro werequerecú ta "Diaye ta áhraa," arisome mua, ari gojañumi Goãmu yare weremuhtadigu, ari werepu Pablo erare.

42 ïgu eropa ari werera puhru judio masa buheri wihigue era wiriara puhru judio masa áribirapu erare sereñorã.

—Gaji semanague Sabado áricú ire buheba daja guare, ari sereñorã era Pablore.

43 Eropirā iri wihigue árīnirā wiria, judio masa bajarā, judio masa árībirā sā Pablo, Bernabé sā mera wañorā. Judio masa árībirā judio masa yare buherā árīñorā. Erā erā mera wacū Pablo Bernabé mera ñaro wereñorā erāre. “Goāmū muare mahimi. Eropirā īgure umupeorā árīníguicāque,” arī buheñorā erā.

44 Eropirā gaji semanare Sabado árīcū árīpehrerā Jesu yare peediarā gamenereñorā.

45 Eropirā judio masapū bajarā masa Jesu yare peediarā gamenerecū ñarā guañorā. Eropa guarā, erā gajiropa arī werenigui, Pablore ñero quere goroweñoñorā. “Muare īgu buheri diaye árībeaa,” arīñorā erā.

46 Erā eroparīcū peerā, Pablo, Bernabé mera erāre quere goroweonirāre güiro mariro wereñorā.

—Goāmū īgu dorediro dopa ta muare judio masare buhemuhtarabū gua. Muapū irire gamebirituhabū. Ùmuri nucū Goāmū mera árīníguicū sāre gamebirituhabū mu. Eropirā guapū judio masa árībirāpūre buhenugaráca.

47 Ópa ta doreñumi mari Opū guare:

Mua judio masa árībirāre buherā erāre Goāmū yare ñaro masicū iirāca mu. Eropigu mu yoarogue árīrāre mu buhecū peerāre erāpūre peamegue wabonirāre taugūca yuhu, arī wereñumi Goāmū guare īgu yare gorjarapūgue, arī werepu Pablo, Bernabé mera.

48 Erā eroparīcū peerā judio masa árībirāpū mucubiriñorā. “Mari Opū yapu ñari ãhraa,” arīñorā erā. Eropirā Goāmū īgu gamenirā,

ʉmʉri nʉchʉ īgʉ mera erã árĩniguiborore īgʉ odianirã Jesure umupeonʉgañorã.

49 Eropirã mari Opʉ Cristo yare iri yebague werepehoñorã.

50 Erã eropa iicʉ ūtarã judio masa sʉabiria wañorã. Erogue mari Pagure umupeorã nome, õarã nome árĩnorã. Eropirã judio masa Pablo sãre ñero wereniguiñorã. Erã eropa wereniguicʉ peerã erã nome Pablo mera Bernabé mera guañorã. Eropirã iri maca majarã oparã sã erã mera guañorã. Eropa quarã ero majarã ñero iiñorã Pablo sãre. Erã eropiira, pʉhrʉ Pablo sãre erã ya yebague árĩrãre cohã wiucãñorã.

51 Erã eropa iicʉ ūtarã, Pablo Bernabé mera erã guburi majas nicure pasiriñorã iri maca majarã erã ñeri wajare ūhmurã. Eropa iituhaja erã Iconiogue waha wañorã.

52 Eropirã erã Jesu yarã wʉaro mucubiri, Espíritu Santo wʉaro īgʉ dorediro dopa iirã iiñorã.

14

Pablo Bernabé mera Iconiogue árĩnorã

1 Eropirã Iconiogue árĩrã Pablo Bernabé mera judio masa buheri wihigue ñaja, Jesu yare wereñorã. Eropirã judio masa bajarã Jesure umupeonʉgañorã. Eropirã judio masa árĩbirã sã Jesure umupeoñorã.

2 Judio masa Jesu yare peediabirãpʉ judio masa árĩbirãre Jesu yarã mera erã guacʉ iiñorã daja. Erã eropa iicʉ judio masa árĩbirã ñero pepiñorã Jesu yarãre.

³ Erā eropa pepicū ūtarā Jesu yarāpū Pablo sā erogue yoari boje árīrā, güiro mariro mari Opū yare ūari buherire buheñorā. Goāmū masare ūgū mahirire buheñorā. Erā eropa buherisubu Goāmū turari mera deyoro moarire ii ūhmuñorā, "I buheri diaye ta áhraa," arī ūhmurā.

⁴ Eropirā iri maca majorā deco mera judio masa yare gamerā dujañorā. Deco mera ta Jesu yare gamerā sā dujañorā. Erā pe curu dūca wariñorā.

⁵ Eropirā Jesu yare gamebirāpū judio masa sā árībirā, judio masa sā erā oparā mera gamenere Jesu ūgū apinirāre ñero iidiariñorā. Utā mera dea wejēdiariñorā erāre.

⁶ Erā eropa iidiarie masirā, Pablo, Bernabé mera Licaonia yebague duhrigā waha wañorā. Iri yeba árīri macari tari wahgā Listra waicuri macare Derbe waicuri maca sāre ejañorā.

⁷ Erogue ejarā, ūari buherire buheñorā daja erā.

Listrage Pablore utā mera deañorā

⁸ Eropii Listrage curimasibigū doapū. ūgū ne masa dehyoagugue ta curimasibiridigu árīpū.

⁹⁻¹⁰ Eropigū ūgū Pablo ūgū buhecū peepū. ūgū peerisubu Pablopū ūgū dihtare ūrapū. ūgūre ūanurū ūpa arī pepipū: "Ihī Jesure umupeomi. Eropigū 'Jesu yare dūpū ūacū iimasimi,' arī pepigū iicumi," arī pepipū Pablo curimasibigure. Eropa pepigū turaro mera ūpa arīpū Pablo ūgūre:

—Wahgānugajaque, arīpū Pablo ūgūre.

Ūgū eroparīcū peegū ta curimasibigupū buhri-manugaja, wapū.

11 Pablo īgʉ eropa iicʉ īarã masa gaguinigiñorã. Erã Licaonia ya mera ñopa arĩ gaguinigiñorã:

—Goãmarã masa dopa bejarã ʉmarogue árĩrã mari pohrogue dijarama, arĩ gaguiniñorã erã.

12 Eropirã erã Bernabére “Mari goãmʉ Zeus ãhrimi,” arĩ piyuñorã. Eropirã Pablo buhemʉhtadigʉ opʉ iro dopa īgʉ árĩcʉ īarã “Mari goãmʉ Hermes ãhrimi,” arĩ piyuñorã erã īgure.

13 Eropirã Zeure umupeorã ya wihi iri maca turo pohro árifyoro. Eropigʉ Zeus yarã erã pahipʉ iri wihiqüe árígʉ macague ñajariri disiporo pohrogue wecuare, gori amurare aïgāripʉ. Iri mera Pablore Bernabére “Mari goãmarã ãhrima,” arĩ umupeodiariñorã. Eropirã erã wecuare soemuju Pablore, Bernabére umupeodiariñorã.

14 Erã eropa iidiacʉ īarã Pablo, Bernabé mera erã basi erã ya suhrire yehguenʉgañorã erã bʉjawererire masare ñhmurã. Erã yehguenʉgara pʉhrʉ masa watope omagã, gaguinigiñorã erã.

15 —Mʉa ñopa iibiricāque. Gʉa sã mʉa iro dopa ta masa ãhraa. Mʉa ñopa iiri ne duhpiburi árĩbeaa. Eropirã mʉare ñarire buherã ahrabʉ. Ñopa iirire duhudorerã arirã iiabʉ. Oã mʉa goãmarãre mʉa wéanirãre ñerãre cōācāque. Eropirã Goãmʉre ojocarigʉpure umupoque. Goãmʉpʉ ʉmarore, yebare, wʉariyare, árĩpehrerire, árĩpehrero majarãre iigʉ ãhrimi.

16 Eropigʉ īgʉ iribojegue árīpehreri macari majarã erã gamero iirare eropa īacãñumi.

17 īgʉ eropa īacãqueregʉ īgʉ árīricurire īhmumi marire. īgʉ masare ðarire ii, deco aricũ ii, dãcare oo, masare barire oniguimi. īgʉ eropa ocũ masa mucubirima. Eropa ta īgʉ árīricurire īhmumi masare, arípʉ Pablo, Bernabé mera.

18 Eropirã erã eroparícũ peequererã ta masa wecuare wejẽ soemuju erãre umupeodiariñorã. Eropa erã umupeodiacũ īarã erãre eropa iidorebiriniñorã Pablo sã. Erã eropa iirire duhudiabiri-quererã duhuñorã.

19 Eropii gajirã judio masa Antioquia majarã, Iconio majarã sã Listrague ejañorã. Erogue ejarã, Pablore ñero wereniguñorã ero majarãre. Erã eropa wereniguicũ peerã masa īgʉ mera guanugañorã. Eropa guarã masapʉ utã mera deañorã Pablore. Utã mera īgure deatuhaja, “Ihĩ sĩria wahámi,” arírã, iri maca turo pohrogue īgure taragã mehpicã, waha wañorã.

20 Erã eropiiquerecũ Jesu yarã Pablo pohro erã gamenerenugajacũ gohra Pablo masa wahgãñugaja, erã mera macague waha wapʉ. Eropirã gajinʉ īgʉ Bernabé mera Derbegue wapʉ.

21 Eropirã erã erogue erã ðari buherire bajarã masare erã werera puhru, erã Listrare eja daja iri macare tarigã, Iconiore eja daja iri macare tarigã, Antioquia Pisidia yebague árīri macare ejañorã daja.

22 Iri macarigue ejarã, ero majarã Jesu yarãre ðari buherire wereñorã daja. Erãre ðaro

síporācucū iiñorā. Eropirā Jesure umupeodor-eniguicārā ñopa arī wereñorā erāre.

—Goāmū árīrogoure mari wadiarā, būrigā marire ñero tariro gahmea, arī wereñorā erā.

²³ Eropirā macari nūcū majarāre Jesu yarāre erā oparā árīmorāre apiñorā Pablo Bernabé mera. Eropirā erā ba duhura pūhrū Goāmure serēñorā.

—Opū, oā mu yarāre ïhadibuque, arī serēbasañorā erā Goāmure erā umupeogure.

Pablo Bernabé mera Antioquíague erā árīmūhtara macague duja wañorā

²⁴ Erā eropa iira pūhrū erā Pisidia yebague tariara pūhrū waha wañorā Panfilia yebague.

²⁵ Eropirā Pergeguere erā buhetuhaja Atalia wañcūri macague buha wañorā.

²⁶ Eropirā iri macague ejá, Antioquíague du-jaarā, dohodiru mera waha wañorā. Iri maca coregue erā árīnicū Jesu yarā Goāmū yare buhe-dorerā Pablo sāre obeoñorā. Eropa obeorā Goāmure ñopa serēñorā:

—Goāmū, mu mahiri mera oāre ïhadibuque, arī serē, obeoñorā erā.

Eropirā erā buhedorerare buhepehonirā árīrā Pablo Bernabé mera dujaniñorā iri macare.

²⁷ Eropirā erā Antioquíague erā dujajara pūhrū Goāmū yarā mera gamenere, Goāmū ñigū turari mera erā iirare werepehoñorā erā. Judío masa árībirā sā Goāmū yarā erā warare wereñorā erā.

²⁸ Eropirā Pablo sā eroguere Jesu yarā mera yoari boje árīcāmūriñorā.

15

Jerusaléngue Jesu yarā gamenereñorā

¹ Eropi Judea yeba majarā bajamerāgā Antioquíague ejarā, Jesu yarāre ūpa arī buhenuganorā erā.

—Goāmu īgu dorerire Moisere apigu ūpa arī apimurínumi. Árīpehrerā erā dūphure miri gasirogā erā wiri aiborore were apimurínumi Moisere. Muā irire iibiricū Goāmu muare tau-some, arī buheñorā erā ero majarāre.

² Erā eropa arī buhecū peerā Pablo Bernabé mera gamebiriñorā. Iri buherire būrigā game dūyasora pūhrū Jesu yarāpū Pablore, Bernabére, gajirā ero majarā sāre Jerusaléngue obeoñorā. Judea yeba majarā erā buherire Jesu īgu apinirāre Jesu yarā oparā sāre serēpi īadorerā obeoñorā Pablo sāre.

³ Eropirā Jesu yarā erāre erā obeocū waha, Fenicia yebare eja tarigā, Samaria yebague ejañorā. Iri macarigue ejarā, judio masa árībirā Goāmu yare erā gemenugarare wereñorā erā ero majarāre. Erā eropa werecū peerā ero majarā Jesu yarā būrigā mucubiriñorā.

⁴ Eropirā erā Jerusaléngue ejacū īarā ero majarā Jesu yarā Jesu īgu apinirā, īgu yarā oparā mera mucubiriri mera ñaro bocatíriñorā erāre. Eropirā Pablo, Bernabé gajirā mera Goāmu īgu turari mera erā iirare wereñorā Jerusalén majarāre. Judio masa árībirā Jesu yarā erā wara sāre wereñorā erā.

5 Erā eropa werequerecū erogue fariseo masa Jesu yarā bajamerāgā áriñorā. Eropirā erā eroguere wahgānugaja, ñopa wereñorā.

—Erāre judio masa árībirāre erā dñpñre miri gasirogāre wiriro gahmea. “Goāmū Moisere īgu dorerare iique múa sā,” arīro gahmea erāre, aríñorā erā fariseo masa.

6 Erā eroparīcū pee, Jesu īgu apinirā, Jesu yarā oparā mera irire amudiarā, gamenereñorā.

7 Eropirā erā yoari boje erā wereniguira pñhru Pedro wahgānugaja, werepū erāre.

—Acawererā, iribojegue yahū múa mera árigüre Goāmū ñopa iidoregu yure apimi. Īgu yure ñari buherire judio masa árībirāre weredoregu apimi. Erāre Jesure umupeodoregu yure erāre buhedoremi.

8 Eropigū Goāmū masa erā pepirire masimi. Eropigū īgu judio masa árībirāre īgu yarāre īgu iirare ñhmubu īgu Espíritu Santore ohámi erāre marire īgu iidiro dopa ta.

9 Eropa ogū īgu marire erā sāre yujuropa ta ñaro iimi. Erā īgure umupeocū erā ñerire cadijimi īgu.

10 Maripū Moise dorerire yujuro bojebearaa. Mari ñecu sñmarā mura sā irire yujuro bojebirimuriñuma. ¿Eropa mari yujuro bojebiriquererā duhpirā Jesu yarāre judio masa árībirāre irire Moise dorerire iidorediari múa? ¿Duhpirā Goāmū judio masa árībirāre īgu yarā wacū īgu iirare “Ero wabeaa,” arīri múa?

11 Eropa arībirā mari ñopa pepia. Dohpaguere judio masa árībirā iro dopa ta mari sāre mari

Opu Jesu mahiri mera Goāmu taugucumi, arípu Pedro erãre.

¹² Ígu eroparicã peerã áripehrerã ejarimaria wañorã. Eropirã Pablo Bernabé mera judio masa áribirã watope Goāmu turari mera erã ii ñumurare wereñorã erãre.

¹³ Eropa erã weretuhajara puhru Santiago sã wærepu.

—Acawererã, peeque yure.

¹⁴ Goāmu judio masa áribirãre ígu yarã árimorãre ígu ne iirare weretuhajami Pedropu.

¹⁵ Iribojegue Goāmu ya weremuhtanirã erã werediro dopa ta eropa wahabu judio masa áribirãre. Ópa arí Goāmu wereniguirire gojañuma erã iribojeguere:

¹⁶ Iribojeque Davi muru ya curu majarã erã opara árira pehrea wabu. Puhru dujariguca yuhu. Eropigu dipaturi ígu ya curu majagure opu acuguca.

¹⁷ Yu eropa acura puhru áripehrerã judio masa áribirã yure erã opure gamerâcoma erã. “Yaharã áríque,” yu arí sihubeorãpu yure gamerâcoma.

¹⁸ Eropa ta arími mari Opu. Iribojegue ígu ire masare weremuripu, arí gojañuma Goāmu ya weremuhtanirã.

¹⁹ “Eropigu ópa pepia yuhu, arípu daja Santiago. Judio masa áribirãre Goāmu yare ne gamenugarãre baja iidorebircára mari.

²⁰ Eropirã erãre goja, obeorã mari. Ópa arí gojabearã. “Goāmarã wéanirãre erã umupeora barire babircáque. Eropirã nome mera ñero iibircáque. Nome sã uma mera ñero

iibiricāque. Eropirā wuunugū mohwejēnirāre waimurāre babircāque. Dire ihribircāque," iripēta arī were gojabeorā. Iri doreri Moise apira doreri sā āhraa.

21 Yoari boje judio masa buheri wirigue Sabado árīcū Goāmū Moisere īgu apira dorerire buhemurima masa. Eropii árīpehreri macarigue Moise dorerire buhemurima masa. Eropirā yū arīdiro dopa ta judio masa árībirāre Jesu yarāre were gojabeocū, judio masapū pee, "Gua iiguari ta āhraa," arīrācoma, arīpū Santiago.

Judio masa árībirāre erā gojarapū obeoñorā

22 Eropirā Jesu īgu apinirā, Jesu yarā oparā árīpehrerā Jesu yarā mera Santiago arīrare peerā, "Eropa ta iirā," arīñorā. Tuhajanugu erā mera majarāre beyeñorā erā obeomorā. Antioquíague Pablo, Bernabé mera erā wamorāre erā beyeñorā. Eropirā erā Judare, Sila mera beyeñorā erā obeomorā. Judapū Barsabá peñe waīcupū. Erā beyerā acawererā Jesu yarā erā umupeonirā árīñorā.

23 Erāre erā beyera pūhrū Jesu yarā gojabeorapūre obeoñorā erā mera. Ópa arī gojañorā erā:

—Jesu īgu apinirā, Jesu yarā oparā, mūa acawererā Jesu yarā mera gua õadorea mūare. Árīpehrerā judio masa árībirā Antioquíague, Siriague, Ciliciague árīrāre mūare Jesu yarāre õadorea gua.

24 Gua mera majarā mūa pohrogue ejarā, mūare baja dorerire iidoreañorā. Eropirā mūare gariboañorā. Erā Goāmū dorerire Moisere īgu

apiraguere, múa düpü merogā gasirogāre wiriri sāre iidoreañorā. Guapü erāre irire buhedorerā obeobirabü.

²⁵⁻²⁶ Eropirā gua árīpehrerā múa pohrogue obeomorāre gua beyeabü. Mari mera majarāre, mari mahirāre, Pablo, Bernabé mera Cristo Jesu mari Opü yare güiro mariro erā buhecü bajasuburi gajirā erāre wejēbocuriñorā. Erā eropa wejēbocuricü merogā mera tarimuriñorā erā. Erā Pablo, Bernabé mera gua beyenirāre dohpaguere obeoa.

²⁷ Eropirā Juda, Sila mera múa pohrogue obeoa. Guá gojabeorare erápü muare wererācoma.

²⁸ Espíritu Santo īgu guñaro dopa ta gua sā pepia. Ópa ãhraa iri: Gaji doreriguere apibea muare. I doreri dihtare apirāca muare.

²⁹ Goāmarā wéanirāre erā umupeora barire babiricāque. Dire ihribiricāque. Wúunugü mo-hwejēnirāre waimurāre babiricāque. Eropirā nome mera ñero iibiricāque. Nome sā ume mera ñero iibiricāque. I gua eropa dorera iibirā õarire iirā iica múa. Iripēta ãhraa muare gua werediari, arī gojabeoñorā Jesu yarā Jerusaléngue árīrā.

³⁰ Iripüre gojatuhaja, wiañorā Antioquíague warāre. Erā wiara pührü waha, Antioquíague ejañorā. Erā eroque ejara pührü bajarā masare gameneredore, erā gojarapüre wiañorā erāre.

³¹ Iripüre erā buhera pührü, iri õarire erā werebeorare peerā, õaro mucubiriñorā.

³² Juda, Sila mera Goāmu yare weremuhtarā áriñorā. Eropirā yoari boje Jesu yarāre Goāmu

erāre īgu weredorerare wereñorā. Erā eropa werecū peerā, Jesu yarāpū mucubiri õaro sīporācūñorā.

³³ Eropirā Juda, Sila mera erogue bajamenūrigā erā árīra pührū erā dujaricū, ero majarā erā goeriserecū, “Óaro waque múa,” ariñorā Antioquía majarā. Eropirā Juda sāre obeonirāre õadorebeoñorā. Erā eropa arīra pührū Juda waha wapū.

³⁴ Silapū dujapū Antioquíague.

³⁵ Eropirā Pablo Bernabé sā bajamenūri dujañorā iri maca ta daja. Eropirā erā gajirā bajarā mera Jesu yare buhe wereñorā.

Dipaturi Pablo õari buherire buhecurigū wapū daja

³⁶ Eropii bajamenūri pührū Pablo werepū Bernabére.

—Ina, árīpehrerāre mari buhenūganirāre ñihacurirā warā daja, arīpū Pablo.

³⁷ Eropigū Bernabépū Ñure erā mera aīgādiaripū. Ñu Marco peñe waīcūpū.

³⁸ Pablopū ìgure aīgādiabiripū. Ero core ìgu erā mera Panfiliague ejagū erāre cohā dujaa wapū. Eropigū ìgu erā iirire yujuro bojebiri dujaa wapū. Ìgu eropa yujuro bojebiricū ìagū Pablo dipaturi ìgure aīgādiabiripū.

³⁹ Ìgu aīgādiabiricū ìagū Bernabé Pablo mera erā basi perā būrigā arī game erā basi purumujucāñorā. Erā eropa arīra pührū Bernabépū Chipre waīcūri nūgūrogue Marcore aītaribuja wapū.

40 Pablopu Sila mera waha wapu. Eropirã erã buherã waboro core Jesu yarã erãre obeorã, “Goãmu muare õaro ñhadibuporo,” arñorã. Erã eropa aríra puhru, Pablo Sila mera waha wapu.

41 Eropa warã, Siria yeba, Cilicia yeba sãre eja, erogue Jesu yarãre õaro sãporãcu iri erã mucubiricu iiñorã erã.

16

Timoteo Pablo Sila mera wapicugãpu

1 Erã eropa iira puhru Pablo sã Derbegue, Listrague ejañorã. Erogue ejagu Timoteore bocajapu. Timoteo Jesu yagu árígu, judio maso magu árípu ïgu. Ígu pago sã Jesu yago ta árípo. Ígu paguu Griego masu árípu.

2 Eropirã Listra majarã, Iconio majarã, Jesu yarã Timoteore masa “Óagu ãhrimi,” arí weremuriñorã.

3 Eropigu Pablo Timoteore aïgãdiapu. Eropirã iri yeba majarã judio masapu Timoteo pagu griego masu ïgu árícu masiñorã. Eropigu Pablo judio masare guari arígu, Timoteo dupure miri gasirogãwiri aípu. Judio masa doreri iri aríro dopa ta iipu ïgure.

4 Ígu eropa iira puhru waha erã ejari macari majarãre erã gojabeorapu majare wereñorã. Iripu Jesu ïgu apinirã, Jesu yarã oparã mera Jerusaléngue árírã erã gojabeorapu árifyoro. Eropirã erã iri dorerire õaro wereñorã ero majarã Jesu yarãre.

⁵ Erā eropa werecū peerā, Jesu yarāpū Jesure umupeonemoñorā. Eropirā Jesu yarā umari nucū bajara waniguicāñorā.

Pablo quērogue Macedonia majagure īapu

⁶⁻⁷ Eropigū Asia yebaguepure ñari buherire buherā wadorebiripū Espíritu Santo erāre. Eropirā erā Frigia yebare taria, Galacia yebare taria, Misia yeba turo pohro ejañorā. Bitinia yebapū wadiariñorā erā. Eropigū Espíritu Santopū erāre eroguere wadorebiripū.

⁸ Ígu eropa dorera pührū erāpū Misia yebare tarigā, Troague erañorā.

⁹ Erogue ígu erara pührū iri ñamire õpa quēpū Pablo. Macedonia yeba majagu ígu pohro niguicū īapu ígu. “Guare Macedonia yeba majorāre itamugū arique,” arī, sihupū ígu Pablore.

¹⁰ Ígu eropa quēra pührū wahgā, gúa yare amutuhaja, Macedonia yeba wabu gúa. “Goāmū iri yebare ñari buherire buhedoregū iimi marire,” arī pepibū gúa.

Pablo, Sila mera Filipogue árīpu

¹¹ Eropirā gúa Troague árīrā dohodiru mera Samotracia waicuri nuguogue taribujajabū gúa. Eropirā gajinū Neápoligue wabu gúa.

¹² Iri macare taria, Filipogue Roma majorā ya macague ejabū gúa. Iri maca Macedonia yeba árīri maca árību. Guhyadiari maca árīro iibū. Eroguere bajamenurigā gúa árību.

¹³ Eropirā Sabado árīcū gúa iri maca turo pohrogue, dia weca pohrogue ejabū. Ero Goāmū

mera erā wereniguiro árību. Ero doarā ero gamenererā nome mera weretamubu gua.

14 Yujugo guare peego Tiatira majago Lidia waicugo árimo. Eropigo igo õari suhri wajacuri suhrire duago árimo. Mari Pagu Goāmu sāre umupeogo árimo. Eropigu Pablo īgu wererire õaro peecū iimi Goāmu igore.

15 Eropii igore igo ya wihi majarā mera waīyemi Pablo. īgu eropa waīyera puhru òpa arīmo igo:

—“Jesu yago āhraa,” arāa muā sā yure. Eropirā yaha wihi ñajarinique muā. Yū mera dujanique, arīmo igo guare.

Igo eroparicū peerā igo ya wihi dujanibu gua.

16 Gajinu Goāmu mera erā wereniguirogue gua wacū watū ñajasūdigo bocatírimo guare. Igo gajirā pohro majago árimo. Eropigo igo masare “Ópa waroca muare,” arī wereyugo árimo. Irire masare werego wuaro wajatabasamo igo oparāre.

17 Eropigo Pablo mera gua wacū, guare nūrusia, gaguiniguimo igo.

—Oā Goāmu turatarigu īgu itumurā āhrima. Mari sīrirā puhru Goāmu marire īgu õaro tauborore werema erā, arī gaguiniguimo igo.

18 Bajanuri eropa arī garibomo Pablore. Igo eropa arī gaguiniguicū daja Pablo gamebigu maji īha, òpa arīmi watīre:

—Jesucristo turari mera dorea mure. Igore duhuque. Wanisa muhū, arīmi Pablo.

īgu eroparicū ta watipu waha wapu.

19 Watī igore eropa wara pūhrū igo ñago dujago masa erā waburire werego árībirimo pare. Eropirā igo oparāpū niyerure igo wajatabigo igo wacū ñarā, erā Pablo Sila mera ñeama. Ñehatuhaja, erāre taragāma iri maca decogue oparā pohrogue.

20 Eropa aīgārā, dipuwaja moadorerā pohrogue erāre apima erā ñpa arīrā:

—Oā judio masa mari ya macare gariborā iima.

21 Erā mari dorerire cóadorerā, gaji buherire buherā iima. Mari ya dorerire tarinugacū iidiarā iima. Mari Roma majorā árīrā oā erā wereripure iimasibeaa mari. Eropirā erā buherire mari gamebeaa, arīma igo oparā dipuwaja moadorerāre.

22 Erā eroparīcū peerā masa bajarā Pablo sā mera guatariacāma. Eropirā dipuwaja moadorerāpū Pablo Sila sā ya suhrire erā yehgue cóāra pūhrū mūta yucugā mera tāradorema erāre.

23 Burigā erā tārara pūhrū peresu iima erāre. Erā eropa peresu iira pūhrū peresure coregure ñaro ñhadibudoreñorā erā.

24 Erā eropa dorera pūhrū erāre coregupū iri wihi poheca maja taribugue erāre api, taboamiji goberigue sīhacu erā guburire bihacāpū.

25 Ñami deco Pablo, Sila mera Goāmure serē ñighure bayapeoñorā. Erā eropa bayacū peeñorā gajirā peresugue árīrā.

26 Erā eropa bayacū ta iri wihi burigā ñohmeyoro. Ero eropa ñohmecū yujuro mera áripehreri disiporori pārimaapehrea wayoro.

Peresugue árīrāre erā diriradari sā pārisiri dija wayoro.

27 Eropa wacū ūagū, iri wihire coregupu wahgā, ūgū ñoserimijire aībeo, ūgū basi ñosediaripu.

28 Ûgū eropa iicū ūagū Pablo ūgure būrigā gaguinigui õpa arīpu.

—Mu basi ñero iibiricāque. Árīpehrerā õre ãhraa gua, arīpu ūgū erāre coregure.

29 Ûgū eroparīcū peegu erāre coregupu sihāgodore, erā pohrogue omagā Pablo, Sila guburi pohrogue naragā merejapu ūgū.

30 Eropigu ūgū erāre iri taribugue árīrāre aī wiria, serēpipu erāre.

—¿Dohpa iigucuri yuhu Goāmu ūgū yure taucū gamegu? arī serēpipu ūgū.

31 —Jesucristore umupeoque muhu. Mu acawererā sā ūgure umupeoporo. Mu eropa iicū Goāmu muare taugucumi ūgū pohro muu waboro dopa, arī wereñorā erā.

32-33 Erā eropa arīrisubu ñami deco puhru gā árīyoro. Erā eropa arīra puhru erāre coredigū ūgū ya wihique aīgāpu erāre. Ûgū ya wihique aīja, erā camire coepu ūgū. Ûgū eropa coetuha-jara puhru ūgū acawererā mera Goāmu yare buhepu Pablo sā. Erāre ūgū buhera puhru waīyepu.

34 Erāre waīyetuhajara puhru erāre coredigū Pablo sāre bari peopu. Eropirā ūgū ūgū acawererā mera õari buherire erā peera puhru būrigā mucubiriñorā. Goāmure masinugañañorā.

35 Boyodiji merecū ūarā oparāpū erā surarare peresugue obeoñorā Pablo sāre wiudorerā.

36 Erā eropa wiudorera pūhrū iri wihire coregūpū Pablo sāre werepū.

—Oparā muare wiudoreñañorā. Eropirā güiro mariro wirique, arīpū īgū Pablo sāre.

37 Eropa erā wiudiaquerecū ta Pablo werepū surararé:

—Gua ñero iibirabū. Eropirā gua ne dipuwaja mara. Bu gohra ta erā oparāpū masa bajarā erā ūhurore yucū mera tārama guare. Gua Roma majarā gua árīquerecū ta guare tārama. Tāratuhaja peresu iiama guare. Eropirā dohpaguere masa erā ūabiro wiudiama guare, guare erā ñero iirare guhyasñuro tariri, arīrā. Oparā erā basi ta ahri aī wiurā ariporo guare, arīpū Pablo surarare.

38 Īgū eropa arī werecū peerā dujaa wereñorā oparāre surarapū. Erā eropa arī werera pūhrū Pablo Sila mera Roma majarā erā árīcū masirā oparāpū güi árīñorā.

39 Eropirā erā Pablo sā pohro ejarā, õpa arīñorā:

—Ñero iiabū gua muare. Ne eropa dipaturi iisome, arīñorā oparā Pablo sāre.

Eropa arītuhaja oparā erāre peresugue aī wiu, erā ya macare wiridoreñorā.

40 Eropirā Pablo Sila mera peresugue árīnirā wiri, Lidia waicugo ya wihigue eja, Jesu yarāre bocatíriñorā. Eropirā erā Jesu yarāre õaro wereñorā. Õaro sīporācucū iiñorā erāre. Erā eropa iira pūhrū Pablo Sila mera waha wañorā.

17

Tesalónica majarā guañorā Jesu yarā mera

¹ Eropirā erā Anfípoligue eja taria, Apoloniague eja taria, Tesalónicague ejañorā erā. Ero judio masa buheri wihi árīyoro.

² Eropigʉ Pablo iri buheri wihigue wapʉ īgʉ iiguardo dopa ta gaji macarigue árīgʉ. Erogue eja, ʉhre semana gohra erā soorinurire Sabadonurire Goāmʉ yare iribojegue erā gojarare masare buhe, irire erā mera wereniguipʉ Pablo.

³ Eropigʉ īgʉ Goāmʉ yare werepʉ ñopa arīgʉ:
—Judio masa, mʉa Ópu mʉa coregʉ Cristo árīpʉ masa ya árīburire ñero taribu. Eropigʉ īgʉ sīria waha masa mʉriapʉ. Eropigʉ ihī Jesu yʉhʉ arī weregʉ, īgʉ Cristo gohra ta áhrimi marire taubu. īgʉ ta áhrimi mʉa coregʉ. Eropa ta werea Goāmʉ yare erā gojarapū, arī werepʉ Pablo.

⁴ īgʉ eroparīcʉ peerā bajamerāgā ero árīrā “Diaye ta áhraa,” arīñorā. Eropirā erā Pablo sā mera wañorā. Eropirā gajirā sā griego masa bajarā Goāmure umupeorāpʉ, Pablore peerā erā mera majarā nome sā, bajarā oparā nome sā, īgure peerā Jesu yarā dujañorā. Eropirā Pablo sā mera wañorā.

⁵ Judio masapʉ erā eropa iicʉ īarā erāre ñhaturiñorā. Eropirā erā ñerāre mohmebirāre bajarāre sihu gameneo, ñopa arīdoreñorā: “Pablo īgʉ mera majarā mera ñero iirā iima,” arī gaguiniguidoreñorā erāre iri maca majarāre. Eropa gaguiniguirā árīpehrerā iri maca majarāre guacʉ iiñorā Pablo sā mera. Eropirā

erā judio masa Jasō ya wihigue ñaja Pablo sāre amariñorā erāre masaguere omorā.

⁶ Eropa amarā erāre bocabiriñorā. Eropirā Jasōre, gajirā Jesu yarā sāre ñeha tarawiriañorā erāre. Oparā pohrogue aī eja, òpa arī weresāñorā erā.

—Pablo sā masare árīpehreroguere garibotariañorā. Eropirā dohpaguere mari ya macaguere eratuhajama.

⁷ Eropigü ihī Jasō erāre ïgü ya wihigue ñajaridoreami. Erā árīpehrerā mari weca opü Roma majagü ïgü dorerire tarinugama. “Gajigü múa opü áhrimi. Jesu ïgü ta áhrimi,” erā erīcü mari opü César dorerire tarinugama erā, arī weresāñorā judio masa erā oparāre.

⁸ Erā eropa arī weresācü peerā, árīpehrerā masa, oparā sā gua “¿Dohpa wahari?” arī pepiñorā.

⁹ Eropirā oparā Jasōre, ïgü mera majarā sāre niyerure wajayedore, wiucāñorā.

Pablo Sila mera Bereague ejañorā

¹⁰ Iri eropa wacü iri ñami ta mata Jesu yarā Pablo sāre dihbu obeocāñorā Bereague. Erogue eja judio masa buheri wihigue ñaja wañorā.

¹¹ Judio masa Berea majarāpü Tesalónica majarā tauro Goāmü yare òaro peerā árīñorā. Eropirā erā Jesu yare erā peera pührü “¿Diaye ta áhriri?” arī masidiarā, umari nacü Goāmü yare erā gojarapüre eropa buheniguicāñorā erā.

¹² Eropirā erā bajarā Jesure umupeoñorā. Griego masa sā, umá, oparā nome mera Jesure umupeoñorā.

13 Eropirā Pablo Bereague Goāmu yare īgu buhecū sāre peebeo Tesalónica majarā judio masa Bereague ejañorā. Erogue ejarā, Berea majarāre quere goroweoñorā. Pablo sā mera guacū iiñorā erā.

14 Erā eropa iicū īarā Jesu yarā Pablore yojaro mera wuariya tūrogue obeoñorā. Eropigu Sila, Timoteo mera Bereague ta dujañorā.

15 Eropirā gajirā Pablore Atenague aīgā soñorā. īgure sotuhaja maji duja wañorā. Erogue ejarā,

—Yojaro mera waha, wapicurā waque Pablore, arī wereñorā Silare, Timoteo sāre. Eropa arī weredorepū Pablo erāre.

Pablo Atenague áriþu

16 Eropigu Pablo Atenague coregu iipu Sila, Timoteo sāre. Eropigu Atena majarā erā goāmarā wéanirāre bajarā erā opacū īagū Pablo burigā bujawerepū erā mera.

17 Eropa bujaweregu judio masa buheri wi-higue judio masa mera dūyaso wereniguipū īgu. Eropigu daja judio masa áribirā mera sāre wereniguipū īgu. Erā yujurāyeri Goāmure umupeorā áriñorā. Eropigu Pablo iri maca deco umuri nucū īgu pohrogue eropa curimaji ñajarā mera wereniguipū.

18 Gajirā epicúreo yare buherā, estoico yare buherā sā Pablo mera wereniguñorā.

—¿Ihī wereniguiri pehrebigu dohpa arī wereniguigu iiri īgu? arīñorā erā.

Pablo Jesu yare, īgu masa muriarare īgu werecū peerā òpa arī pepiriñorā erā masa. “Ígu

gajirā goāmarāre weregu iicumi,” arī pepiriñorā erā.

¹⁹ Erā peera puhru erā wereniguirogue Areópago waīcūrogue Pablore aīgāñorā.

—I buheri, mama buherire muhū dohpague wererare masidiaa gúa.

²⁰ Mu buheri gajiropa āhraa. Eropirā gúa irire masidiaa, arīñorā erā Pablore.

²¹ Árīpehrerā Atena majarā umuri nucu mama buherire wereniguidiañorā. Eropirā irire peediañorā. Gaji yeba majarā sā Atenague erarā eropa dihta iidiañorā. Eropirā Pablo īgu wererire peediañorā erā.

²² Eropigú Pablo Areópago waīcūro wahgānugaja ñpa arī werepu:

—Atena majarā, bajarā goāmarā wéanirāre muu būrigā umupeocu masia yuhu.

²³ I maca muu ya macare goāmarā wéanirāre muu umupeori gororire īhacuriabu yuhu. Eropa īhacurigu yu sā yuju gorogue muu goja aspirare buheabu. “Goāmu, mari masibigu yare umupeori goro āhraa,” arī gojarare buheabu muu irire apiroguere. Muu īgure masibiriquererā īgure umupeoabu muu. īgure ta muu masibiguere weregu iiaa yuhu muare.

²⁴ “Goāmu árīpehreri yebare, yeba maja sāre deyoro moañumi. īgu umarore, yebare opu árīgu īgu masa erā iira wiri árībeami.

²⁵ Eropigú īgu mari árīricūrire ogu mari itamurire gamebeami. īgu mojomorocugu árībeami.

26 “Íg₄ yujug₄ ₘₘₘ mera ár̄ipehreri yeba majarāre masare iiñumi. Eropig₄ ár̄ipehreri yebaguere marire apiñumi íg₄. “Ip̄e yoari boje òguere ár̄irācoma,” ar̄ig₄ queo apiñumi marire.

27 “Erā amarā yₘₘₘ bocarācoma,” ar̄i pepiñumi Goāmₘ. Eropig₄ Goāmₘ yoarogue ár̄ibeami. Mari mera ta ãhrimi. Ópa ar̄i gojañumi gajig₄.

28 “Marire ár̄icₘ iimi íg₄. Íg₄ maricₘ mari- boyo mari sā. Eropig₄ masa nucure eropa ár̄iniguicāmi íg₄,” ar̄i gojañumi. Mₘₘ mera majarā iribojegue majarā bayarire õaro gojarā erā gojara ãhraa iri. “Mari sā Goāmₘ porā ãhraa,” ar̄i gojañorā erā.

29 Eropirā mari íg₄ porā ár̄irā, goāmarā wéanirāre, oro, plata, ₘₘₘ mera mₘₘ gamero mₘₘ iinirāre “Goāmₘ ãhrimi,” ar̄i pepibiricāque mₘₘ.

30 Irubo jegue masa masibirā erā ár̄inicₘ erā ñero iiquerecₘ ta Goāmₘ eropa ïacāniñumi. Eropa iiquereg₄ dohpaguepₘre ár̄ipehreri yeba majarāre erā ñerire bujaweredoremi Goāmₘ.

31 Puhru íg₄ queorinₘ ár̄ipehreri yeba majarāre diaye ta beyegucumi Goāmₘ õarāre, ñerāre. Íg₄ beyedore íg₄ apidiro dopa Jesupₘ beyegucumi. Jesure s̄iridigugue masupₘ íg₄. Eropa masug₄ “Ih̄i yₘ apidig₄ ãhrimi,” ar̄i, ñhmug₄ iipₘ Goāmₘ masare, ar̄i werepₘ Pablo Atena majarāre.

32 Íg₄ eroparicₘ s̄irinirā masa m̄riarare íg₄ wereniguicₘ peerā gajirā íg₄ure wereyañorā.

Gajirāpₘ õpa ar̄iñorā:

—Dipaturi ire mu werecū gua peediaa daja, aríñorā erā Pablore.

³³ Erā eropa aríra puhru Pablo waha wapu.

³⁴ Eropirā bajamerágā ígu mera árírā Jesure umupeonugāñorā. Dionisio Areópago majagu oparā mera majagu Jesure umupeonugāgapu. Dámarí waicāgo sā, gajirā mera Jesure umupeonugāgapu.

18

Pablo Corintogue árípu

¹ Eropigu Pablo Atenague árídigu waha Corinto waicāri macague ejapu.

² Erogue ejagu judio masu Aquila waicugure bocajapu ígu. Arípehrerā weca opu Claudio waicugu judio masare Romague árírāre ígu cóacū Aquilapu ígu marapo Priscila mera waha, Corintogue ejapu. Aquilapu Ponto waicāri yeba masa dehyoadigu árípu. Eropirā erā Corintogue árícū Pablo erā pohrogue ejapu.

³ Aquila sā suhri wirire iirā áríñorā. Pablo sā suhri wirire iigu ta árípu. Eropigu ígu erā mera mohme ero dujapu.

⁴ Eropigu Pablo Sabado árícū semanari nucu judio masa erā buheri wihigue judio masare, judio masa áríbirā sāre Goãmu yare werepu.

—Ihī ígu wereniguiri diaye ta ãhraa, aríñorā masapu erā peera puhru.

⁵ Eropigu Sila, Timoteo mera Macedoniague árínirā Pablo pohrogue ejañorā. Erogue erā ejara puhru, Pablo suhri wiri mohmerire duhucā umāri nucu judio masare buhemāripu.

—Jesucristo marire taibu mari coredigʉ ta āhrimi, arĩ werepʉ erãre.

6 Ígʉ eropa arĩ buhequerecʉ ta judio masapʉ ïgʉre peediabiriñorã. Eropirã erã ñero quere goroweoñorã ïgʉre. Erã eropa iicʉ Pablo erãre ïgʉ turibodiro dopa ta, ïgʉ suhri majah mera pasiri mehpipʉ.

—Mʉa ya dipuwaja peamegue warãca. Goãmʉ ïgʉ dorediro dopa ta mʉare buherabʉ yuhʉ. Mʉapʉ yʉre peediabirabʉ. Dohpaguere yʉpʉ judio masa árãbirãre buhegʉ wagʉra, arípʉ Pablo judio masare.

7 Ígʉ eropa arĩra pʉhrʉ ïgʉ erogue árãdigʉ waha, Tito Justo waicʉgʉ ya wihigue ejapʉ. Justo Goãmure umupeogʉ árãpʉ. Ígʉ ya wihipʉ judio masa buheri wihi pohro árãyoro.

8 Eropirã Crispo waicʉgʉ iri buheri wihi opʉ, ïgʉ marapo, erã porã mera mari Opʉ Jesure umupeoñorã. Eropirã gajirã Corinto majarã bajarã Goãmʉ yare peerã, Jesure umupeoñorã. Erã eropa umupeorã árícʉ erãre waifyepʉ.

9-10 Yuju ñami Goãmʉ quẽrogue werepʉ Pablore. Ígʉre õpa arípʉ:

—Mʉ mera āhraa. I macare yaharã bajarã āhrima. Eropirã gajirã masa mʉre ñero iimasibeama. Eropigʉ güibita mʉhʉ. Eropigʉ yahare bʉrigã wereque. Eropa pepibiricâque, arĩ werepʉ Goãmʉ Pablore.

11 Eropigʉ yuju bojori õaro gaji bojori deco gohra ero majarãre Goãmʉ yare buhe, árímʉripʉ Pablo.

12 Ígu eropa árīrisubu Galiō waīcagü Acaya yeba majarā opü ígu árīcü, judio masa árīpehrerā yujuropa ta Pablore ñero weresārā erañorā. Ígure ñeha dipuwaja moadorerā pohrogue aīgāñorā erā Galiō pohrogue.

13 Aīgā õpa arī weresāñorā ígure:

—Ihī masare Goāmure umupeodoregu i yeba maja doreripure cóadoremi, arī weresāñorā judio masa dipuwaja moadorerāre.

14 Erā eropa arī weresācü peegü Pablopü erāre werediaripü. Eropigü Galiō opüpü judio masare werepu.

—Ihī ñerire iidigu árīcü gúa Romano majarā ya dorerire tarinugagu árīcü, mure yuhriboaya yuhü.

15 Múa ya doreripure ihī tarinugagu ígu árīcü múa basi ire amuque. Ire masibea yuhü múa mera, arī werepu ígu judio masare.

16 Eropa arīgu ta erāre Pablore weresānirāre ígu ya taribugue árīrāre cohā wiucápü ígu.

17 Ígu eropa cohā wiura pührü árīpehrerā iri whi árīrā Sóstenera judio masa buheri whi opure Jesu yagure ñeha, dipuwaja moadorerā pohrogue pañorā ígure. Erā eropa pacü íagü Galiō eropa íacápü.

Pablo Antioquíague dujaa wapü daja

18 Eropigü Pablo Corintogue yoari boje árīdigü “Wagü iiaa,” arī goeriserepu ígu Jesu yarāre.

Ígu eropa arīra pührü ígu Priscila, Aquila mera Siria yebague árīri macague taribuja wapü. Cencrea waīcuri macague erā taribujara pührü Pablo Goāmure “Ópa mure iibasagura,”

Ígu arírare iituhajagü árípü. Eropigü eropa iigü judio masa erã iiro dopa ta ígu poarire wüapehocädorepü.

19 Eropirã erã Efeso waicuri macague eja, Priscilare, Aquila säre apipü Pablo. Erãre ero api, ígupü judio masa erã buheri wihigue wapü. Iri wihigue eja, Goämü yare werepü. Eropa weregü judio masa mera duyaso wereniguipü.

20 Ígu eropa werera puhru ígure erã mera dujadoreriñorã erã. Erã eropariñquerecü,

—Dujabeaa müa mera, arípü Pablo erãre.

21 Eropa arígü ta,

—Jerusaléngue yure waro gahmea. Bosenüre íagü wabu iiaa. Eropigü wagü iiaa. Goämü gamecü dipaturi dujariboca, arípü erãre.

Ígu eropa arítuhaja Efesogue árídigi taribuja wapü.

22 Eropigü Cesareague taribujaja tarigã, Jerusaléngue ejapü. Erogue eja, ero majarã Jesu yarãre “¿Ne áhriri müa?” arí, erãre íha taria Antioquíague ejapü daja.

23 Ero bajamenüri árípü. Ero árídigi tariapü. Galacia yeba áriri macarigue, Frigia yeba áriri macarigue dipaturi eja, iri macari majarãre Jesu yarãre buhe õaro mucubiricü iipü.

Apolo waicugü Efesogue buhepu

24 Irisubure, judio masü Apolo waicugü, Alejandría maca majagü Efesogue ejapü. Ígu õaro weremehregü árípü. Eropigü ígu Goämü ígu gojarare õaro masipü.

25 Gajigu ígure Goämü yare weretuhamüripü. Eropigü ígu Ñu waíyegü ígu buheri dihtare

masipu. Eropa ár*í*queregu ñgu buriga mucusbiriri mera Jesu yare òaro buhepu.

²⁶ Eropigu judio masa erã buheri wihigue ñgu güiro mariro erãre buhenugapu. ñgu europa buhecu erã peera puhru Priscila Aquila mera ñgure erã mera aigñoru. Goãmu yare òaro diaye òaro ñgu werepehobiricu ñarã diaye werepehocñoru erã ñgure.

²⁷⁻²⁸ Eropigu ñgu Apolopu Acaya yebague ñgu wadiacu Jesu yarã ñgure “Òaro waque,” arí, erã gojarapûrire oñoru ñgure. Iripûri Acayague ár*í*rã Jesu yarãre Apolore òaro bocatîridoreripûri ár*í*yoro. Eropigu Apolo erogue ejagu ero majarãre Jasure umupeorâre Goãmu mahiri mera òaro itamupu. Judio masare iri maca ár*í*rãre õpa arí werepu:

—Goãmu ñgu obeodigu mua coredigu áhrimi Jesu. Cristo gohra áhrimi, arí werepu judio masare gajirã masa erã ñaro.

ñgu eroparicu, Goãmu wereniguiri gojarapûre òaro queroro werecu erã pee “Diaye ár*í*beaa,” arímasibiriñoru erã. Eropigu Jesu mahiri mera Jasure umupeorâre ñgu òaro itamupu erãre Apolo.

19

Pablo Efesogue waru

¹ Corintogue Apolo ñgu ár*í*risubu, Pablopu utã yucugue muri taria, Efesogue ejapu. Erogue eja, yujurâyeri Jesu yarãre bocajapu.

² Erãre ñgu bocajara puhru ñgu erãre serêpi ñapu.

—¿Múa Jesure umupeora pührü múaapü Espíritu Santore opanugari? arī serēpi īapü Pablo.

Ígü eroparicü peerā ígure õpa arī wereñorā erā:

—“Espíritu Santo áhrimi,” arī ne werebirama guare, arī wereñorā erā.

³ Erā eropa arī werera pührü Pablo erāre serēpi īapü daja:

—¿Noa ya buherire múa peera pührü waíyeari mħare? arípü ígü daja.

—Ñu ya buherire gúa peera pührü waíyeama guare, arī wereñorā erā.

⁴ Erā eroparicü peegü õpa arípü Pablo:

—Masa erā ñeri iirare erā duhucü íagü waíyepü Ñu. Eropiro ígü waíyeripü erā ñeri iirare erā duhurare masare īhmuburi árīyoro. Eropigü gajino sāre werenemopü Ñu. “Yü pührü aribure ígure umupeoque múa,” arípü Ñu masare. Eropa arígü Jesure ta umupeodoregü iipü, arī werepü Pablo erāre.

⁵ Ígü eroparicü erā peera pührü, Jesu waī mera waíyepü erāre.

⁶ Eropigü Pablo erā yujuräyeri weca ígü motorire ígü duhpeocü, Espíritu Santopü erapü erāguere. Ígü eropa erara pührü erāpü peeyamariri yare werenigui, Goāmü yare wereñorā.

⁷ Erā árīpehrerā doce umea erā árīñorā.

⁸ Pührü Pablo judio masa erā buheri wihibue ñaja, umerā abe gohra güiro mariro Goāmü ígü opü árīrare were, wereniguipü erā mera.

Ígure erã eropa peera pühru “I diaye ta ãhraa,” arñorã erã.

⁹ Gajirãpu peediabiriñorã. Eropirã erã masa erã peeuro iri õare buherire ñero arĩ werenigui ïhmuñorã. Erã eroparicã peegu Pablo pühru Jesu yarãre sihu wiria, gajipugue waha wapu. Waha, Tirano waicugu ya buheri wihiqüe umuri nucu masare Goãmu yare werepu igu.

¹⁰ Pe bojori gohra buhepu erãre. Ígu eropa buhecã árîpehrerã Asia yeba majarã judio masa, judio masa árîbirã mera mari Opu Jesu yare peeñorã.

¹¹ Eropigu Goãmu turari mera Pablo bajasuburi deyoro moarire ii ïhmupu.

¹² Pablo ígu suhri gasirore, ígu suhriore ígu dãpu pêhrera gasirore dorecûrãre aigãñorã gajirãpu. Masa dorecûrã iri suhrire pêhrerã õarã wañorã. Eropirã watëa ñajasñirã iri suhrire erã pêhrera pühru watëa wiria wañorã erãre.

¹³⁻¹⁴ Gajirã judio masa eropa curiniguirã watëare cõârã judio masa yeea árîñorã. Esceva waicugu siete ígu porã árîñorã. Escevapu judio masu pahia opu árîpu. Eropirã erã Pablo ígu iidiro dopa ta Jesu turari mera watëare cõâdiariñorã. Eropirã watëa ñajasñidigure boca watëare doreriñorã erã.

—Jesu Pablo ígu weregu ígu turari mera dorea muare. Duhuque ïre, arîñorã erã.

¹⁵ Watëare erã wadorera pühru, watëapu masuguere õpa arîñorã erãre.

—Jesure masia. Pablo sãre masia. Muapure masibeaa, arîñorã watëa erãre.

16 Erā eroparīcū ta watēa ñajasūdigupu būrigā erāre ñehamaa wapu. Eropigu erāre ñetariaro iipu. Ígu eropa iira pūhru suhri marirā, camicurā oma wiriañorā erā iri wihire watēa cóādiarāpu.

17 Erā eropa iira pūhru árīpehrerā Efeso majarā, judio masa, judio masa árībirā mera iripee, güitariacāñorā erā. Eropirā mari Opu Jesu yare wereyaro mariro wereniguiñorā masapu.

18 Eropirā masa bajarā Jesure umupeorā erā ñero iirare wererā ariñorā.

19 Erā mera majarā bajarā yeea árīñorā. Eropirā erā erā gojarapūrire purisiriri wereripūrire erogue aīgāri, masa erā īaro iripūrire soe cóācāñorā erā. Iripūri wajacurare erā queocū, árīpehreripūri cincuenta mil plata árīripūri wajacuriyoro iripūri.

20 Eropirā Goāmu yare gamerā bajarā wañorā. Goāmu turari mera ígu yarā wañorā.

21 Erā eropa wara pūhru Pablo õpa arī pepipu: “Macedonia yeba ejamuhta, iri yebare taria Acaya yebaguere ejagura. Iri yebare yu ejara pūhru Jerusaléngue wagura. Iri macare yu ejara pūhru Romague īagüe wagura,” arī pepipu Pablo.

22 Eropigu perare ígure itamurare ígu core obeomuhtapu Macedonia yebague. Timoteo Erasto sā árīñorā erā. Eropigu Pablopu yujugu ta dujapu Asia yebague.

Efesogue masa gua gaguinigiñorā

23 Irisubure Efesogue Jesu yare gajirā gamebirā Pablo sāre ëhaturiñorā.

24 Yujugu platare mohmegu Demetrio waicugu áripu. Ígu plata mera erã goãmo Artemisa waicugo umupeori wihi wéara wirire mua wirigãre iigu áripu. Eropigu ígu gajirã plata mohmerã mera erã wéanirãre wuaro dua wajatamuriñorã erã.

25 Eropigu Demetrio gajirã plata mohmerãre sihu gameneo, werepu erãre.

—Peeque mua. I mohmeri mera mari wéanirã mera wuaro mari wajatarare masia mua.

26 Ihi Pablo ígu iirare ígu buhera sãre masia mua. Ópa ari buhemí ígu: “Goãmarã wéanirã masa erã iinirã ojocarirã áripebeama,” ari weremurami ígu. Ígu eroparicu peerã, Efeso majarã, áripehrero Asia yeba majarã sã ígu buherare “Diaye ta áhraa,” arãnorã irire.

27 Eropa arirã mari mohmerire mari wéarare masa gamesome. Eropirã mari goãmo wuago Artemisa ya wihire cóabocoma. Eropirã áripehrerã Asia yeba majarã, áripehreri yeba majarã igore umupeosome pare. Eropirã masa igore masibirã mari wéarare asüsosome, aripu Demetrio erãre.

28 Ígu eroparicu peerã burigã gua, gaguiniguñorã:

—Artemisa Efeso majarã yago goãmo turago áhrimo, ari gaguiniguñorã erãpu.

29 Erã eropa gaguiniguicu Efeso majarã áripehrerã sã gaguiniguitaría wa pee masiri pehrea wañorã. Eropa warã Gayore, Aristarco sãre ñeha, masa erã gamenererogue erãre

taragāñorā. Gayo, Aristarco mera Macedonia majarā árñorā. Pablo mera curirā árñorā.

30 Erāre ñeacū ñha Pablopū masa pohro weregu wadiaripū. Jesu yarāpū ñgure wadorebiríñorā.

31 Eropirā gajirā sā iri yeba majarā oparā, Pablo mera majarā árīrā erā pohro majarāre weredoreñorā Pablore:

—Masa erā gamenererogue wabiricāque, arī weredoreñorā oparā Pablore.

32 Eropirā ero gamenererā mera majarāpū bajarā “¿Duhpimorā mari gamenererā iiri?” arī masibiriñorā. Eropirā erā gaguiniguinemōñorā. Ipuegue árīrā gajiropa arī gaguinigui, gajirā sā gajiropa arī gaguiniguñorā.

33 Eropirā judio masapū Alejandro waicugure masare weredoreriñorā. Eropigu Alejandro “Ejarimaricāque,” arīgū ñgu mojoto mera paatupū. “Oā guare judio masare turirā iima,” arī pepigu judio masare cāhmotadiagu wereniguiripū.

34 Ñgu eropa wereniguidiaquerecū judio masū ñgu árīcū ñarā masa árīpehrerā yujuro mera pe hora gaguiniguñorā.

—Artemisa, Efeso majarā yago mari goāmo turago āhrimo, arī, gaguiniguñorā erā.

35 Erā eropa arī gaguiniguicū ñagū Efeso majarā oparāre itamugū masare “Ejarimaricāque,” arī, werepu erāre.

—Muā Efeso majarā peeque. Mari Efeso majarā turago Artemisa ya wihi corerā mari árīcū árīpehreri yeba majarā masima. Eropirā

igo wéarare umarogue dijaridigore diburā mari árīcū sāre masima masa.

³⁶ Eropirā “I diaye áríbeaa,” arímasibeama. Eropirā guabiricāque múa. Óaro pepique múa.

³⁷ Oā múa ñeagárirā mari goāmore ñero arí wereniguibirama. Eropirā erā goāmarā ya wiriguere ñaja, yajabirama. Eropirā òaro iique múa.

³⁸ Demetrio, plata mohmerā mera oāre múa ñearāre weresādiarā, dipuwaja moaropure wereporo erā. Erā oparāre oāre weresāmasima.

³⁹ Múa gajino iidiarā, òaro mera irire gamenere iique. Múa iiro dopa iinemobiricāque.

⁴⁰ Dohpagâre múa gua, gaguinirare mari oparā peerā, erā marire weresābocoma. “Marire cóárā iicomā,” arí pepirācoma oparā marire. Eropirā mari arí gaguiniguirare erāre òaro diaye weremasibeaa mari, arípü oparāre itamugüpü masare.

⁴¹ Eropa arí weretuhaja, “Iripēta áhraa. Waque,” arípü ígü masare.

20

*Macedonia yebague sāre, Grecia yebague sāre
Pablo ejapü*

¹ Erā eropa wara pührü, Pablopü Jesu yarāre sihu gameneo werepü. Weretuhaja, mojoto ñeha, goeriserepü. Goeriseretuhaja, Macedonia que waha wapü.

² Erogue eja were, ero majorā Jesu yarāre mucubiricü iipü ígu. Erāre weretuhaja, Greciague ejapü ígu.

3 Erore īgu urrerā abe gohra árīpū. Ero árīgū Siria yebague taribuja wadiaripū. Eropirā judio masa duhri, īgure ñeadiariorā. Irire pee Pablo gaji mague Macedonia wari mague waha wapū.

4 Eropa wagū Asiague ta ejapū. Ero Berea majagū Sópater waīcugū Pablore wapicugāpū. Eropirā Tesalónica majarā Aristarco, Segundo sā īgure wapicugānorā. Eropirā Asia majarā Tíquico, Trófimo sā Asiague īgure wapicugānorā. Derbe majagū Gayo waīcugū Timoteo sā īgu mera wañorā.

5 īgu mera majarā īgu core waha, Troa waīchuri macague īgure coreñorā.

6 Erā eropa corecū būgabiriri panre bari bosenū pūhrū guapū Filipogue árīnirā dohodiru mera waha, cinco nūri taribujarā Troague gua ejabū. Siete nūri gohra árībū gua eroguere.

Troague Pablo curigu wapū

7 Soorinū árīcū Jesu yarā gamenere panre duhpeñorā Goāmū yare bocatírimorā. Erā eropa iiboro core Pablo erāre buhepū. Eropigū Pablo gajinupūre wabu árīgū yoari boje īgu buhepū. Ñami deco mera buhe duhubu iiripū.

8 Eropirā erā umaro maja taribugue baja dipu sihāgori dipu árīri taribugue gamenereñorā.

9 Pablore erā peerisubu mamū Eutico waīcugū ventana weca mūribejaja doapū. Eropigū Pablo erāre yoari boje buhenemocū īgu mamure wūja ariyoro. Eropigū īgu carīa wa uhre caya wecague doadigū majimadija wapū. īgu eropa yuhridijara pūhrū erā īgure sīriadiguguere aīwahgū doboñorā.

10 Erã eropa iicã ñagã Pablo dijari, mamãre papeopã. Ígã eropa iira pãhrã Jesu yarãre werepã ígã:

—Síporã ñebiricãque. Síribeami ihã. Ojocarimi, arípã Pablopã.

11-12 Ígã eroparicã mamãpã sãridigãpã masa wapã. Ígã masacã ñha erã mucubiritaria wañorã. Eropa mucubirirã umaro maja taribugue muria, panre duhpeoñorã bocatírimorã. Erã eropa iira pãhrã yoari boje Pablo erãre buhepã daja. Boyoboro coregã erãre buheduhupã. Buhetuhajacã waha wapã Pablo.

Pablo Troague árãdigã waha, Miletogue ejapã

13 Pablo core dohodiru mera Asogue gãapã ejamãhtabã. Pablopã mague wadiami. Pablo ígã arídiro dopa ta Asogue ígare gãa bocatíribã.

14 Ígare gãa bocatíricã, gãa mera ñajami dohodirugue. Iriru mera waha, Mitileneque gãa ejabã.

15 Eroguere eja taria gajinã Quíore tariabã gãa. Gajinã Samogue ejabã gãa. Gãa caríra pãhrã gajinupãre Miletogue ejabã pare gãa.

16 Pablo Pentecostenã gohra Jerusalénguere ejadiami. Eropigã Asia yebague yoari boje árãdiabirimí. Eropigã Efesore diaye taria, Miletogue ejatuhajabã gãa.

Pablo Efeso majarã Jesu yarã oparãre werepã

17 Eropigã Pablo Miletogue árígã, Goãmã yarã Efeso majarã Jesu yarã oparãre sihubeomi ígã.

18 Eropa īgu sihubeora puhru erā Pablo pohrogue erama. Erā eracū īagū erāre Pablo weremi.

—Asiague ne eragu mua mera yu iirare masia mua.

19 Mua mera árigu ne gajiropa arīro mariro Jesu mari Opu yare iimuribu yuhu. Eropigū muare mojomoro īabu. “Mua tarinugaa,” arībirimuribu yuhu. Judio masa erā yare ñero iiquerecū ta Goāmu yare iimuribu yuhu.

20 Eropigū mua ðaro waburi dihtare muare buhepehocābu yuhu. Masa erā īaro mua wirigue sāre buhebu yuhu.

21 Eropigū judio masare, judio masa áribirā sāre yujropa ta buhebu yuhu. “Mua ñerire bujawereque. Goāmu yare gohrotoque. Eropirā Jesu mari Opure umupeoche,” arī weremuribu yuhu.

22 Eropigū Espíritu Santo īgu dorediro dopa ta dohpaguere Jerusaléngue wagū iiaa. Yu erogue wagū yu gajiropa waborore masibea yuhu.

23 Ópa arāmi Espíritu Santo yure: “Jerusaléngue muhu ñero tariguca. Eropirā muare peresu iirācoma,” arāmi Espíritu Santo yure. Dohpaguere yu ejara macari nucugue eropa arī wereama yure. Jerusaléngue wagū Espíritu Santo īgu werera dihtare masia.

24 Eropigū ðari buherire, Goāmu īgu mahiri buherire werebu āhraa yuhu. Jesu mari Opu īgu ya áriburire iipehodiaa yuhu. Ire iigū árigu, yu sīriborore güibea yuhu.

25 “Eropigū mua mera árigu Goāmu īgu opu árirare weremuribu yuhu muare. Mua yu eropa

arī buhenirāre ne dipaturi m̄are ūasome yūhu.
Ire masia yūhu.

26-27 Eropa masigu dohpagāre ire werea m̄are. Árīpehreri Goāmū yare werebu yūhu m̄are. Eropirā árīpehrerā m̄ua mera majarā Goāmū yare gamebirā erā árīcū yaha dipuwaja árībeaa.

28-29 M̄ua basi òaro iiue. Eropirā m̄ua Jesu yarāre Espíritu Santo m̄are īgu īhadibudorerare īhadibuque. Ovejare īhadiburā ovejare erā īhadiburo dopa ta Goāmū yarā sāre īhadibuque m̄ua. Goāmū magu īgu sīrigu īgu di cōāro mera Goāmū erāre īgu yarā árīmorā iidi árīmi. Yūhu òre wara pūhrū gajirā ñerāpū m̄ua pohro ahri erā buheri mera m̄are goroweo dūca waricū iirācoma. Eropirā Jesu yarāre òaro īhadibuque.

30 Pūhrūguere gajirā m̄ua mera majarā ta Jesu yarāre guya, gaji buherire peedorerācoma. Erā eropa peedorecū erā peerācoma.

31 Eropirā òaro iiue m̄ua. Um̄ari nacu, ñamiri nacu mojomoro ïari mera buhem̄uribū yūhu m̄are. Uhre bojori gohra òaro buhebu m̄ua árīpehrerāre. Irire yū buhera òaro guñaniguicāque m̄ua.

32 “Dohpaguere yū wara pūhrū Goāmū m̄are īhadibugucumi. Īgu mahiri buherire m̄ua buherā òaro árīrāca m̄ua. Goāmū īgu buheri mera m̄are īgu yarāre òaro itamumasimi. Eropigū īgu yarā dihtare īgu iidiadiro dopa ta m̄ua tamerare òaro iigucumi.

33 M̄ua niyeru oparire, m̄ua suhri opari sāre

"Yure oque," aribirimurib.

34 Yu basi mohme wajatabu yaha áriburire. Eropigü yu gamerire, yu mera majora erá gameri sare yu mohme wajatara mera aimurib. Yuhu eropa iirare masia mu.

35 Mari õpa buringa mohmera gajino moorare itamuro gahmea marire. Ire muare ii ihmumurib yuhu. Jesu mari Opü ïgu arirare guñaque mu. "Igu ocü ñeadigü tauro odigupu mucubirimi," aripu Jesu ïgu basi, arí weremi Pablo Jesu yarare.

36 Eropa arituhaja Pablo erá mera mereja, Goãmure serema.

37 Igü eropa seretuhajacü erá áripehrerá Pablore pabua wayuporá mimi ore goeriserema.

38 "Muare dipaturi ñasome yuhu," igü aricü peerá buringa bujawerema erá. Eropirá erá ïgure tuunurusia buhama peramague. Erogue ïgure ñhanurusiamaga wacü.

21

Pablo dipaturi Jerusaléngue wapu

1 Jesu yarare "Wagu iiaa," arí, dohodiru mera, Cos waicuri nugu rogue diaye waha taribujabaju gua. Gajinu Roda waicuri nugu rogue taribujaja, taria, Pátara waicuri macague ejabu gua.

2 Pátara árirá, Feniciague waburidirure dohodirure bocajabu gua. Eropirá iriru mera wabu gua.

3 Eropa wará Chipre waicuri nugu rore diaye ta ñha tariabu gua. Copu dujabu iri nugu ro. Iri nugu rore taria, Siria waicuri yebague ejabu

gúa. Eropirā dohodiru majá doberire dohodiru majagü Tiro waīcüri maca ígu durimujucü, ero payanibü.

⁴ Ero Jesu yarāre īarā, siete nüri gohra dujanibü güä iri maca ta. Eropirā ero majarā Jesu yarā Espíritu Santo ígu werediro dopa ta erā Pablore Jerusaléngue wadorebiririma.

⁵ Erā eropa aríquerecü iri macare siete nüri güä árīra pührü, waha wabü daja. Güä waboro coregä árīpehrerā Jesu yarā, erā marasä nome mera, erā porā mera, maca türo pohro güare īhadujarā wama. Eropirā árīpehrerā güä imiporogue eja, mereja Goāmure serēbü.

⁶ Güä eropa seréra pührü, "Warā iiaa," arī, erāre pabuatuuhaja goeriseretuhaja waha wabü güä. Güä wacü īhanurüsia, erāpü majaa wama erā ya wirigue.

⁷ Tiro waīcüri macare majá tariabü güä. Eropirā Tolemaidague tuhajabü güä. Ero ta wüariyare watubü. Iri macare eja, Jesu yarāre "Acawererā, ¿āhriri múa?" arī, yujunu erā mera árīribü.

⁸ Eropirā iri maca ma buharo árīcü gajinü daja Pablo mera mague wabü güä Cesarea waīcüri macague warā. Erogue eja, ñari buherire weregu Felipe waīcugü ya wihiqü ejabü. Eropirā ígu mera dujabü güä. Felipe Jesu yarā erā siete beyenirā mera majagü árīmi.

⁹ Eropigü ígu wapicürä nome pagü árīmi. Erā nomepu Goāmu yare wererā nome árīma.

¹⁰⁻¹¹ Erogue güä bajamenüri güä árīra pührü, Agabo waīcugü Goamü yare weremühtagü Judeague árīgu güare īagü erami. Eropigü

ĩgʉ Pablo yadare tʉādiuridare aĩ, ĩgʉ basi ĩgʉ guburire, ĩgʉ mojotorire diri īhmu wereyúmi.

—Ópa arīmi Espíritu Santo. “Idare opagʉ Jerusaléngue ĩgʉ ejacʉ, judio masa eropa ta dirirācoma ĩgure. Dirituhaja, judio masa árībirāre orācoma erā ĩgure,” arīmi Espíritu Santo, arī wereyúmi Agabo.

¹² Ĩgʉ eroparīcʉ peerā, gʉa Cesarea majarā mera Pablore bʉrigā mahibʉ. Ĩgure “Jerusaléngue wabiricāque,” arīribʉ.

¹³ Gʉa eroparīcʉ Pablopʉ yʉhrimi:

—¿Dohpa arī orerā iiri mʉa? Yʉpʉre bʉjawerecʉ iiaa mʉa. Erā yʉre peresu iicʉ ðaroca. Yʉhʉ Jerusaléngue Jesu mari Opʉ yare yʉ iira waja yʉ sīricʉ ðaroca, arīmi Pablo gʉare.

¹⁴ “Wabeaa,” ĩgʉ arīcʉ peediarā iiribʉ gʉa. Ĩgʉ “Wagʉra,” ĩgʉ arīcʉ, eropa pepicābʉ gʉa. Ópa arībʉ:

—Mari Opʉ ĩgʉ gamero dopa ta iiporo, arībʉ gʉa.

¹⁵ Irire weretamutu, gʉa yare ahmu, waha wabʉ daja Jerusaléngue warā.

¹⁶ Erogue gʉa wacʉ bajamerāgā Cesarea majarā Jesu yarāpʉ gʉa mera wama. Eropirā Jerusaléngue eja erā mera majagʉ Mnasón waīcʉgʉ ya wihigue ejabʉ gʉa. Mnasón Chipre majagʉ ĩgʉ yoari boje Jesu buhegʉ árīmi. Eropirā ĩgʉ ya wihi gʉa árīguri wihi árībʉ. Eropirā Jerusaléngue ejabʉ gʉa.

Pablo Santiagore ĩagʉ wapʉ

17 Jerusaléngue gúa ejacũ, ero majarã Jesu yarãpù “¿Erarari?” arĩ, mucubiriri mera bocatírima gúare.

18 Gajinù Pablo gúa mera Santigore ūagü ejami. Gúa erogue ejacũ ero árîpehrerã Jesu yarã oparã árîma.

19 Eropigù Pablo erâre ūgù mojoto ñeara pûhrù judio masa árîbirâre ūgù buherare werepehomì. Goãmù ūgù itamuri mera ūgù iirare werepehomì Pablo Jesu yarâre.

20 Ūgù eropa arĩ werecũ peerâ,
—Goãmù õagù, turagù âhrimi, arĩ umupeoma erâpù. Eropa arîtuhaja erã Pablore õpa arĩ werema.

—Acaweregù, dohpaguere bajarã judio masa Jasure umupeorã âhrima. Mûhù irire masia. Eropirã erã õpa arĩ pepima: “Goãmù ūgù dorerire, Moisegue marire ūgù apirare marire iipehoro gahmea,” arîrã iima.

21 Õpa arînemoma erã. “Gajipugue árîrâre judio masa árîbirâ watope árîrâre judio masare Goãmù Moisere ūgù apirare ‘ibiricâque,’ arĩ doremi Pablo,” arâma õ majarã judío masa mûre. “Pablo judio masa porâre mari dorero dopa miri gasirogâre wiri aïdorebeami,” arâma erã mûre. “Judío masa erã iidorerire Pablo duhudoremi,” arĩ i sâre werewuama mûre.

22 Eropirã mûhù õre eracũ peerâ erã gamenererâcoma mûre turimorã. Eropigù õpa iiro gahmea mûre.

23 Mûre gúa dorero dopa ta iique. Dohpague õre wapicurã ume Goãmûre umupeorã “Õpa iirâra,” arîrã âhrima.

24 Erā mera waque. Eropirā Goāmʉ Moisere īgʉ dorediro dopa ta erā basi Goāmʉ yare iiburire iimorā erā ñeri iirire coerā iima. Mʉ sā eropa ta iique. Eropa iigʉ erā eropa iira wajare wajayeque mʉpu. Mʉhʉ eropa wajayera pʉhrʉ erā poarire wʉadoremasima erā. Mʉ eropa iicʉ ñarā masa mure erā arīra iri gʉyara árīcʉ masirācoma erā. Goāmʉ Moisere īgʉ apira dorerire iigʉ mʉ árīcʉ masirācoma erā.

25 Judio masa árībirā Jesu yarāpʉre gʉa gojarapūre obeotuhajabʉ. Ópa arī gojabʉ gʉa. “Goāmarā wéanirāre umupeora barire, dire, wʉunugʉ mohwejēnirā waimʉrāre babiricāque mʉa. Eropirā nome mera ñero iibiricāque. Nome sā ʉma mera ñero iibiricāque,” arī were gojabʉ gʉa gojarapūre, arīma erā Pablore.

Goāmʉ wihigue judio masa Pablore ñeañorā

26 Erā eropa arī wereniguira pʉhrʉ gajinʉ Pablopʉ wapicʉrā ʉma mera erā basi Goāmʉ yare iimorā erā ñeri iirire coemorā, Goāmʉ wihigue ñaja wañorā. Iri wihigue ñajajagʉ, erāre werepʉ Pablo: “I nʉchʉ nʉri dʉhyaa mʉa coeboro,” arī werepʉ īgʉ wapicʉrāre. Eropirā erā coeturinʉ erā nʉchʉ Goāmure waimʉrāre erā oburinʉ árībʉ.

27 Eropii erā coepehodiro merogā dʉhyacʉ gohra Goāmʉ wihigue Pablo īgʉ árīcʉ Asia yeba majarā judio masapʉ ñañorā īgure. Eropa ñarā gajirāre iri wihi árīrāre Pablo mera guacʉ iiñorā erā. Eropa guarā judio masa Pablore ñeha õpa arī gaguiniguiñorā:

28 —Múa gua acawererā Israe masa guare itamurā arique. Ihī āhrimi. Moise dorerire i wihi sāre cóadore buhemí áripehrerāre. Eropigü īgü Goāmu wihiguere judío masa árībirā sāre añajadi āhrami. Eropigü i wihire ñeri mariri wihire īgü goroweoadi āhrami, arī gaguiniguñorā judío masa Asia yeba majarā ero majarāre.

29 Ero core Jerusalén Pablo Trófimo mera īgu árīcū judío masa īañorā. Trófimo Efeso majagü judío masü árībiridigü árīmi. īgü eropa árīcū masirā òpa arī pepiñorā erā: “Pablo Trófimore Goāmu wihire añajagü iicumi,” arī pepiriñorā judío masa.

30 Masare erā eropa arī were erā gaguinigua pührü iri maca majarā áripehrerā bürigā guañorā. Bajarā omagāri, Goāmu wihi árīgure Pablore ñeha tarawiria wañorā. Tuhajanugu iri wihi disipore bihañorā erā īgue ñajariri arīrā.

31 Eropirā erā īgure wejēmorā iiriñorā. Erā eropa iicū īarā gajirāpü wererā wañorā surara opure. “Áripehrerā Jerusalén majarā gamenere gua, gaguiniguirā iiama,” arī wererā wañorā surara opure.

32 Erā eroparīcū peegü opüpü īgü surarare, erā dorera sāre gameneo, erā mera Pablore wejēdiarā pohrogue omagā ejañorā. Surara erā ejacū īarā Pablore panirā pa duhuñorā.

33 Eropigü surara opü Pablo pohrogue eja, īgure ñeha, peda comedá mera diridorepu. Erā dirituhajacū īha, opü Pablore serēpipü masare:

—¿Nihino ãhririri ihĩ? ¿Ñeheno dipuwaja īgure eropa iiri múa? arĩ serẽpipu īgu erãre.

34 Īgu eropa serẽpicu peerã masapu “Ópa iiami īgu,” arĩ, gajirã sã gajiropa arĩ, gaguinigui wereñorã surara opure. Erã eropa gaguiniguicu surara opu õaro peebiripu. Eropigu īgu surara ya wihigue Pablore aïgädorepu.

35 Iri wihigue ejá, Pablo muriariñere īgu muriacu masapu īgure padiarã cähmotañorã. Erã eropa iicu surarapu īgure aïcoã muria wañorã.

36 Masa bajarã erãre nurusia, gaguinigui nurusiañorã.

—Īgure wejécäque, arĩ gaguiniguñorã erã Pablore.

Pablo “Ne masare ñero iibea yuhu,” arĩ werepu

37 Eropii Pablore iri wihigue erã peresu iiboro core, Pablopú opure serẽpipu.

—Yuhu múa mera weretamudiaca, arĩ serẽpipu Pablo.

—¿Muhu griego masa yare wereniguirí?

38 ¿Sohõ árîdigu, Egípto majagu árîbeari muhu? Īgu masare īgu oparâre cóadoregu, cuatro mil masa gamewejerápure masa marilogue aïgãapu. ¿Īgu árîbeari muhu? arípu opu Pablore.

39 Īgu eroparicu peegu Pablo yuhripu.

—Īgu árîbeaa yuhu. Judío masu ãhraa. Tarso Cilicia yeba áriri maca masa dehyoabu yuhu. Bu áriri maca majagu árîbeaa yuhu. Yuhu oã masa mera wereniguidiaa, arípu Pablo īgure.

40 Ígu eroparicū peegu opupu werenigu-idorepu masa mera. Eropigü Pablo māriariñegue nigui, ígu mojotori mera “Ejarimarcāque,” arípu masare. Ígu eropa iicū īarā, ejarimaripehrea wañorā. Erā ejarimaripehrecū īha, Pablo judio masa ya mera werepu erāre.

22

1 Yü acawererā, yü iirare weregura mūare. Yuhu werecū peeque mua, arípu Pablo.

2 Ígu eroparicū Pablo judio masa ya mera ígu wereniguicū peerā masa ejarimariro dujañorā. Eropigü Pablo erāre werepu:

3 —Yuhu judio masu ta āhraa. Tarso waīcuri maca, Cilicia yeba áriri maca masa dehyoabu yuhu. Eropigü i maca ta Jerusalén ta masabu yuhu. Eropigü yure Gamalie waīcugü buhemurimi yure. Eropigü yuhu mari ñecu sūmarā mūra dorerire òaro buhebu. Dohpaguere Goāmure mua umupeoro dopa ta yu sā umupeonigui.

4 Eropigü Jesure umupeorāre ñero iimuricarabu yuhu. Yujurāyeri erāre wejēcāmūricarabu yuhu. Umare, nome sāre ñeha, peresu iimuribu yuhu.

5 Pahia opu, mūrā mera yu eropa aríri “Di-aye ta āhraa,” arí weremasima mūre. Erā gojaripūrire Jesu yarāre ñeadoreburipūrire yure gojabasama. Mari acawererāre Damasco majarāre iripūre ihmubu iiribu Jesu yarāre ñeabu. Erāre ñeha, aīgāri peresu iibu iiribu.

Jerusaléngue erâre aígâdiaribü erâre dipuwaja moabu, arípü Pablo.

Pablo Jesu yagu ūg warare werepu

6 Eropa arítuhaja ūpa werenemopü:

—Jesu yarâre ñeari masü wadigü árîqueregu goeri boje árîcü, Damascogue yü ejaboro pohro gohra árîcü umarogue goesisiri medijubü yûre.

7 Ero eropa wacü yebague mehmerejacerabü yûhu. Yü mehmerejara pûhrü wereniguigü carimi yûre. “Saulo, ¿duhpigu yûre ñero iiri mûhu?” arígü carimi yûre.

8 “Opü, ¿nihino áhriri mûhu?” arí serêpibü yûhu. “Yûhu Jesu Nazare majagü, mû ñero iigü ta áhrraa yûhu,” arí yûhrimi ūg yûre.

9 Yü eropa wacü yü mera majorâ boyorore ïama. Eropirâ yü mera ūg wereniguicü peebirima erâ.

10 “Opü, ¿dohpa iigucuri yûhu?” arí serêpibü Jesure. “Wahgânugajaque. Damascogue waque. Ero mûhu wacü, mure árîpehrerî yü iidoreburire gajigü weregucumi mure,” arími ūg yûre.

11 Burigâ ero cuimijuro wacü yü cuiiri boboa wacarabü yûhu. Eropirâ yü mera majorâ yü mojotore ñeha, Damascogue tñâ wahgâma yûre.

12 “Ero Ananía waicugü, Goãmure umupeogü, marire Goãmü dorerire iipehogü árîmi. Ero majorâ judio masa árîpehrerâ erâ umupeogü árîmi.

13 Eropigu ūg yü pohro eranugara yûre weremi. “Acaweregü Saulo, ñaque dipaturi

daja," arīmi īgu. Īgu eropa arīra pāhrū dipaturi īabu yuhu daja. Eropigu īgure īabu yuhu.

14 Yū eropa īacū īgu Ananía yure weremi. "Mari Pagu īgu gamerire òaro masibure iribojegue beyetuhapu mure. Eropigu 'Yū magu ëagure īha peegucumi,' arī weremuhtapu mure mari Pagu iribojegue mu árīboro core. Īgu ãhrimi mari ñecu sūmarā mura erā umupeodi.

15 Eropigu mu īarare mu peerare weregucá árīpehrerare.

16 Eropirā dohpaguere yoari boje árībiricārā. Wahgānugajaque. Eropigu waŷedigu árīque. Jesure mu serēcū mu ñerire cōágucumi," arīmi īgu yure, arīpu Pablo.

Pablo judío masa árībirare īgu buherare werepu

17 Īgu eropa arītuhaja Pablo masare werenemopu:

—Eropa iituhaja yuhu Jerusaléngue dujari, Goāmu wihigue Goāmure serēgu ejabu.

18 Yuhu ero árīcū yu Opu Jesu yure dehyoami. Eropa dehyoagu yure weremi. "Jerusalén majarā yahare mu werecū peediabeama. Eropigu duru gajipugue waque," arīmi yu Opu Jesu yure.

19 Īgu eroparīcū peegu werebu īgure: "Opu, mu yarāre judío masa buheri wiri árīrare yu ñeha para sāre, peresugue erāre iimurirare masima Jerusalén majarā.

20 Eropigu mu yare weregure Estebanpure erā wejēcū īagu òaro iirā wejēma, arīribu. Īgure erā wejēcū erā ya suhrire opabasabu yuhu. Iri

sâre masima i maca majarã,” arĩ werebu yahua Jesure.

21 Yuhu eroparicu peegu yu Opu yure weremi: “Yoarogue judio masa áribirare buhebure obeogura mure. Eropiggu waque muhuhu,” arimi yure yu Opu, aripu Pablo masare.

Surara opu Pablo mera weretamupu

22 Igua weremuhntara dihtare õaro peeriñorã masa. Eropa peequererã judio masa áribirã pohro Jesu Pablore igua obeoburire igua werecú peerã erã gua gaguiniguinagañorã daja.

—Ihi dohpague tamerare sîricuraporo, arĩ gaguiniguñorã erã.

23 Eropirã erã gaguiniguinemo, guarí mera erã suhrire wejësiribeo, nicu mera deañorã.

24 Erã eropa iicu ñha surara opu surara ya wihigue Pablore añajadorepu igua surarare. Eropiggu surara opu “¿Duhpirã Pablo mera gua eropa siari gaguiniguirã iiri masa?” arĩ serëpidiaripu. Pablore irire serëpibu, yuradari mera târadoreripu igure.

25 Igua târadorequerecú igure erã dirira puhrus, igua pohro árigure surarare werepu Pablo.

—Yuhu Roma majagü ahraa. Eropirã “Nero iigü ahrimi,” yure arimasibea mua. Eropirã yuradari mera târamasibea mua, aripu Pablo igure.

26 Igua eroparicu surara igua opure weregu wapu.

—Ihi Roma majagü ahrimi. Eropiggu õaro iiqü ire, arĩ werepu igua igua opure.

27 Ígu eropa aríra pührü surara opüpü Pablore serépigü wapü.

—¿Diaye ta muhü Roma majagü áhriri? Wereque yure irire, arípü ígu.

—Ígu ta áhraa yuhü, arí yuhripü Pablo.

28 Ígu eroparicü peegü opüpü ígure werepu.

—Yuhü Roma majagü árñdiagu niyeru wüaro wajayebü, arípü ígu.

—Yuhü Roma maja macague masa dehyoabü. Eropigü Roma majagü áhraa, arípü Pablo.

29 Ígu eroparicü peerä ígure tärabonirä waha wañorä. Eropigü Pablo Roma majagü ígu árñcü masigu, ígure comedari mera erä dirirare guñagü, güi árñpü surara opü.

Pablo judio masa opure werepu

30 Eropigü surara opü judio masa Pablore erä weresärare õaro masidiapü. Eropa masidiagu gajinugue comedarire ígure ígu pädorera pührü pahia oparäre, judio masa erä mürä mera gameneredorepu surara opü. Ígu eropa gameneredorera pührü ígu erogue Pablore aígä, erä core duhudobopü ígure.

23

1 Eropigü Pablo judio masa mürä oparäre íabocatünugaja werepu:

—Acawererä, Goãmü ígu íaro umuri nucü õaro iiniguicabü yuhü, arípü Pablo.

2 Ígu eroparicü peegü árñpehrerä pahia weca árñgu opü Ananíapü Pablo disirore padorepu.

3 Ígu pohro niguiräre padorepu. Ígure erä para pührü Pablo Ananíare turipü.

—Masa erã ñaro dihtare õaro iigü ãhraa mühü. “Goãmü dorerire tarinügagü iiaa,” yure aríqueregü ta yure padorea mühü. Eropa padoregu mupü dorerire tarinügagü iica, arípu Pablo ïgüre.

⁴ Ígu eroparicü peerä Pablo pohro niguirä õpa aríñorä ïgüre:

—Goãmü ïgu beyedigü pahia opüre ñero wereniguibiricäque mühü, aríñorä erã Pablore.

⁵ Erã eroparicü peegü Pablo aríñemopü:

—Acawererä, ïgu, ïgu pahia weca opü ïgu áririire masibirabü yuhü. Eropigü eroparimaacäbü yuhü. Goãmü ya erã gojarapü õpa arí werea ïgüre: “Mua maca majarä opüre ñero arí wereniguibiricäque,” arí gojara ãhraa, arípu Pablo eräre.

⁶ Eropirä ero pe curu majarä áríñorä. Yuju curu saduceo masa áríñorä. Gaji curupü fariseo masa áríñorä. Pe curu erã árícü masigü, Pablo eräre büsüro mera werepu:

—Acawererä, yuhü fariseo masü ãhraa. Fariseo masü magü ta ãhraa yü sã. “Sírinirä masa muriaräcoma,” yü arí wereri dipuwaja yure ñero iidiae mua, arípu Pablo.

⁷ Ígu eroparicü peerä fariseo masa, saduceo masa erã basi gameturiñorä. Eropirä erã basi pe curu düca wariñorä.

⁸ Saduceo masa õpa aríñorä áríñorä: “Sírinirä masa muriásome. Espíritua anyua sã ne marima,” aríñorä áríñorä. Eropirä fariseo masapü erã aríro dopa aríbiríñorä. Eropirä Pablo

“S̄irinirā masa m̄ariarācoma,” īgʉ arīcʉ erā erā basi gameturiñorā.

⁹ Eropa gameturirā, b̄urigā gaguiniguñorā. Eropirā fariseo masa mera majarā judio masa buherā wahgānugaja, tuhri, wereñorā:

—Ihī Pablo ñero iibirami. Eropigʉ Espíritu, o anyu diaye īgʉ mera wereniguigʉ árībocumi. Eropirā īgure dipuwaja moarā Goāmure ihaturirā árīboca mari. Eropiibiricāque, arīñorā erā.

¹⁰ Erā eropa arīra p̄uhru erā árīpehrerā gameturi, b̄urigā guañorā. Erā eropa b̄urigā guacʉ īha güisāpʉ Pablore surara opʉpʉ. “Pablore patasiricārācoma,” arīgʉ īgʉ ya wihiqüe aīgāridoregʉ īgʉ masa watope īgʉ surarare obeopʉ.

¹¹ Gaji ñami Jesu mari Opʉ Pablo pohro dehyoa, werepʉ īgure:

—Güibiricāque. Dohpague õre Jerusaléngue yaha buherire wereabʉ m̄uhʉ. Eropigʉ Romague sāre õpa ta iigʉ waque, arīpʉ mari Opʉ Pablore.

Judio masa Pablore wejēdiariñorā

¹² Gajinʉ ñamiñarigā árīcʉ judio masa bājamerā gamenereñorā.

—Ópa iirā, arīñorā. Pablore wejēcārā. Eropirā īgure mari wejēboro core ihribiricārā. Babiricārā. Īgure wejēbirā oa mera s̄irirā. Īgure mari wejēbiricʉ Goāmu marire wejēporo, arīñorā erā.

¹³ Erā eropa arīrā cuarenta weca ñari judio masa árīñorā.

14 Erā eropa arī wereniguira pūhrū erā pahia oparāre, mūrā sāre wererā wañorā:

—Pablore gúa wejēboro core barire babeaa gúa.

15 Eropirā múa, mari mūrā mera õpa arī sihubeoque. “Pablore dipaturi serēpidiaca,” arībeoque surara opure. Múa eropa arīra pūhrū surara opure aīgāridoreque Pablore. Eropirā Pablo īghū õre īghū eraboro pohro gohra árīcū īghure wejērāca gúa, arīñorā erā pahia oparāre.

16 Eropigú Pablo tīgo magú erā eropa arī wereniguicū peepú. Erā eroparīcū peegú waha, surara ya wihiqüe Pablore weregu ñajapú.

17 Īghú eropa werera pūhrū Pablopú yujugú surarare sihubeo, werepu ëgħure.

—Ihī mamure mu opu pohrogue aīgāque. Ihī mu opure werediagú iimi, arīpú Pablo.

18 Īghú eroparīcū peegú surarapú Pablo tīgo magure ëgħu opu pohrogue aī ejá, werepu.

—Peresugue árīgú Pablopú yħre sihubeo, īre mamure mu pohrogue aīgāridoreami. Ihī mure weregu arigú iiami, arīpú surara ëgħu opure.

19 Īghú eroparīcū peegú opupú mamure ëgħu mojotore ñeha tuāgħā, masa marirogue ëgħure serēpi īapu.

—¿Dohpa arību iiari mħħu yħre? arīpú ëgħu Pablo tīgo magure.

20 Īghú eropa serēpicū peegú õpa arī werepu.

—Judio masa yujuro mera, “Ópa iirā,” arī, wereniguama. Ñamigāre judio masa oparā pohrogue mure Pablore aīgādorerācoma.

“Mūrāñ dipaturi Pablore serēpidiamā,” arī guyarācoma.

21 Eropirā cuarenta weca ñari masa īgure wejēdiarā mague duhrinijarā corerācoma. Erā ëgure wejēboro core barire basome. Eropirā iħrisome. “Ēgure mari wejēbiricū, Goāmu marire wejēporo,” arāma erā erā basi. Eropirā dohpaguere mure Pablore aīgāridorerā erāpu duhri coretuhajama Pablore wejēmorā. Eropigu erā wererā eracū erāre yħribita muħħu, arī werepū mamu surara opū.

22 Īgħu eroparīcū peegħu surara opu õpa arīpu:
—Yure mu wererare gajirāre werebircāque, arī werepū mamure. Eropa arītuħaja mamure “Wahanisa,” arīpu.

Pablore opu Feli waċċugħu pohrogue obeopu

23 Eropigu surara opu perā īgħu surarare si-hugħā, erāre dorepū:

—Doscientos surarare, setenta cabayu peyarāre, doscientos ñoseri mijiri oparāre Cesareague wamorāre erā yare amudorerā waque. Eropirā dohpagħā ñami nueve árīcū mua waborore coreque.

24 Eropirā Pablore cabayuare īgħu peyamorāre amubasaque. Opu Feli pohrogue, Cesareague õaro sorā waque īgħure, arīpu surara opu.

25 Eropa arītuħaja papera gojapu. Ópa arī gojapu īgħu:

26 “Yuhu Claudio Lisia mure turagħu opu Felire õadorea.

²⁷ Judio masa ūre ūneha, wejērama. Eropigū ūgū Roma majagū ūgū árīcū masigu, yū surara mera ūgūre itamugū ejabū.

²⁸ Eropigū ūgūre erā weresārare masidiagu judío masa oparā pohro aīgābu ūgūre.

²⁹ Eropigū ūgū judio masa ya doreri dihtare ūgū tarinugacū, mari ya dorerire ūgū tarinugabiricū ūgū, ūgūre peresugue apidiabirabū. Ñehe dipuwaja sīriro mara ūgūre.

³⁰ Eropigū judio masa ūgūre wejēdiarā, erā duhri corecū ūgū gajigu wereami yūre. ūgū eropa werera pūhrū Pablore dohpaguere mu pohro obeogū iiaa. Eropigū ūgūre weresānirāre ūgū ñero iirare mure weredoretuhajabū yūhū," arī gojapū surara opū.

³¹ Eropirā surara erā opū ūgū dorediro dopa ta iiñorā. Iri ñamire Antípatri waicuri macague Pablore aī ejañorā.

³² Gajinū gajirā surara cabayua weca peyabirā iri maca ta dujariñorā erā ya macague. Gajirā surara cabayua peyarā dihta ūgūre aī tarigāñorā.

³³ Pū Cesareague aī ejañorā Pablore. Eropirā surara opū ūgū obeorapūre opū Felire wiañorā. Eropirā Pablore aī ejañorā opū pohrogue.

³⁴ Erā eropa wiara pūhrū iripūre ūgū ūra pūhrū ūgū gajirāre serēpi ūrapū:

—¿Di yeba majagū áhriri ihī Pablo? arī serēpi ūrapū.

—Cilicia yeba majagū áhrimi, arī wereñorā ūgūre.

³⁵ Erāre serēpituhaja, Feli Pablore werepū:

—Mure weresānirā õre erā eracū mu wererire peegura, arīpū Feli Pablore.

Ígu era Pablore arīra pührū Herode ya wihi que ígure apipū. Eropigū ígu umare ígure core-dorepū ígu opū.

24

Pablo “Ñero iibirabū,” arī werepū Felire gajirā weresāra pührū

¹ Cinco nūri pührū Ananía pahia opū, judío masa erā mūrā, dorerire weremehregū Tértulo waicugū mera Cesareague ejañorā. Eropirā erā Pablore weresādiarā, opū Feli pohrogue ejañorā.

² Eropigū Pablore erā gamenererogue erā aī ejara pührū Tértulo ígure weresānugapū. Eropa weresānugagū õpa arīpū Felire:

—Muuhū õaro masigu, gua opū muuhū õaro dorecū gua i yeba majarā õaro áricāa gua gamequeáro mariro. Mu doreri mera õaripure gohrotoro iiaa i yeba.

³ Eropirā gua õaro áricārā mucubiria. Eropirā mu mera õaro mucubiria.

⁴ Dohpague merogā mure garibogura yuhū. Merogā mu mera weretamudiaca. Guare peenique dohpa.

⁵ Ihī guare garibotariami. Áripehreri yebari majarāgue judío masare erā gua gaguiniguicū iimi ihī. Eropigū masa erā basi gameturicū iimi ihī. “Oparāre cóárā,” arīrā mera majagu áhrimi ihī. Eropigū nazareno waicuri curu opū áhrimi.

⁶ Eropigū Goāmū wihire ñero ígu iidiacū ñarā gua ñeabū ïre. Guá ñeara pührū gua ya

dorerire īgu tarinugagū árīcū īgure dipuwaja moadiarabū gúa.

7 Eropa moadiaquerecū surara opūpū Lisia waicugū īgure gūare turaro mera emacāmi.

8 Pührū īgure weresānirāre mu pohrogue wadoreami Lisia. īgu eroparīcū peerā ahrabū gúa. Mu tamera īre serēpigū, árīpehrerire īgu ya dipuwajare masigūca muhū, arīpū Tértulo Felire.

9 īgu eropa arīra pührū gajirā judio masa Tértulo īgu arīdiro dopa ta “Diaye ta āhraa,” arīñorā erā sā.

10 Erā eropa arī weresāra pührū opū Feli Pablore weredorepū. Ópa arī werepū Pablo:

—Baja bojori i yeba majorāre mu dorerare masia yuhū. Eropigū yu iirare mure weregū mucubiria.

11 Doce nuri ta wahaa Jerusaléngue Goāmure yu umupeora pührū. Muhū i diaye árīcū masidiagu gajirāre serēpi īaque.

12 Judio masa yure Goāmu wihiguere boca erā ñeacū masare arī gaguiniguigu iibirabū. Eropigū “Oparāre cóāque,” arīgu iibirabū. Eropigū judio masa buheri wirire, erā ya maca sāre ne ñero iibirimurabū.

13 Eropirā yure weresānirāpū erā weresārare “Ópa iiamī ihī,” arī weremasibeama mure.

14 Dohpague yu iirare weregūra mure. Matague ta gúa ñecu sumarā erā umupeodiro dopa ta Goāmure umupeoa yu sā. Eropigū Goāmu yare iiaa Jesu ya õari buheri iri arīro dopa ta. Oā “Jesu ya guyabirari āhraa,” arī wereniguima oā judio masa. Eropigū Goāmu

doreri, Moiseguere īgu apirare iri sāre umupeoa yuhu. Eropigü Goämü ya weremühtanirā erā gojara sāre umupeoa yuhu.

¹⁵ Oā gajirā judio masa mera ta “Goämü áripehrerā masare s̄irinirāre ñarā, ñerā mera erā masa m̄ariacü iigucumi,” erā arī pepiro dopa ta yu sā eropa ta arī pepia.

¹⁶ Eropigü dipuwaja mara yuhu. Goämü irire masimi. Eropirā masa sā irire masima. Eropigü diaye ta werea yuhu mure.

¹⁷ “Gaji bojorire gajipugue yuhu curigu árigü dujarabü Jerusaléngue. Yu acawererā Jerusalén majarā mojomorocurāre niyeru ogü arigu iiabu.

¹⁸ Dujara, Goämure umupeobu īgu ya wihiqü ejarabu. Eropigü Goämü īgu coedorero dopa yu basi iira puhru waibugüre odiarabü Goämure umupeobu. Erogue yu árīcü oā judio masa yure bocama. Erā bocacü gajirā yu mera majarā marama. Gua gaguiniguirā marama.

¹⁹ Eropirā gajirā judio masa Asia yeba majarā ero áhrama. Erā yu ñero iicü ñanirā árīrā weresärā ariporo òguere.

²⁰ Oā ògue árīrāpü judio masa oparā gamenererogue yu árīcü ñanirā yu erogue ñero iirare masirā, erā sā weresäporo.

²¹ Gaji tamerare yure erā weresämasima: Erā mera árigü òpa arī būrigü gaguiniguibü yuhu: “‘S̄irinirā masa m̄ariarâcoma,’ yu arīra waja dipuwaja moaa mua,” arību erāre, arī werepu Pablo Felire “Ñero iibiribü,” arīgü.

²² Ígu eropa arī werera puhru Feli òpa arī werepu Pablore:

—Dohpaguere iripēta āhraa. Surara opʉ Lisia īgʉ erara pʉhrʉ mʉre yʉ iiborore masigʉca yʉhʉ, arīpʉ Feli Pablore. Felipʉ Jesu yarā erā iirare õaro masipehogu árīpʉ.

23 Eropa arītuhaba, Pablore coregʉre surarare Feli õaro īhadibudorepʉ peresugue árīgʉ duhriri arīgʉ. Eropa īhadibudorequeregʉ õaro iidorepʉ īgure. Eropigʉ merogā ópʉ īgʉ curiborore. Pablo mera majarāre īgure peresugue árīgʉre itamudoregʉ eropa dorepʉ Feli.

24 Bajamenuri pʉhrʉ Feli īgʉ marapo Drusila waīcʉgo mera ahri, Pablore sihuñorā daja. Feli marapopʉ judio maso árīpo. Pablore erā sihura pʉhrʉ, Jesucristore īgʉ umupeorire Pablopʉ werepʉ erāre.

25 Eropa weregʉ, õarire, õaro guñamasirire, ñerire gamebiririre, pehrerinʉ árīcʉ masare Goāmʉ dipuwaja moaborore werepʉ Pablo. īgʉ eropa arī werecʉ peegʉ Feli güigʉ, Pablore werepʉ:

—Dohpaguere waque. Pʉhrʉ yare mohmeri maricʉ sihugura daja, arīpʉ Pablore.

26 Eropa arīgʉ, Pablo īgure niyeru ocʉ gameripʉ Feli. Eropigʉ īgʉ niyerure gamegʉ, bajasuburi Pablore sihu, īgʉ mera wereniguimʉripʉ Feli. Niyerure īgʉ wajayecʉ ta Pablore wiuboñumi gajisubu arīgʉ.

27 Pe bojori pʉhrʉ Porcio Festo waīcʉgʉ Felire gohrotogʉ árīpʉ. Eropigʉ Felipʉ opʉ árīgʉ judio masare mucubiricʉ iidiapʉ. Eropigʉ īgʉ Palore peresu árīdorepʉ dohpa.

25

Festore Pablo īgu iirare werepʉ

¹ Eropii Festo iri yebague ʉhrenʉ īgu opʉ ñajara pʉhrʉ, Cesareague árīdigʉ waha, Jerusaléngue ejapʉ.

² Ero īgu ejacã īha pahia oparã, judio masa oparã mera Pablore erã weresārare wereñorã Festore.

³ Pablo īgu mague wacã iri mague īgure cohre, wejēdiariñorã īgure erã. Jerusalén mague aricũ gameriñorã īgure wejēmorã. Eropirã erã òpa Festore ʉputʉ serēriñorã:

—Pablore òguere Jerusaléngue oboequie, arĩ serēriñorã erã Festore Pablore wejēdiarã.

⁴ Erã eroparīcã peegʉ, Festo werepʉ erãre:

—Dohpaguere Pablo Cesareague peresu áhrimi. Dohpaguere yʉhu erogue wabu iiaa.

⁵ Pablo īgu ñero iigʉ árīcã, mʉa oparã Cesareague yʉ mera waha, īgure weresāque, arīpʉ Festo.

⁶ Eropigʉ Festo ocho o diez nuri erã mera īgu árīra pʉhrʉ Cesareague dujaa wapʉ. Gajinʉ īgu dipuwaja moadoreri wihi doagʉ, Pablore aīgāridorepʉ.

⁷ Eropirã Pablo Festo pohrogue īgu eracã, judio masa Jerusaléngue arinirãpʉ Pablo pohro nigui, īgure bʉrigã weresānʉgañorã. Eropa weresāquererã “Ihĩ īgu ñero iicã īabʉ,” arĩ weresāmasibiriñorã.

⁸ Erã eropa arĩ weresāra pʉhrʉ Pablo īgu iirare werepʉ:

—Judio masa erā dorerire, Goāmʉ wihi majā dorerire, Roma opʉ īgʉ dorerire ne tarinʉgabirabʉ, arīpʉ Pablo.

⁹ Festopʉ judio masare mucubiricã iidiagʉ, Pablore serēpipʉ.

—¿Jerusaléngue wadiari mʉhʉ? Mʉ iirare yure eroque weregʉca mʉhʉ, arīpʉ Festo Pablore.

¹⁰ Īgʉ eroparīcã Pablo yʉhripʉ:

—Arīpehrerā weca opʉ īgʉ ya wihi dipuwaja moadoreri wihi āhraa dohpaguere. I wiñino ta ohō sā āhraa. Eropigʉ yʉ iirare ohō ta amu purumujuque. Judio masare yʉ ñero iibirirare ðaro masia mʉhʉ.

¹¹ Ñerire iigu dorerire tarinʉgagʉ árīgʉ “Yure wejebiricāque,” arībiriboaya. Eropigʉ oã weresāripʉ gʉyari iri árīcã yure weresānirāre yure omasibea mʉhʉ. Yʉ iirare árīpehrerā weca opure Césare weregʉ wadiaca yʉhʉ, arīpʉ Pablo.

¹² Īgʉ eroparīcã peegʉ Festopʉ ðaro masi wererāre serēpituhaja, werepʉ Pablore.

—Mʉhʉ árīpehrerā weca opure mʉ iirare mʉ werediacã, īgʉ pohrogue Romague obeorāra mʉre, arīpʉ Festo Pablore.

Pablo opʉ Agripare īgʉ iirare werepʉ

¹³ Festo opʉ ñajara pʉhrugue opʉ Agripa, Berenice wañugo mera Cesareague Festore ñarā ejañorā.

—¿Ne, erarari mʉ sā? arīñorā erā Festore bocatíri serērā.

¹⁴ Ero bajamenʉrigã erā árīra pʉhrʉ Festo werepʉ Agripare Pablore erā iirare.

—Óre Feli ñgħu peresu iidigu āħrimi.

15 Eropirā Jerusaléngue yu wacū judio masa erā pahia oparā, erā mħarrā mera īre weresāma. “Igħu ya dipuwajare wejēque īgħure,” arī serēama erā yure.

16 Erā eroparicū peegħu yu ḵpa wereabu: “Għa Roma majarapu peresu erā iinirāre masare eropa ta ocăbirimuribu. Eropigħu īgħure osome muare. Għa neadigħure īgħure weresānirā għuare wereniguiboro core īgħure dipuwaja moamasi-beaa għa. Īgħu basi sā īgħu iirare īgħu werenibircū īgħure dipuwaja moamasibea għa,” arābu erāre.

17 Eropigħu ḵre erā weresārā eracū īagħu yoari boje iibrabu yuhu. Eropigħu gajnejnure masa dipuwaja moadoreri wihi yu doaq, erā weresādigħure sihubeoabu.

18 Eropirā iri wihi īgħu eracū īarā īgħure īħaturirā wahgħanugħajjama. Erā eropa wahgħanugħajac īagħu īnetriaro arī weresārācoma arī pepirabu yuhu erāre. Īgħure weresādia quererā weresāmasibirama erā.

19 Eropirā īre Goāmu yare īgħu werera dipuwaja judio masa īgħure īħaturiama. “Jesu waċċugħu īgħu sīridiġu masa muriadi árīmi,” arī īgħu werera waja weresāma īre. I diħtare weresāma.

20 Irre masibigħu īgħure ḵaro serēpi īabu. “¿Jerusaléngue wadiacuri yu mera? Erogue wereque mu iirare yure,” arīrabu īgħure.

21 Yu eroparicū peegħu īgħipu wadiabirami. “Yu iirare árīpehrerā weca opure werediaca,” arāmi īgħu yure. Īgħu eropa arīra puhru ohō ta īgħure

coredoreabu árípehrerá weca opu pohro ígure yu obeoboro core, arípu Festo Agripare.

²² —Yu basi peediaca ígure, arípu Agripa Festore.

—Ñamigá ta ígure peeguca muhu, arí yuhripu Festo.

²³ Eropirá gajinu árícu Agripa, Berenice mera masa dipuwaja moadoreri wihique eja, “Opará áhrraa gua,” aríru guhyadiaro ii íhmuñorá erá, surara opará, iri maca majará opará mera. Eropa ii ñajará iri wihiqure ñajañorá. Erá ñajajara puhru Pablore sihubuopu Festo.

²⁴ Eropigu Festo ópa werepu:

—Opu Agripa, mua árípehrerá i wihire gamenererá peeque. Óre ihí bajará judio masa erá wereságu áhrimi. Jerusaléngue Cesareague sáre erá ígure weresáma. “Ígure wejéque,” eropa arínguicára*r*á iima erá.

²⁵ Erá eropa aríquerecá ta ópa arí pepia yuhu. Ihí ne ñero iidigu áríbeam*i*. ¿Ñehe dipuwaja mari wejébocuri ígure? Eropigu árípehrerá weca opure César Augustore ígu iirare ígu werediacu árípehrerá opu pohrogue obeogura íre.

²⁶⁻²⁷ Eropigu ihí ígu iirare masibirinica yuhu dohpa. Eropa masibirinigu mari opure were gojamasibirica. Eropigu muare ígu werecu peedoregu iiaa dohpaguere. Opu Agripa, dohpaguere tamerare ihí áhrimi mu serépi íabu. Mu serépi íatuhaja mari masira puhru íre erá weresára*r*are óaro were gojagura. Ihí ígu ñero iirare yu masibiriqueregu ta opu pohrogue ígure yu obeocu õabeaa. Eropigu dohpaguere erá

weresārare õaro masidiagʉ iiaa, arĩpʉ Festo erāre.

26

Pablo Agripare īgʉ iirare werepʉ

¹ Īgʉ eropa arĩra pʉhrʉ Agripa Pablore arĩpʉ:

—Mʉ basi ta wereque, arĩpʉ īgʉ Pablore. Īgʉ eropa arĩra pʉhrʉ Pablopʉ, “Ejarimaricāque,” arīgʉ īgʉ mojotorire aĩ wahgūbeo, īgʉ iirare werenʉgapʉ:

² —Opʉ Agripa, yʉre judio masa erā weresārare, yʉ iirare mʉre weregʉ, dohpaguere õaro sīporācʉa.

³ Gua judio masa gʉa iiricʉrare, gʉa buheri sāre muhʉ õaro masicʉ tamerare mucubiria yʉhʉ. Eropigʉ muhʉ yʉre õaro peeque, arīnugapʉ Pablo.

Pablo Jesu yagʉ īgʉ árīboro core īgʉ árīricʉrare werepʉ

⁴ Eropa arītuhajagʉ õpa arīnemopʉ īgʉ:

—Mamʉ árīgʉ yʉ árīricʉrare árīpehrerā judio masa masima. Ḳmuri nucʉ yʉ masa dehyoara pʉhrʉ yaha yebaguere, Jerusaléngue sāre yʉ árīrare masima erā.

⁵ Negohraguere fariseo masʉ árīribʉ. Eropigʉ fariseo masa erā dorerire, erā iirinore yʉhʉ iipehodigʉ árīcʉ erā masima. Erā mʉre wederiarā, irire weremasima erā.

⁶ I dipuwaja ta yʉre weresāmʉrima. Gua ñecʉ sumarāre “S̄irinirāre masugʉra,” Goãmu īgʉ arī apirare “Diaye ta ãhraa,” yʉ arīri waja oã yʉre weresāmʉrima.

7 Yu acawererā judio masa, ár̄ipehrerā doce cururi majorā Goāmu masare īgu masuborore mucubiri corema. Eropirā Goāmure umupe-oniguicāma. Eropa corerā ár̄irā yu iiro dopa ta iima erā sā. Opu Agripa, eropa yujuropa gua iirā ár̄iquerecū ta erāpu yuhu īgu masuborore ii coreri waja yure weresāmurima judio masa.

8 ¿Duhpirā sīrinirāre Goāmu īgu masuborore peediabeari mua judio masa? ar̄i werepu Pablo.

Pablo Jesu yarāre īgu ñero iirare werepu

9 Eroparītuha ja õpa werenemopu: —Jesu Nazare majagure īanibigu dohpa ñeri dihtare iidiaribu yuhu īgu yarāre.

10 Eropigu Jerusaléngue eropa iimuriribu yuhu. Pahia oparā yure erā dorera puhru bajarā Jesu yarāre peresu iimuribu yuhu. Eropigu oparā erāre erā wejēdorecū, wejēmuribu yu sā.

11 Bajasuburi ár̄ipehrerī judio masa erā buheri wirigue Jesu yarāre ñero iidoremuricarabu. Eropigu Jesu yarā Jesure erā cōācū iidiaribu yuhu. Erā mera burigā guabu yuhu. Eropigu gaji macarigue sāre erāre ñero iigu ejamuricarabu yuhu, ar̄i werepu Pablo.

Pablo Jesu yagu īgu warare werepu

12 Eropa ar̄ituha ja õpa werenemopu: —Eropigu Damascogue Jesu yarāre ñero iidiagu ejaribu. Erāre yuhu ñero iidiacū īarā pahia oparā yure wadorema.

13 Õpa ár̄ibu, opu Agripa: Goeri boje ár̄icū gohra mague yu wacū umaro majas goesisiriri,

abe ʉmʉ majagʉ tauro yʉre yʉ mera warā sāre goesesiribʉ.

¹⁴ Gua árīpehrerā yebague mehmerejabʉ. Judío masa ya mera yʉre īgʉ wereniguicʉ peebʉ. “Saulo, Saulo, ¿duhpigʉ mʉhʉ yʉre ñero iiri? Mʉhʉ yʉ mera guagʉ yʉre yʉhribigʉ, mʉ basi ñero taria,” arīmi yʉre.

¹⁵ “Opʉ, ¿nihino ähriri mʉhʉ?” arī serēpibʉ yʉpu. “Yʉhʉ Jesu ta ähraa mʉ ñero iigu.

¹⁶ Wahgānʉgajaque mʉhʉ. Yʉ pohro majagʉ mʉre iibu dohpague dehyoa yʉhʉ. Dohpagāre mʉhʉ yʉre īarare, pʉhrʉ mʉre yʉ ëhmuburi sāre gajirāre weredorebu apigʉca mʉre.

¹⁷ Judío masare, judío masa árībirā sāre mʉre buhedoregʉ obeogʉra. Erā pohro mʉ árīcʉ, mʉre erā ëhaturicʉ mʉre itamugʉra.

¹⁸ Yahare erāre masicʉ iique mʉhʉ. Eropigʉ erā ñerire duhucʉ iique mʉhʉ. Õaripure gohrotocʉ iique erāre. Watīre erāre gamebiricʉ iique mʉhʉ. Eropigʉ Goāmʉ yapure iicʉ iique mʉhʉ erāre. Mʉhʉ eropa iicʉ erā yʉre umupeorācoma. Erā eropa umupeocʉ īagʉ erā ñeri iirare cādijigʉca. Eropirā erā Goāmʉ īgʉ beyenirā mera majorā mera árīrācoma. ëgʉ oburire opamorā árīrācoma erā,” arīmi Jesu yʉre, arī werepu Pablo.

Pablo īgʉ iirare īgʉ mohmerire werepu

¹⁹ Eroparītuhaja õpa werenemopʉ:
—Opʉ Agripa, ʉmaro maja yʉ peerire tarinʉgabiribʉ.

²⁰ Damascogue buhemʉhtabʉ. Pʉhrʉ Jerusalén buhebʉ daja. Pʉhrʉ Judea yeba, judío

masa árībirā pohrogue sāre masare erā ñero iirare bujaweredore, Goāmu yare gamedorebu. “Óarire mua iică ūarā mua ñeri iirare mua bujawererare gajirā masirācoma,” arīgu, erāre õarire iidoregu buhebu.

21 Goāmu ya wihi yu árīcă yu eropa arī wereri waja judio masa yure ñeha wejēdiarima.

22 Eropigu umuri nucu Goāmu īgu itamuro mera eropa buheniguicāa. Eropigu dohpaguere mua árīpehrerāre oparāre bu árīrā sāre īgu yare weregu iiaa. Íribojegue majarā Goāmu yare weremuhtanirā Moise mera erā wereyudiro dopa ta werea yu sā. Ópa arī wereyuñorā erā:

23 “Cristo Goāmu īgu obeodigupu ñero tarigucumi. Eropigu sīrigu masa mūriamuhagū árīgucumi īgu. Eropigu masare īgu itamuborore judio masare judio masa árībirā sāre masică iigucumi,” arī wereyu gojamuriñuma iribojegue majarā. Yu sā erā werediro dopa ta werea, arī werepu Pablo Agripare.

Pablo Agripare Jesu yagu iidiaripu

24 Ígu eropa arī werera pührū Festo īgure burigā gaguinigui wereniguipu:

—Pablo, muhū goroweregu ãhraa. Muhū baja buhegu goroweregu wahaa, arī gaguiniguipu Pablore.

25 Ígu eroparīcă peegu ópa yuhripu Pablo Festore:

—Opu, goroweregu árībeaa yuhu. Yu wereri diaye ta ãhraa. Eropigu yuhu ire guhyadiaro mera arāa.

26 Opu Agripapu i yu wererire õaro masimi. Eropigu yu ñigure güiro mariro werea. I wererire áripehrerá masa masima. Eropigu áripehreri ire yu arírare opu Agripa ñigu masicu masia yu yu, arípu Pablo Festore.

—Ígu eropa arítu haja ñopu arípu Agripa:

27 —Opu Agripa, Goãmu ya weremuhtanirá erá wererare peea muhu. Erá wererire mu peecu masia yu yu, arípu Pablo Agripa.

28 —¿Ire yure weregu merogá mu wereri Jesu yagu yu wacu iidiagu iiri muhu? arípu Agripa Pablore.

29 Ígu eroparícu Pablo yuhripiu.

—Merogá wereniguigu o yoari boje wereniguigu muá áripehreráre yuhu áriro dopa ta Jesu yará áriucu gahmea. Irire serébasaa Goãmure. Eropigu yu iro dopa ta peresugue muá áriucu tamerare gamebeaa yuhu, arípu Pablo.

30-31 Ígu eropa aríra puhru Agripa, Festo, Berenice áripehrerá gajirá mera wahgánuga wiria, erá basi wereniguñorá:

—Ihí ñigu iira waja ne peresu iimasibea mari. ¿Eropirá mari ñeheno dipuwaja ñigure wejébocuri? arí wereniguñorá erá erá basi.

32 —Ihí “Áripehrerá weca opure yu iirare werediaca,” ñigu aríbiricu mari wiuboaya ñigure peresugue áriugure, arípu Agripa Festore.

27

Pablo ñigure weresárare Romague weregu wapu

¹ Pablore Italiague árīpehrerā weca opʉ pohrogue dohodiru mera obeorā, īgʉ mera gajirā peresu árīrā sāre obeoñorā. Eropirā Julio waīcugure erāre īhadibudorerā obeoñorā erā. Julio cien surara opʉ árīpʉ. īgʉ ya curu Augusto yarā surara waīcūñorā.

² Yʉ sā Pablore wapicugābʉ. Eropirā Adramitio waīcuro majaru dohodiru mera ñajabʉ gʉa. Iriru Asiague waburidiru árībʉ. Ñajatuhaja, iriru mera wabʉ. Aristarco Tesalónica waīcūri maca majagʉ gʉa mera wami. Tesalónica Macedonia yeba árībʉ.

³ Gajinʉ gʉa Sidóngue ejabʉ. Erogue ejagʉ Julio Pablore òaro iimi. Eropigʉ Pablore īgʉ mera majarā pohrogue īagʉ wadoremi. Eropigʉ Pablo mera majarā īgure īgʉ gamerire erā ocʉ “Óaroca,” arīmi Julio.

⁴ Dohodirugue ñajarā daja gʉa taribujacʉ bʉrigā miruñe guare gajipʉgue weātaribujubʉ. Eropirā Chipre waīcūri nʉguro cāhmotarogue diayepʉ wabʉ gʉa.

⁵ Pʉ Ciliciare taria, Panfilia sāre taria, Mira waīcūri macague Licia yebague árīri macague tuhajabʉ gʉa.

⁶ Erogue ejarā, Alejandríague aridirure, Italiague wadirure dohodirure bocabʉ. Eropigʉ surara opʉ guare irirugue wadoremi.

⁷ Bajanʉri dabero waro waha, “Ñe yeboca,” arī, waha, Gnido waīcūri maca diaye ejabʉ gʉa. Erogue eja taria, miruñe bʉrigā weā, gʉa wadiadiore guare weābeobiribʉ. Eropirā gʉa copʉgue majipa wabʉ. Eropirā Creta

waīcūri nūgūro iri nūgūro cāhmotari masepu gúa taribuja waha, Salmón waīcūri ñorore tariabú gúa.

⁸ Erogue tari, iri nūgūro pohro waha, “Ñe yeboca,” arí waha, “Óari peramaha” waīcūrogue tuhajabú. Peramaha Lasea waīcūri maca pohrogue árībú.

⁹ Erogue gúa yoari boje árīra pührú, gúa waboropú gúhyataribú. Eropiro erá ba duhurinú bosenú tarira pührú, Pablo dohodiru majarāre weremi.

¹⁰ —Peeque múa. Ba duhurinú bosenú pührú mari wacú marire mirimaja gúhyataria. Iru dohodiru, dohodiru maja, múa doberi sā mari mera majarā sā mari dedereboca warā, arírimi Pablo.

¹¹ Ígú eroparíquerecú surara opú dohodiru opúpure peegú, autugú sāre peegú, Pablo ígú wereripúre peediabirimí wadiagú.

¹² Erá payari peramaha puhiró árīcú òari payari peramaha árībiribú. Ero eropa árīri peramaha árīcú dohodiru majarā bajarā wadiarā, Fenicegue mūriadiarima puhiró waboro core. Fenice Creta waīcūri nūgūro maja peramaha árīro, miruñe ero aridirogue abe mūririroguepú copúgue diayepúgue sāre ihabeo miruñe aricú òaro cāhmotari maca árībú. Ero eropa árīri peramaha árīcú masirā erá erogue yuju puhibúgú árīrisubu árīdiarima.

Wħariyague miruñe, deco wħaro ariyoro

¹³ Eropi docapú surgue daberogā miruñe arinugabú. “Dohpagāre òarinú mari waburinú

āhraa,” arī pepiriñorā erā. Miruñe ero aricū erā comeyere tarawahgū, Creta nūguro pohrogā mūriabu gúa.

¹⁴ Eropii pūhruñari miruñe gohroto noreste waīcūri miruñe būrigā weābu.

¹⁵ Eropiro dohodirure miruñe būrigā weā erabu. Miruñe ero weābeoro wamasibiri, majipa, miruñe mera wabu gúa.

¹⁶ Claudia waīcūri nūgurogā pohrogue do-capugue waha, iri nūgurogā guare merogā cāhmotabu. “Marire yebo āhraa,” arīrā erore dohodiru majaru miridirugā gasirure ñaro tara-peo diribu gúa.

¹⁷ Irirure dohodirugue gúa tarasā diripehora pūhru wħarida mera erā waīnea peoma. Libia yeba tħoro pohro árīri imipororire “Iriru gasiru dohodiru iri mehtuhajari,” arīrā güi árīma erā. Eropirā erā miru ñeari suhrire erā aïdijura pūhru dohodiru dihtare miruñe weābeobu.

¹⁸ Miruñe, deco mera būrigā aribu. Gajinu sāre miruñe māraro ta daja aricū īarā erā erā doberire diague duhrimeyura pūhru taribujabu gúa.

¹⁹ Gajinu dohodiru majare diague cóāma erā erā basi.

²⁰ Bajanuṛi ñípirinuṛi árīcū, abe ħumu majagħu necā sā ne deyobirima. Eropiro būrigā miruñe aribu. Eropirā “Miria wahaa mari. Eropirā sīria warāca,” arī pepiribu gúa.

²¹ Eropigħu Pablo yoari boje erā ba duhura pūhru īġu erā core nūgaja, weremi erāre.

—Muare yu werecū peebirabu muu. “Cretague árīrā mari wacū guhya árīca,” yuhu arīcū pee-

birabu mua. Yure peerã, iru maja áripehrerire dedeobiriboaya mua.

22 Eropigu dohpague muare werea. Guñaturaque. Eropirã güibiricãque. Áripehrerã mari tarirãca. Iru dohodiru dihta marire wahribasaroca.

23 Dohpagã ñamire Goãmu anyu yure dehyoami. Goãmu yagu ãhraa yuhu. Eropigu ïgure umupeoa yuhu. Anyupu yu pohro arigu wereami.

24 “Pablo, güibita. Áripehrerã weca opure mu iirare mure werero gahmea. Goãmu ðagu ãhrimi. Eropigu ïgure mu serero dopa ta dohpague mua mera majarã sãre itamugucumi,” arãmi yure anyu. Eropirã güibirãta mua.

25 Anyu yure ïgu arïdiro dopa ta eropa waroca. Goãmure umupeoa yuhu. Eropigu ïgu werediro dopa ta “Diaye ta ãhraa,” arï pepia yuhu.

26 Marire nugurogue miruñe weãbeo cõaroça, arï weremi Pablo erãre.

27 Yuju ñami pe semana puhru wuariya Adria waicuriya miruñe guare burigã weãbu. Irisubure ñami deco dohodiru majarã umapu “Turogue ãhraa mari,” arï pepima erã.

28 Erã eropa arï pepirã yurada nucudiru comerure dihri, duhmiumediju queoñama. Treinta y seis metro gohra ũhcâbu. Mero ta waha, queoma daja. Irisubure veintisiete metro gohra ũhcâbu.

29 Eropirã utare mehtuhajari arïrã dohodiru auturogue wapicuriye comeyerire dirimiu dijuma erã diague dabero wacu gamerã. Eropirã “Yojaro boyoporo,” arïrã, burigã serêma erã.

³⁰ Dohodiru majarā ʉmapʉ erā dihta duhririma. Erā miridirugāre dohodiru majarure diague taradijupo dohodiru īguiru come dipure erā dijudiro dopa ta iirima erā miridirugā marire īhari arīrā.

³¹ Erā eropa duhridiaquerecū Pablo erā eropa iicū masigʉ surara opure, īgʉ surara mera weremi:

—Oā, ʉma miridirugā mera erā wacʉ mʉa áripehrerā sīrirāca, arīmi Pablo.

³² īgʉ eroparīcū peerā surarapʉ miridirugāre diriridarire wirita, irirure cóācāma.

³³ Boyoboro coregā Pablo erāre badoremi.

—Pe semana gohra mʉa ne babeaa.

³⁴ Eropirā dohpaguere barā arique. Eropigʉ mʉare badorea. Mʉa ojocaridiarā baque. Áripehrerā mʉa tarirāca, arīmi Pablo erāre.

³⁵ īgʉ eropa arīra pʉhrʉ Pablo panre aī, áripehrerā erā pohro Goāmʉre “Ōhaa,” arī, duhpeo, irire bami īgʉ.

³⁶ īgʉ eropa bacū īha erā sīporā turarā waha, áripehrerā erā sā bama.

³⁷ Gua áripehrerā doscientos setenta y seis masa dohodirugue áribʉ gua.

³⁸ Eropirā erā áripehrerā yapia waha “Iru dohodiru nʉchʉ árica,” arī, baja trigo barire diague cóāma daja.

Dohodiru imiporogue mehbejayoro

³⁹ Boyocū dohodiru majarā ʉma nʉgurore īarā, “Ōpa waīchʉri nʉguro ãhraa i nʉguro,” arī

ĩha masibirima. Eropirã erã dipatûgure imiporo árïcã ũiarã, "Mari iritûgugue warã, erogue mehmejaboca imiporogue," arîma erã.

40 Eropa arîrã, come dipure diriridarire wirita medijucâma erã. Erã eropa iira pûhrû dohodiru ïguiru majâ suhriro aî wahgû nuguma diaye miruñe weâbeocã gamerã.

41 Eropiro dohodirupû ïguirupû imiporogue sîmaja merejamasibiribû. Eropiro auturore bûrigã pâgûri pamehtucã iriru auturo wahria wabû.

42 Eropa wacã ũiarã õpa arîma surara.

—Iru miricã mari peresu iinirã tûrogue baatuhaja duhricârâcoma. Eropirã erâre wejêpehocârã, arîrima surara.

43 Eropigû surara opupû Pablore wejêdiabigu árïpehrerã peresu árîrare wejêdorebirimi. Eropigû árïpehrerã baamasirâre surara opu mata tûrogue baatujadoremi.

44 Eropirã gajirã dohodiru majâ wahrira mijiri mera yuuriñaja, iri mijiri weca peya baa mاجاما. Gua eropa iirã gua árïpehrerã tûrogue tuhajabû õaro.

28

Pablo Malta waicuri nûguro árîpu

1 Eropii iri nûgurogue gua árïpehrerã majajanugajara pûhrû iri nûguro waïre masibû. Malta waicuri nûguro árîbu.

2 Iri nûguro majarã masa õarã árîrã, õaro iima guare. Eropirã deco gua weera pûhrû

yusatariabu guare. Eropirā ero majarāpu peame dihutuhaja, guare sōhmadorema.

³ Pablo peare aigāri aitīami. Igū aitīara pührū iri pea pohecague árīdigū aña coñorpore wirigū, Pablo mojoto curītuhajami yahawearo mariro.

⁴ Igū curītuhajacū īarā, iri náguro majarā erā basi wereniguima:

—Ihī masa wejēdigū árībocumi. Eropigo mari turago dipuwaja moago umaro majago īgure dipuwaja moago, ojocaridorebeamo. Igū wāriyague mirigū tarituhajadigū árīrami. Dohpaguere igopu īgure ojocaridorebeamo, arīrima erā basi.

⁵ Eropigū Pablo aña peamegue wejēsiri meh-peomi. Igū aña pūribirimí.

⁶ “Bijiroca,” arīrā, corerima erā. Ne bijibiribū īgure. “Igū sīria wagucumi,” arīrā erā īha corerima. Igūre pūribirimí. Yoari boje ero bijibiricū īarā, igūre pūribiricū īarā, gajiropa pepirma erā. “Ihī goāmarā mera majagū árībocumi,” arīrima erā.

⁷ Erā baa tuhajadiro pohro Publio waicugū ya poeri árību. Igū iri náguro majagū opu árīmi. Eropirā igū guare ñaro iicū uhrenū gohra igū ya whigüe árību gua.

⁸ Publio pagū yojorocu, nimacuricugū árīmi. Eropigū igū camague oyami. Eropigū Pablo dorecugū ya taribugue ñaja, Goāmure serē, igū mojotorire igū weca duhpeo, ñagū wacū iimi īgure.

⁹ Igū ñagū wacū īarā árīpehrerā gajirā iri náguro majarā dorecūrāre Pablo pohrogue

aīgārima. Erā eropa aī eracū ūagū Pablo erāre ūarā wacū iimi erā sāre.

¹⁰ Puhru erā baja sāre waja mariro oma. Gua waboro coregā árīpehreri gua gamerire, gua warā gua baburire dohodirugue durisābasama erā.

Pablo Romague ejapu

¹¹ Urerā abe iri nūgūrogue gua árīra puhru dohodiru mera wabu gua daja. Iriru dohodiru ūguiru perā goāmarā Castro, Pólux waīcūrā erā wéanirā niguima. Alejandríague aridiru árību iriru. Puhiropē iri nūgūrogue iriru dohodiru payabu.

¹² Waha, Siracusa waīcūri macague ejarā, uhrenu gohra iri macare árību gua.

¹³ Iri macare wiri waha, Regio waīcūri macague ejabu gua. Gajinu surge miruñe ahri guare weābeobu. Penu puhru Puteoli waīcūri macague ejabu.

¹⁴ Erogue Jesu yarā bajamerāgā guare bocatírima.

—Yuju semana gohra gua mera dujaque, arīma erā guare.

Erā eroparīcū peerā yuju semana gohra erā mera dujanibu. Puhru mague majaa, Romague ejabu guare pare.

¹⁵ Ero majorā Jesu yarāpu gua ejarare peerā, Apio waīcūrogue doberi duarogue guare bocatírima. Gajirā Jesu yarā “Uhre wihi” waīcūrogue guare bocatírima erā sā. Erā eropa bocatíricū ūagū Pablo mucubiriri mera Goāmure “Óhaa,” arī, ñaro sñajaja wami.

16 Romague għa ejara pħħru erā peresu erā iinirāre ero majagħu peresu corerā opħre weremi. Eropirā Pablopħre yujugħu ta apima ero majarā oparā. Eropigħu īgħure yujugħu surara coremi.

Pablo Romague buhepx

17 Uħrenu pħħru Pablo judio masa buherā mera gamenerebu, erāre sħumi. Erā gamenerera pħħru īgħu erāre weremi:

—Acawererā, mari acawererāre, mari ñecu sumarā erā iimurirare, marire erā buhera sāre tarinugħabirimurabu yuhu. Yuhu eropa tarinugħabiriquerec ta Jerusalén yure ñehama Asia majarā judio masa. Erā eropa iira pħħru Roma majarāre yure peresu iidorema erā.

18 Erā eropa iċċi Roma majarā yure serēpi, yuhu ñero iibgi yuha árīc yure “Dipuwajacu āħrimi,” arīmasibirama. “¿Nehe dipuwaja dipuwaja wejebocuri mari īgħi?” arāma erā yure. Eropirā yure serēpirapu yure wiudiarama.

19 Judio masapu yure wiudorebirama. Eropigħu yuha acawererāre judio masare weresādiabiriqueregħu ta, “Āripehrerā weca opħre yuha iirare diaye werediaca yuhu,” arī serēabu. Judio masa yure erā wiudorebiricu īagħi “Roma majagħu opħre weregħu waro għalmea yure,” arābu.

20 Eropi minnare ire werediagħu siħu abu. Cristo marire taħbi judio masa erā coredigħu īgħi yare yuweri waja yuhu peresugħe āħraa. Eropigħu irire minnare werebu siħu abu, arīmi Pablo judio masa oparāre.

21 Ġu īgħi eroparīcū peerā erāp u īgħure werema.

—Judío masa mure quere wereripūrire gware ne obeobirama. Eropirā erogue arinirā sā gwa acawererā gware mu eropa warare werebirimura. Erā “Ígu ñero iigú áhrimi,” arī mure werebirimura.

22 Mu ya curure áripehrerogue masa erā ñero wereniguicú gwa masia. Eropa masirā mu buherire mu werecú peediaa gwa, arīma erā ígure.

23 Eropa arītu haja, “Gajinú árīrā,” arīma erā. Gajinugue Pablo mera gameneremuhantirā tauro masa bajarā ígu árīrogue erama. Ñamiñarigā Goāmu ígu opa árīrare õari buherire ígu buhenuga, pu ñamigue buhe duhumi. Goāmu dorerire Moisegue ígu apirare, Goāmu ya weremuhantirā erā gojarare buhem. Eropa buhegu, erāre Jesure masicú iidiagu iirimi Pablo.

24 Yujurāyeri ígu buherire gamema. Eropirā gajirāpū peediabirima.

25 Eropirā erā basi pe curu game dūca wari wama. Erā wiriaboro core Pablo Isaia ígu wereniguirare weremi. Ópa arīmi erāre:

—Isaia Goāmu yare weremuhadigu ígu were diaye ta áhraa. Mari ñecu sumarāre weregu árigú Espíritu Santo Isaiare ópa arī were gadoreñumi:

26-27 Ire oāre weregu waque: “Dipu būrirā áhraa mu. Eropirā yahare peediabea mu. Gamiri toyobirā dopa ta peediabea mu. Eropirā yahare peequererā peesome mu. Mu eropa árībirā õaro peeboaya mu. Eropirā õaripure gohrotoboaya mu. Eropigú

m̄are peame wabonirāre tauboaya yah, "arīmi Goāmu, arī gojañumi Isaia, arīmi Pablo erāre.

²⁸ Iḡu eropa arīra p̄ahr̄u Pablo werenemomi:

—Ire masique m̄a. Goāmu buherire masare īḡu ðaro taurire judio masa áribirāre buherāca ḡa. Erāp̄u peerācoma, arīmi Pablo judio masare.

²⁹ Iḡu eroparīc̄u peerā judio masa irire erā basi burigā game d̄uyaso wiriamā.

³⁰ Pe bojori gohra Pablo īḡu eropa wajayenigueri wihiq̄e árip̄u. Ero áriḡu, áripehrerā īḡu ya wihiq̄e warāre mucubiriri mera bocatīrimūrip̄u īḡu.

³¹ Eropiḡu īḡu güiro mariro Goāmu īḡu op̄u árīrare, mari Op̄u Jesucristo ya sāre buhemūrip̄u. Iḡu eropa buhequerec̄u ta ne gajirā īḡure "Buhebiricāque," arībiriñorā.

cl

Desano

Desano: Goāmu Yare Wereripu New Testament

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Desano

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Apr 2025 from source files dated 1 May 2025

17771afc-c309-57fd-9ff3-2d5a0cd59ff1